

Coleg Gŵyr Abertawe

Adroddiad Blynyddol a Datganiadau Ariannol
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2025

Cynnwys

Personél Rheoli	2
Adroddiad y Corff Llywodraethu	3
Datganiad Llywodraethu Corfforaethol a Rheolaeth Fewnol	24
Datganiad ar Reoleidd-dra, Priodoldeb a Chydymffurfiaeth	33
Datganiad o Gyfrifoldebau Aelodau'r Gorfforaeth	34
Adroddiad Archwilwyr Annibynnol	36
Datganiad Cyfunol a Datganiad y Coleg o Incwm Cynhwysfawr	40
Datganiad Cyfunol a Datganiad y Coleg o Newidiadau Cronfeydd Wrth Gefn	41
Mantolenni	42
Datganiad Cyfunol o Lif Arian	43
Nodiadau ar y Cyfrifon	44

Personél Rheoli

Personél Rheoli Allweddol

Diffinnir personél rheoli allweddol fel aelodau o Dîm Arweinyddiaeth y Coleg ac fe'u cynrychiolwyd gan y canlynol yn 2024/25

- o Kelly Fountain, Prif Swyddog Gweithredol a Swyddog Cyfrifyddu (o 7 Gorffennaf 2025, Pennaeth tan 6 Gorffennaf 2025)
- o Mark Jones, Prif Swyddog Gweithredol a Swyddog Cyfrifyddu (hyd at 6 Gorffennaf 2025)
- o Paul Kift, Pennaeth Dros Dro (o 7 Gorffennaf 2025, Dirprwy Bennaeth Sgiliau a Phartneriaethau tan 6 Gorffennaf 2025)
- o Nikki Neale, Dirprwy Bennaeth Cwricwlwm, Ansawdd, Dysgu ac Addysgu
- o James Donaldson, Dirprwy Bennaeth Profiad y Dysgwr a Chynhwysiant
- o Sarah King, Dirprwy Bennaeth Pobl a Lles
- o Mike Glover, Dirprwy Bennaeth Cyllid ac MIS

Bwrdd y Llywodraethwyr

Mae rhestr lawn o'r Llywodraethwyr i'w gweld ar dudalennau 25-26 o'r datganiadau ariannol hyn. Bu Mrs A Kirk yn Glerc i'r Gorfforaeth drwy gydol y cyfnod.

Cynghorwyr Proffesiynol

Archwilydd datganiadau ariannol a chyfrifwyr adrodd:

Forvis Mazars

90 Victoria Street

Bristol

BS1 6DP

Cyfreithwyr:

Blake Morgan

Parc Anturiaeth Abertawe

Castle Court

Abertawe

SA7 9LZ

Archwilwyr Mewnol:

TIAA Limited

53 - 55 Gosport Business Centre

Aerodrome Road

Gosport

PO13 0FQ

Bancwyr:

HSBC

4A Vaughan Street

Llanelli

SA15 3TY

Barclays

1-3 Windsor Place

Caerdydd

CF10 3BX

Adroddiad y Corff Llywodraethu

Mae'r aelodau'n cyflwyno eu hadroddiad a'r datganiadau ariannol wedi'u harchwilio am y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2025.

Statws cyfreithiol

Sefydlwyd y Gorfforaeth o dan Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 at ddiben cynnal Coleg Gŵyr Abertawe. Mae'r Coleg yn elusen sydd wedi'i heithrio o dan Ran 3 o Ddeddf Elusennau 2011.

Budd Cyhoeddus

Mae Coleg Gŵyr Abertawe yn elusen sydd wedi'i heithrio o dan Ran 3 o Ddeddf Elusennau 2011 ac fe'i rheoleiddir gan Medr. Mae aelodau'r Corff Llywodraethu, sy'n ymddiriedolwyr yr elusen, wedi'u nodi ar dudalennau 25 - 26.

Wrth osod ac adolygu amcanion strategol y Coleg, mae'r Corff Llywodraethu wedi rhoi sylw dyledus i ganllawiau'r Comisiwn Elusennau ar fudd cyhoeddus ac yn arbennig ei ganllawiau atodol ar hyrwyddo addysg. Mae'r canllawiau yn amlinellu'r gofyniad bod rhaid i bob sefydliad a hoffai gael ei gydnabod fel elusen ddangos, yn benodol, mai er budd y cyhoedd yw ei nodau.

Wrth gyflawni ei genhadaeth, mae'r Coleg yn darparu'r buddion cyhoeddus adnabyddadwy canlynol trwy ddatblygu addysg:

- Addysgu o ansawdd uchel
- Cysylltiadau â phrifysgolion yn y DU er mwyn hybu cyfleoedd addysg uwch
- Ehangu cyfranogiad a mynd i'r afael ag allgáu cymdeithasol
- Hanes cyflogaeth gwyb i fyfyrwyr
- Systemau cymorth cadarn i fyfyrwyr
- Cysylltiadau â chyflogwyr, diwydiant a masnach.

Cefndir

Mae Coleg Gŵyr Abertawe yn gweithredu ar draws dinas Abertawe ar nifer o safleoedd: Campws Gorseinon, Campws Tychoch, Campws Hill House, Campws Llwyn y Bryn, Plas Sgeti a Chanolfan Hyfforddiant CGA (Llys Jiwbilî), yn ogystal â Hyb Cyflogadwyedd Ffordd y Brenin. Mae nifer fawr o fyfyrwyr yn dod i'r Coleg o'r tu allan i'r ddinas, ac mae rhai ohonynt yn teithio cryn bellter i wneud hynny.

Ein nod yma yw cynnig cyfleoedd dilyniant o lefel astudio mynediad i lefel israddedig gyda lefelau priodol o gymorth i fyfyrwyr beth bynnag fo'u man cychwyn. Rydym yn benderfynol o gefnogi polisïau Llywodraeth Cymru/Medr gan sicrhau bod addysg alwedigaethol yn arwain at ganlyniadau gwerth chweil.

Ein Cenhadaeth:

“Trawsnewid Bywydau trwy Addysg, Sgiliau a Hyfforddiant”

Ein Gweledigaeth:

“Ysbrydoli Dyfodol Uchelgeisiol”

Ein Hymrwymiad:

“Wrth wraidd ein cynllun mae ein hymrwymiad parhaus i’n dysgwyr, gan sicrhau profiad rhagorol iddynt ynghyd ag addysg, sgiliau a hyfforddiant o ansawdd uchel”

Hyrwyddo cyfle.

Hybu twf economaidd.

Hyrwyddo cydlyniant cymdeithasol.

Cefnogi datblygiad cynaliadwy.

Rhoi cynllun strategol ar waith

Ym mis Ionawr 2025, mabwysiadodd y Coleg gynllun strategol ar gyfer y cyfnod 2025 - 2029.

Mae'r cynllun strategol yn nodi lle y byddwn ni ymhen pum mlynedd gyda'n hamcanion yn canolbwyntio ar:

- Fod y Coleg sy'n perfformio orau yng Nghymru
- Darparu profiad dysgu rhagorol
- Bod yn Goleg a chyflogwr o ddewis
- Bod yn bartner dibynadwy i gyflogwyr a'n cymunedau
- Bod yn Goleg sy'n ymrwymedig i gynaliadwyedd
- Bod yn Goleg cynhwysol.

Yn ogystal, ategir y cynllun strategol gan Gynllun Gweithredu Blynyddol mwy manwl sy'n gysylltiedig â chynlluniau adrannol.

Mae'r Gorfforaeth yn monitro perfformiad y Coleg yn erbyn y cynlluniau hyn. Caiff y cynlluniau eu hadolygu a'u diweddarau bob blwyddyn. Mae cyfres o ddangosyddion perfformiad wedi cael eu cytuno i fonitro gweithrediad llwyddiannus y polisïau.

Mae'r Coleg yn arsylwi ar bwysigrwydd mesurau a dangosyddion sector a data a gynhyrchir gan Medr sy'n ystyried mesurau fel cyfraddau llwyddo.

Mae'n ofynnol i'r Coleg gwblhau'r Cofnod Cyllid blynyddol ar gyfer Medr. Mae'r Coleg yn dadansoddi ei berfformiad ariannol yng nghyd-destun colegau AB eraill ac yn defnyddio'r wybodaeth feincnodi i osod targedau yn y dyfodol. Mae'r Coleg yn defnyddio'r canllawiau a gyhoeddwyd gan Medr i oleuo ei adolygiad o'i lechyd Ariannol. Mae'r Coleg wedi hunanasesu bod ganddo iechyd ariannol "Categori A". Diffiniad Categori A Medr yw: "Mae sefyllfa ariannol y sefydliad a'i strategaeth ariannol yn cefnogi'r cynllun sefydliadol yn llawn".

Pobl

Mae'r Coleg yn cyflogi 1,119 o bobl (cyfrif pennau ar gyfartaledd) y mae 640 ohonynt mewn adrannau addysgu.

Enw Da

Mae gan y Coleg enw da'n genedlaethol ac yn lleol mewn perthynas ag amrywiaeth y ddarpariaeth y mae'n ei chynnig ac ansawdd y dysgu ac addysgu a gaiff eu cynnig. Mae cynnal brand ansawdd yn hanfodol ar gyfer llwyddiant y Coleg o ran denu myfyrwyr a chysylltiadau allanol.

Nifer y myfyrwyr

Yn 2024/25 mae'r Coleg wedi darparu gweithgareddau sydd wedi cynhyrchu £34.6 miliwn ym mhrif ddyfarniad cyllid y corff ariannu (2023/24 – £31.8 miliwn). Roedd gan y Coleg oddeutu 4,400 o fyfyrwyr amser llawn a 3,500 o fyfyrwyr rhan-amser. Yn ogystal, mae'r Coleg yn darparu hyfforddiant i ryw 3,000 o brentisiaid trwy raglenni Dysgu Seiliedig ar Waith Medr.

Datblygiadau i'r cwricwlwm

Mae'r Coleg wedi parhau i ganolbwyntio ar feysydd â blaenoriaeth fel y nodwyd yng ngwybodaeth am y farchnad lafur, sef:

- Cyrsiau carbon sero net/gwyrddo
- Adeiladu
- TGCh a Thechnolegau Digidol (gan gynnwys llythrennedd digidol)
- Y Sector Ynni

Mae Rheolwyr Cwricwlwm wedi gweithio gyda chyflogwyr ac arbenigwyr diwydiant yn y meysydd hyn. Yn ogystal, gwnaed defnydd cynyddol o fyrddau diwydiant er mwyn llywio a chyfarwyddo datblygiadau cwricwla'r dyfodol.

Mae gan y Coleg enw cryf am arloesedd a newid yn y cwricwlwm. Dros y blynyddoedd, mae wedi cyflwyno cyrsiau newydd mewn sawl maes cwricwlwm er mwyn ateb anghenion myfyrwyr yn well. Mae'r Coleg wedi parhau i gynyddu ei ddarpariaeth ym meysydd adeiladu a TGCh yn enwedig trwy brentisiaethau.

Mae'r Coleg yn parhau i weithio gyda nifer o Sefydliadau Addysg Uwch, ac mewn partneriaeth mae'n addysgu Prentisiaethau Gradd mewn Cyfrifiadureg ac mewn Peirianeg.

Mae'r Coleg yn parhau i ehangu'r amrywiaeth o gyrsiau ar gyfer myfyrwyr sydd mewn perygl o fod yn NEET (heb fod mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant) trwy fentrau megis "Dilyniant i Addysg Uwch" ac Astudiaethau Galwedigaethol Lefel 1. Llwyddodd y Coleg i ehangu ei ystod o raglenni ysgol haf ar gyfer myfyrwyr mewn perygl gyda llawer wedyn yn cofrestru ar raglenni amser llawn. Roedd y cyrsiau hyn wedi darparu sesiynau blasu i gadw pobl ifanc mewn addysg a'u galluogi i symud ymlaen i raglenni galwedigaethol yn y flwyddyn ganlynol. Yn ystod y flwyddyn, cwblhaodd y Coleg waith ar yr Hwb gwyrdd i wella darpariaeth y cyrsiau i'r garfan hon o fyfyrwyr.

Gwelwyd twf o hyd mewn cyrsiau ESOL mewn ymateb i alw cynyddol.

Mae'r Coleg yn parhau i weithio'n agos gydag ysgolion lleol drwy gyflwyno ei raglenni 'Coleg Iau' i bobl ifanc rhwng 14 ac 16 oed. Mae'r rhaglenni hyn yn darparu amrywiaeth o weithgareddau gyda'r nod o ennyn diddordeb ac ysbrydoli pobl ifanc, gan eu hannog i barhau mewn addysg ôl-16. Yn ogystal, mae'r Coleg yn darparu rhaglenni 'Prentisiaethau Iau' ar y cyd ag ysgolion lleol sy'n rhoi dewis i bobl 14 oed fynd i'r coleg yn amser llawn.

Mae'r Coleg yn parhau i gynnig amrywiaeth eang o raglenni Lefel 3, gan gynnwys Safon Uwch mewn dros 40 o wahanol bynciau. Ategir y rhaglen Safon Uwch gan raglen diwtorial arbenigol i'r rhai sy'n gwneud cais i Rydgrawnt neu i broffesiynau meddygol. Mae'r Coleg yn falch o ddilyniant myfyrwyr o'r Coleg i Rydgrawnt ac i Brifysgolion Russell Group.

Datblygwyd y dilyniant hwn diolch i gysylltiadau'r Coleg â Phrifysgol Caergrawnt trwy eu rhaglen HE+ a thrwy arwain gweithgareddau Canolfan Seren a ariennir gan Medr.

Ansawdd a Safonau

Mae canlyniadau’r Coleg ar gyfer blwyddyn academiaidd 2024/2025 heb gael eu gwirio gan Medr eto. Mae’r wybodaeth ganlynol yn tynnu sylw at ddata tueddiadau mewnol o 2019 i 2024 a pherfformiad yn erbyn cymaryddion cenedlaethol 2023/2024. Mae’r prif ganlyniadau o ran cwblhau’n llwyddiannus yn cael eu hadrodd ar wahân ar gyfer rhaglenni galwedigaethol a Safon Uwch.

Canlyniadau Galwedigaethol

Mae’r tabl canlynol yn dangos y Mesurau Perfformiad Cyson ar gyfer prif raglenni Galwedigaethol yn ôl lefel o 2019 i 2024. Mesurir y rhain dros un flwyddyn academiaidd.

Mesurau Cyson Galwedigaethol (Tueddiadau Mewnol)						
Lefel	Cyfraddau Llwyddo 23/24	Cyfraddau Llwyddo 22/23	Cyfraddau Llwyddo 21/22	Cyfraddau Llwyddo 18/19	Tuedd 2 flynedd	Tuedd 5 mlynedd
Lefel 3	82%	78%	70%	82%	+4%	0%
Mynediad i AU	64%	63%	70%	74%	+1%	-10%
Lefel 2	81%	72%	66%	80%	+9%	+1%
Lefel 1	79%	69%	73%	79%	+10%	0%
Mynediad/Cyn-fynediad	88%	87%	86%	73%	+1%	+15%

Mae cyfraddau llwyddo galwedigaethol wedi cryfhau dros y ddwy flynedd ddiwethaf, gyda chynnydd nodedig ar Lefel 1 (+10%), Lefel 2 (+9%), a Lefel 3 (+3%) bellach yn cyrraedd neu’n rhagori ar lefelau cyn y pandemig, tra bod perfformiad Lefel Mynediad yn parhau’n uchel ar 88%, gan adlewyrchu gwelliant cynaliadwy o 15% oherwydd darpariaeth ESOL gref. Fodd bynnag, mae canlyniadau Mynediad i AU wedi gostwng 10% dros y pum mlynedd diwethaf, er bod canlyniadau 2024/25 yn dangos gwelliant i 71%, sy’n dal i fod yn destun gwirio.

Mae'r tabl hwn yn cymharu Mesurau Perfformiad Cyson Galwedigaethol y Coleg â Chymaryddion Cenedlaethol.

Mesurau Cyson Galwedigaethol (Coleg vs Cymaryddion Cenedlaethol)				
Mesur		23/24	Cymharydd Cenedlaethol	Gwahaniaeth
Lefel 3	16	85%	82%	+3%
	17+	80%	81%	-1%
	Pob un	82%	81%	+1%
Mynediad	16	-	-	-
	17+	64%	71%	-7%
	Pob un	64%	71%	-7%
Lefel 2	16	85%	80%	+5%
	17+	78%	76%	+2%
	Pob un	81%	77%	+4%
Lefel 1	16	82%	82%	0%
	17+	77%	77%	0%
	Pob un	79%	80%	-1%
Mynediad/Cyn-fynediad	16	100%	85%	+15%
	17+	87%	82%	+5%
	Pob un	88%	83%	+5%

Yn 2023/24, roedd cyfraddau llwyddo galwedigaethol yn gryf ar y cyfan, gyda'r rhan fwyaf o feysydd ar neu'n uwch na'r cymaryddion cenedlaethol. Mae canlyniadau Lefel 3 ar gyfer pobl 16 oed yn rhagori ar y cymaryddion o 3%, mae perfformiad Lefel 2 yn gyson uwch na'r cyfartaledd ar draws pob grŵp oedran (+4%), ac mae darpariaeth Mynediad/Cyn-fynediad, (+15%), yn gryfder nodedig, tra bod canlyniadau ar gyfer Mynediad i AU (-7%) a Lefel 1 (-1%) yn parhau i fod yn is na'r meincnodau cenedlaethol.

Canlyniadau Safon Uwch

Mae'r tabl isod yn cyflwyno data tueddiadau mewnol Safon Uwch o 2019 i 2024, gan ddangos canran y dysgwyr sy'n cyflawni o leiaf dair gradd pasio (A–E), tair gradd A–C, a thair gradd A*–A. Caiff y canlyniadau hyn eu gwerthuso yn erbyn Mesurau Perfformiad Cyson, sy'n cynnwys chweched dosbarth ysgolion a cholegau dros y rhaglen Safon Uwch dwy flynedd:

Mesurau Cyson Safon Uwch (Tueddiadau Mewnol)								
Mesur		23/24	22/23	21/22	18/19	Tuedd 2 flynedd	Tuedd 3 blynedd	Tuedd 5 mlynedd
3 Safon Uwch A*–E	16	69%	60%	68%	61%	+9%	+1%	+8%
	17+	43%	40%	38%	47%	+3%	+5%	-4%
	Pob un	66%	58%	64%	58%	+8%	+2%	+8%
3 Safon Uwch A*–C	16	55%	45%	56%	43%	+10%	-1%	+12%
	17+	29%	29%	22%	23%	0%	+7%	+6%
	Pob un	49%	43%	51%	39%	+6%	-2%	+10%
3 Safon Uwch A*–A	16	15%	12%	20%	13%	+3%	-5%	+2%
	17+	4%	4%	2%	3%	0%	+2%	+1%
	Pob un	13%	11%	17%	11%	+2%	-4%	+2%
Gadael yn Gynnar (8 wythnos)		3%	1%	2%	4%	2%	1%	-1%
Cadw o UG-U2		80%	79%	83%	79%	1%	-3%	1%
Dysgwyr yn Cwblhau U2		97%	95%	96%	96%	2%	1%	1%
Dysgwyr yn Cwblhau UG		93%	93%	90%	95%	0%	3%	-2%

Mae canlyniadau Safon Uwch yn dangos gwelliant cynaliadwy, gyda chyrhaeddiad 3 A*–E yn codi i 66% (+8% o lefelau 2022/23 a chyn Covid), cyflawniad 3 A*–C yn gwella 6% ers 2022/23 a 10% ers 2018/19. Cynyddodd cyrhaeddiad gradd uwch (3 A*–A) 2%, ac mae cyfraddau cadw a chwblhau yn parhau'n gryf, er bod cyfraddau gadael yn gynnar wedi codi 2% ers 2022/23.

Dysgu Seiliedig ar Waith (DSW) - Cymru

Mae Coleg Gŵyr Abertawe yn brif gontractwr ar gyfer Fframwaith Rhaglen Gomisiynu Prentisiaethau Cymru Medr a ddechreuodd ar 1 Awst 2021 ac a redodd tan 31 Gorffennaf 2025, gyda Medr yn cymryd yr opsiwn o ymestyn y Cytundeb tan 31 Gorffennaf 2026. Trosglwyddwyd rheolaeth prentisiaethau i Medr, y comisiwn ar gyfer Addysg Drydyddol ac Ymchwil ar 1 Awst 2024. Bydd rhaglen Brentisiaethau newydd Medr yn dechrau ar 1 Awst 2027, a chyn hynny, bydd gofyn i'r Coleg ymgymryd â phroses gomisiynu i barhau i ddarparu prentisiaethau yng Nghymru.

Mae'r Coleg yn parhau i dyfu ei gontract a'i ddarpariaeth DSW ar draws ystod eang o gyfleoedd hyfforddi Prentisiaeth, gan weithio gyda thros 1,200 o gyflogwyr a 2233 o brentisiaid yn 2024/25.

Yn 2024/25, cyflawnwyd y contract drwy gyfuniad o ddarpariaeth fewnol a saith partner cyflenwi allanol (is-gontractwyr). Trwy ein rhwydwaith o bartneriaid cyflenwi, rydym yn cynnig prentisiaethau mewn 52 o wahanol lwybrau cyflenwi ar draws y rhan fwyaf o'r lefelau prentisiaeth sydd ar gael yn y llwybrau hyn. Arweiniodd hyn at gyflenwi 96 o wahanol raglenni prentisiaeth ar draws ein contract.

Mae tîm Ansawdd y Coleg yn parhau i weithio gyda'r tîm DSW canolog i weithredu cynllun datblygu ansawdd DSW cynhwysfawr er mwyn parhau i wella strategaeth a phrosesau, datblygu adnoddau a sicrhau darpariaeth o ansawdd uchel ar gyfer prentisiaid a'u cyflogwyr.

Mae'r Coleg yn parhau i ehangu ei gynnig cwricwlwm DSW mewn ymateb i anghenion lleol, rhanbarthol a chenedlaethol. Rydym yn cynnig prentisiaethau ar draws pob rhanbarth yng Nghymru mewn sawl maes pwnc arbenigol a ni yw'r unig ddarparwr sy'n cynnig rhai o'r llwybrau prentisiaeth arbenigol hyn yng Nghymru. Mae'r Coleg hefyd yn parhau i ddatblygu ei gynnig prentisiaethau mewn ymateb i flaenoriaethau Llywodraeth Cymru, Medr a'r Bartneriaeth Dysgu a Sgiliau Rhanbarthol (RLSP), gan ddyrannu mwy o gyllid prentisiaeth i'r meysydd sy'n perfformio'n well, llwybrau o bwysigrwydd strategol/prinder sgiliau ac ati. Ar ben hynny, rydym wedi lleihau'r nifer sy'n dechrau prentisiaethau yn y meysydd hynny sy'n perfformio waethaf hyd nes y gwelwn welliannau pellach.

Mae'r Coleg wedi meithrin enw da ar y cyd â chyflogwyr, rhanddeiliaid, Medr a Llywodraeth Cymru o ran datblygu a darparu cwricwlwm prentisiaeth ymatebol i ateb anghenion sector presennol a'r rhai sy'n dod i'r amlwg.

Crynodeb o Ymweliad Cyswllt Estyn Mai 2025

Fe groesawodd y Coleg ymweliad cyswllt Estyn ar 14 a 15 Mai, 2025, lle cynhaliwyd nifer o gyfarfodydd staff a dysgwyr i adolygu cynnydd ers yr arolygiad diwethaf. Roedd yr ymweliad yn gadarnhaol iawn.

Cynnydd yn Erbyn Argymhellion Blaenorol Estyn:

Gwnaed cynnydd da ers yr arolygiad diwethaf, gyda gwelliannau nodedig gan gynnwys:

- Goruchwylio perfformiad yn gryfach gyda mwy o ffocws
- Strategaeth glir yn amlinellu ein cyfeiriad a'n rhesymeg
- Prosesau sicrhau ansawdd gwell gyda mwy o bwyslais ar sicrhau ansawdd
- Adroddiad Hunanasesu a Chynllun Datblygu Ansawdd o ansawdd uchel yn canolbwyntio ar welliannau cynaliadwy
- Fforymau dysgwyr a chyflogwyr effeithiol sy'n meithrin dull cyfannol a chydgyssylltiedig drwyddi draw
- Tueddiadau cadarnhaol o ran cyflawni prentisiaethau mewn modd amserol a chyffredinol.

Cyfraddau cwblhau Fframwaith – prentisiaid a ariannwyd gan Medr

Blwyddyn Contract	Cyfradd Cwblhau Fframwaith
2018/19	77%
2019/20 ¹	66%
2020/21 ¹	74%
2021/22 ¹	68%
2022/23	74%
2023/24 ²	73%
2024/25	79% (Rhagfynegwyd)

¹Cydnabu Medr ac Estyn effaith negyddol Covid 19 a'r argyfwng economaidd dilynol ac nid ydynt wedi defnyddio na chyhoeddi data cwblhau fframwaith ar gyfer darparwyr na'r rhwydwaith DSW ar gyfer 2019/20 a 2020/21 nac ar gyfer y Rhwydwaith DSW ar gyfer 2021/22. Nid ydynt ychwaith yn defnyddio ein data mewnol fel rhan o archwiliadau neu arolygiadau ansawdd, gan nad yw wedi'i ddilysu'n allanol. Felly mae'r cyfraddau cwblhau fframwaith ar gyfer 2019/20 a 2020/21 yn y tabl uchod yn dod o ddata mewnol ac nid ydynt wedi'u dilysu'n allanol, yn wahanol i flynyddoedd blaenorol.

²Ar gyfer 2024/25 mae'r gyfradd fframwaith sef 79% yn un dros dro gan nad yw'r data terfynol ar gyfer 2024/25 ar gael eto.

2023/24 yw'r flwyddyn gyntaf ar ôl Covid y byddwn wedi bodloni dangosydd cyflawni perfformiad ansawdd y fframwaith sef 75% a osodwyd gan Medr. Yn 2022/23, nododd Medr fod eu targed cwblhau fframwaith sef 75% (a osodwyd cyn y pandemig) yn uchelgeisiol ar gyfer 2019/20 i 2022/23 oherwydd effaith ffactorau allanol (pandemig ac economaidd).

Mae rhai o'n sectorau cyflenwi prentisiaethau allweddol yn dangos cyfraddau cwblhau fframwaith cryf iawn sy'n rhagori ar ffigurau cenedlaethol e.e. y cyfraddau cyflawni fframwaith ar gyfer darpariaeth Iechyd a Gofal Cymdeithasol yw 75% ar Lefelau 2 a 3, a 69% ar Brentisiaethau Uwch. Mae gan y maes cyflenwi hwn enw da iawn yn y sector o ran hyfforddiant o ansawdd uchel, addasu i amgylchiadau ac anghenion datblygol cyflogwyr, a pharhau i gynyddu nifer ac amrywiaeth ei brentisiaethau. O ran maint, dyna ein maes cyflenwi prentisiaethau mwyaf.

Mae ein gwaith o wella ansawdd prentisiaethau a'n strategaeth Prentisiaethau i Bawb i Gymru a Lloegr yn parhau i gael effaith go iawn ar ein prentisiaid a'u cyflogwyr, fel y cydnabuwyd gan ein Gwobrau DU amrywiol yn 2024/25:

Gwobrau Proffesiynol Ansawdd 2025 - Addysg Bellach a Chyflogadwyedd ar gyfer ein mentrau Iechyd Meddwl a Lles, a oedd yn cynnwys y gwaith a wnaed gydag ADY ar y Pecyn Cymorth Iechyd Meddwl.

Gwobrau Inside Out 2025 ar gyfer Cyflogwr y Flwyddyn y Sector Cyhoeddus 2025. Ar y rhestr fer am ein mentrau Iechyd Meddwl a Lles i ddysgwyr a staff.

Gwobrau Prentisiaeth Adeiladu a Thai APSE 2025 – cyrhaeddodd dau brentis y rhestr fer gydag un yn ennill prentis y 4ydd flwyddyn, a'r llall yn dod yn ail yn yng nghategori prentis yr 2il flwyddyn.

Cystadleuaeth Prentis Gosod Lloriau y Flwyddyn CFA - Daeth yn Ail.

Mae llwyddiant pellach gan brentisiaid wedi'i gydnabod yng nghystadlaethau WorldSkills.

Mae'r Coleg yn gweithio'n agos gyda dwy Brifysgol i gyd-addysgu rhaglenni Prentisiaethau Gradd: Peirianeg Meddalwedd gyda Phrifysgol Abertawe, a Pheirianeg Fecanyddol a Thrydanol gyda Phrifysgol Caerdydd. Ariennir y rhain trwy gcontractau Medr (Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru gynt) gyda'r Prifysgolion sy'n is-gontractio i ni.

Darpariaeth Prentisiaethau Llywodraeth Lloegr 2024/25

Mae'r Coleg yn parhau i gynnig ychydig o brentisiaethau arbenigol yn Lloegr. Yn 2024/25, roedd gan y Coleg 50 o brentisiaid ar draws 16 cyflogwr yn gweithio gyda Hyfforddiant GCS a'r Adran Beirianeg.

Ar hyn o bryd mae'r Coleg yn adolygu ei safle strategol o ran darparu DSW yn Lloegr.

Yn 2024/25, fe wnaethom gynnig safonau prentisiaethau Lloegr ar draws pedwar llwybr.

Cyfraddau Cyflawni Cymhwyster – Prentisiaid a ariannwyd gan Lywodraeth Lloegr

Blwyddyn Contract	Ein Cyfradd Cyflawni Cymhwyster	Cyfartaledd Sector CCC (ystadegau cenedlaethol)	Cyfanswm prentisiaid ESFA ar raglen gyda CGA
2018/19	95%	64%	99
2019/20 ¹	73%	58%	37
2020/21 ²	44%	53%	35
2021/22 ³	25%	51%	32
2022/23 ⁴	56%	54%	62
2023/24 ⁵	54%	60%	55
2024/25	55% (Rhagfynegwyd)	Ddim ar gael eto	50

¹Ni chyhoeddwyd CCC lefel sefydliad gan ESFA, dim ond cyfartaledd sector, felly, mae ein data a restrir ar gyfer eleni wedi'i gynnwys mewn data mewnol sydd heb ei ddilysu.

²Mae'r ffigur cyffredinol wedi'i ystumio gan ddau lwybr lle bu oedi o ran cyflawniad gan fod pob dysgwr yn gweithio mewn ysbyty a bu oedi o ran ei gyflawniad arfaethedig ar y rhaglen ddysgu oherwydd Covid-19. Felly roedd gan y llwybrau hyn gyfradd cyflawniad o 0%. Fodd bynnag, roedd gan y tri llwybr arall gyfraddau cyflawniad o 100%, 100% a 67%.

³Mae'r ffigur cyffredinol wedi'i ystumio gan ddau lwybr lle bu oedi o ran cyflawniad gan fod pob dysgwr yn gweithio mewn ysbyty a bu oedi o ran ei gyflawniad arfaethedig ar y rhaglen ddysgu oherwydd Covid-19. Felly roedd gan y llwybrau hyn gyfradd cyflawniad o 0%. Fodd bynnag, roedd gan y ddau lwybr arall gyfraddau cyflawniad o 100%.

⁴Mae'r ffigur cyffredinol wedi'i ystumio gan un lwybr lle bu oedi o ran cyflawniad gan fod pob dysgwr yn gweithio mewn ysbyty a bu oedi o ran ei gyflawniad arfaethedig ar y rhaglen ddysgu oherwydd Covid-19. Felly roedd gan y llwybr hwn gyfradd cyflawniad o 0%. Fodd bynnag, roedd gan y llwybr arall gyfraddau cyflawniad o 100%.

⁵ Mae'r ffigur cyffredinol wedi'i ystumio gan ddau lwybr gyda 6 phrentis Arweinydd Tîm yn gadael yn gynnar mewn 1 cwmni i symud i gyflogwr arall ac 1 prentis Gwasanaethau Cyfleusterau yn gadael yn gynnar ac mae disgwyl i'r garfan sy'n weddill gwblhau yn 24/25. Felly roedd gan y ddau lwybr hyn gyfradd cyflawniad o 0%. Fodd bynnag, roedd gan y ddau lwybr arall gyfraddau cyflawniad o 75% a 100%.

Addysg Uwch

Mae Coleg Gŵyr Abertawe yn parhau i geisio ehangu ei rôl fel darparwr blaenllaw o Addysg Uwch mewn Coleg, gan ategu cynnig prifysgolion rhanbarthol ac ymateb i ofynion sgiliau esblygol cyflogwyr a dysgwyr. Mae'r Coleg wedi cyhoeddi Strategaeth Addysg Uwch newydd 2025–2029 sy'n dangos ymrwymiad i ddarpariaeth o ansawdd uchel, sy'n canolbwyntio ar y diwydiant, yn enwedig ar Lefelau 4 a 5 sy'n cefnogi dilyniant i yrfaedd â chyflog da ac yn darparu llwybrau dilyniant i fyfyrwyr lefel 3 y Coleg.

Fel rhan o'r Strategaeth hon, mae'r Coleg yn edrych i ddatblygu rhaglenni hyblyg sy'n adlewyrchu blaenoriaethau'r economi leol, gan ymateb i Wybodaeth am y Farchnad Lafur. Mae hyn yn cynnwys llwybrau prentisiaeth rhan-amser, proffesiynol, uwch a graddau a gynlluniwyd i gefnogi cyflogaeth galwedigaethol a lefel technegydd mewn sectorau allweddol fel Peirianeg, Adeiladu, Iechyd a Gofal, STEM ac Addysg ac ymateb i ddatblygiadau rhanbarthol allweddol fel y Porthladd Rhydd Celtaidd.

Mae'r strategaeth yn rhoi pwyslais cryf ar ehangu cyfranogiad, gan sicrhau bod gan ddysgwyr o gefndiroedd difreintiedig lwybrau hygyrch i addysg uwch. Mae dilyniant mewnol o AB i AU yn flaenoriaeth strategol, gyda chyfran gymharol uchel o ymgeiswyr UCAS yn gwneud cais am Lwfans i Fyfyrwyr Anabl (DSA), a bydd pob myfyriwr yn derbyn bwrsari sy'n dangos ymrwymiad y Coleg i addysg gynhwysol a chymorth i ddysgwyr.

Bydd y Coleg yn parhau i ddatblygu partneriaethau'n weithredol â chyflogwyr a phrifysgolion i gyd-greu rhaglenni sy'n ymatebol, wedi'u hachredu, ac wedi'u halinio ag anghenion y diwydiant. Fe wnaeth y Coeg gydweithredu â Phrifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant, Prifysgol De Cymru, Prifysgol Abertawe, Prifysgol Caerdydd, a Phrifysgol Metropolitan Caerdydd. Bob blwyddyn, mae'r Coleg yn cefnogi tua 100 o fyfyrwyr AU amser llawn, ochr yn ochr â nifer gynyddol o ddysgwyr rhan-amser a phroffesiynol, gan gynnwys y rhai sy'n astudio yn ein cyfleuster arobryn sef Ysgol Fusnes Plas Sgeti. Fel rhan o'r Strategaeth, bydd y Coleg yn gwella ac yn ehangu ymhellach gydweithrediadau â chyflogwyr fel rhanddeiliaid ac yn symleiddio partneriaethau Prifysgol i wneud y mwyaf o'r effaith.

Wrth baratoi ar gyfer newidiadau rheoleiddio yn y dyfodol, mae'r Coleg yn ymgysylltu â Medr, y corff goruchwyllo newydd ar gyfer addysg ôl-orfodol yng Nghymru. Mae'r Coleg yn symud ymlaen tuag at statws Darparwr Cofrestredig ac yn paratoi ar gyfer pwerau Dyfarnu Graddau Sylfaen yn y dyfodol. Mae hyn yn adlewyrchu uchelgais y Coleg i gael mwy o ymreolaeth yn ei ddarpariaeth AU ac i gael ei gydnabod am ei hygredd academaidd a'i sicrwydd ansawdd.

Mae strategaeth AU y Coleg hefyd yn ymrwymo i ymgorffori diwylliant AU nodedig ar draws y sefydliad, cryfhau ei seilwaith academaidd, a gwella profiad y dysgwr trwy ddosbarthiadau bach, cymorth personol, a modelau addysgu hyblyg. Mae'r datblygiadau hyn yn gosod Coleg Gŵyr Abertawe mewn sefyllfa dda i chwarae rhan allweddol wrth fynd i'r afael â'r bwlch sgiliau lefel uwch ledled Abertawe, Cymru, a thu hwnt.

Perfformiad Ariannol

Ategir perfformiad addysgol y Coleg gan berfformiad ariannol cadarn a chryf. Mae perfformiad ariannol sylfaenol y Coleg, a fesurir fel “EBITDA wedi’i Addasu” (ac a ddiffinnir fel EBITDA cyn eitemau eithriadol ac addasiadau actiwaraid i bensiwn) fel a ganlyn:

	2024/25 (£000’)	2023/24 (£000’)
“EBITDA wedi’i addasu”	2,051	1,675
Cyfran o elw mewn cwmni cysylltiol	33	216
Llog net (taladwy)/derbyniadwy	557	658
Arian parod a gynhyrchwyd ar gyfer ailfuddsoddi	2,641	2,549
Dibrisiant, dirywiad ac amorteiddiad (net grantiau)	(1,919)	(1,584)
Costau eithriadol staff	(256)	(304)
Budd lleiafrifol	-	1
Gwarged cyn addasiadau pensiwn	466	662
Addasiadau actiwaraid i bensiwn	-	-
Gwarged/(Diffyg) am y flwyddyn	466	662

Tabl 5 - Perfformiad Ariannol

Canlyniadau ariannol

Cynhyrchodd y Grŵp “EBITDA wedi’i addasu” o £2,051,000 (2023/24: £1,675,000) a chyfanswm incwm cynhwysfawr o £466,000 (2023/24 – £662,000).

Yn 2024/25, cynyddodd cyllid grant rheolaidd y Coleg £2,847,000 ar gyfer darpariaeth uniongyrchol i’r myfyrwyr. Mae’r Coleg yn croesawu ymrwymiad Llywodraeth Cymru i’r sector AB drwy’r cyllid ychwanegol. Ar yr un pryd, mae’r Coleg wedi diwallu symudiadau yn y pwynt graddfa cytundebol ar y raddfa gyflog ac mae’n parhau i gwrdd â’r gyfradd Cyflog Byw bob mis Tachwedd.

Yn y cyd-destun hwn, mae cynhyrchu gwarged cyn costau pensiwn anariannol i’w hail-fuddsoddi yn y Coleg yn berfformiad canmoladwy. Mae’r Coleg hefyd yn cydnabod yr angen i fuddsoddi ar gyfer y dyfodol, gan gynnwys datblygu ei ystâd i ateb anghenion y dysgwyr yn y dyfodol. Gan hynny, mae’r Coleg yn parhau i ddarparu’r adnoddau ar gyfer y buddsoddiad hwn yn y dyfodol.

Mae’r datganiadau ariannol yn nodi diffyg Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) ar fantolen y Coleg yn unol â gofynion FRS 102. Mae perfformiad ased cryf yn cynyddu mewn cyfraddau bondiau AAA (ac felly cyfradd disgownt uwch) ac wedi arwain at ddileu diffyg pensiwn CPLIL (2023: £dim diffyg).

Mae mantolen y Grŵp a’r Coleg mewn sefyllfa ased net ar 31 Gorffennaf 2025 sef £43.7 miliwn.

Mae gan y Coleg fantolen gref ar 31 Gorffennaf 2025:

- Asedau net cyfredol gwerth £10.8 miliwn
- Balansau arian parod a buddsoddiad gwerth £14.2 miliwn.

Yn ogystal, mae’r Grŵp yn parhau i gynhyrchu gwargedion arian parod ar gyfer buddsoddi yn isadeiledd y Coleg. Felly, mae gan y Coleg gyfleusterau digonol er mwyn cyflawni ei rwymedigaethau. Er hyn, mae rhaid i’r Coleg baratoi datganiadau ariannol ar sail busnes gweithredol.

Yn ystod y flwyddyn, cyfanswm yr ychwanegiadau asedau sefydlog diriaethol oedd £10,037,000. Cafodd y swm ei wario ar wella tir ac adeiladau’r Coleg (£7,372,000) a phrynu offer (£2,665,000). Ariannwyd y gost yma yn rhannol gan grantiau Llywodraeth Cymru.

Croesawodd y Coleg hefyd grantiau cynnal a chadw a chyfalaf ystadau a grantiau offer a seilwaith TG gan Lywodraeth Cymru yn ystod y flwyddyn. Defnyddiwyd y grantiau hyn yn ystod y flwyddyn i wella cyfleusterau i staff a myfyrwyr. Mae ffocws penodol wedi bod ar ddiweddarau ystâd y Coleg ar gyfer effeithlonrwydd ynni ynghyd â gwella'r seilwaith TG.

Mae'r Grŵp yn dibynnu'n sylweddol ar gyrff ariannu'r sector addysg ar gyfer ei brif ffynhonnell gyllid, sef grantiau rheolaidd yn bennaf. Yn 2024/25, darparodd Medr 55% (2023/24: 54%) o gyfanswm incwm y Grŵp trwy'r grant rheolaidd. Un o dargedau allweddol y Coleg yn y cynllun strategol yw lleihau lefel y ddibyniaeth ar incwm o grantiau rheolaidd gan Medr.

Polisiâu ac amcanion y trysorlys

Rheoli trysorlys yw rheoli trafodaethau llif arian y Coleg, ei drafodaethau bancio, marchnadoedd arian a marchnadoedd cyfalafol; rheolaeth effeithiol o'r risgiau sy'n gysylltiedig â'r gweithgareddau hynny; a'r gorchwyl o sicrhau'r perfformiad gorau'n unol â'r risgiau hynny.

Mae'r Coleg yn gweithredu polisi rheoli trysorlys ar wahân.

Awdurdodir benthyciadau tymor byr at ddibenion cyllid dros dro gan y Swyddog Cyfrifyddu. Mae'n rhaid i'r Gorfforaeth awdurdodi'r holl fenthyciadau eraill ac mae'n rhaid iddi gydymffurfio â gofynion Memorandwm Ariannol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru.

Llif arian a hylifedd

Ar £5,045,000 (2023/24: £1,760,000), roedd y mewnlif arian parod net gweithredol yn gryf.

Mae'r lefelau benthyg presennol yn isel ac yn hanesyddol mae datblygiadau ystadau wedi cael eu hariannu drwy gyfuniad o gronfeydd arian parod a grantiau gan Medr.

Mae maint cyfanswm benthyca'r Coleg a'i ymagwedd at gyfraddau llog wedi cael eu cyfrifo i sicrhau clustog resymol rhwng cyfanswm y gost o wasanaethu dyled a gweithredu llif arian. Yn ystod y flwyddyn, rhagorwyd ar y gwahaniaeth yma'n rhwydd.

Bydd y Coleg hefyd yn ymdrechu i gyflawni arbedion pellach trwy fentrau caffael a chydweithio â sefydliadau eraill yn y sector cyhoeddus. Yn ystod y flwyddyn, cyflawnodd y Coleg arbedion caffael o 3% ac mae hyn yn cyd-fynd â tharged Medr.

Taliadau Credydwy

Mae'r Coleg yn ymwybodol o'i rwymedigaethau o dan Ddeddf Hwyrddalu Dyled Masnachol (Llog) 1998. Polisi'r Coleg yw i bob cyflenwr gael ei dalu o fewn telerau talu pob cyflenwr unigol. Yn ystod y flwyddyn, gwnaeth y Coleg daliadau o fewn 13 diwrnod ar gyfartaledd (2023/24: 14 diwrnod) o ddyddiad yr anfoneb. Ni chodwyd unrhyw log ar y Coleg o dan Ddeddf Hwyrddalu Dyled Masnachol (Llog) 1998.

Cronfeydd wrth gefn

Ar 31 Gorffennaf 2025 roedd gan y Coleg gyfanswm cronfeydd wrth gefn o £43.7 miliwn a balansau buddsoddiad ac arian parod o £14.2 miliwn.

Mae'r Coleg yn dal ei gronfeydd wrth gefn ar gyfer ail-fuddsoddi ac adnewyddu ei ystâd ac i ddarparu cyfleusterau ac offer i ateb anghenion i fyfyrwyr a staff. Adolygir y buddsoddiad hwn fel rhan o'r Strategaeth Ystadau.

Strategaethau Ystadau

Ein gweledigaeth yw cael cyfleusterau o'r radd flaenaf yn y Coleg i bob un o'n dysgwyr.

Mae'r Coleg yn ymwybodol o ddemograffeg gynyddol y rheini sy'n gadael ysgol yn ardal Abertawe dros y tair blynedd nesaf, a byddwn yn parhau i fuddsoddi yn natblygiad ein hystadau i fodloni'r cynnydd disgwylidig yn nifer y myfyrwyr sy'n cofrestru yn y dyfodol. I ddarparu ar gyfer y cynnydd, mae'r Coleg wedi dechrau rhaglen adeiladu ac ailwampio gwerth £21 miliwn ar Gampws Gorseinon. Mae Llywodraeth Cymru wedi cymeradwyo cyllid ar gyfer y prosiect hwn ar gyfradd ymyrryd o 65%. Telir balans costau'r prosiect o'r cronfeydd arian parod presennol.

Mae'r Coleg hefyd wedi llwyddo i sicrhau grantiau cyfalaf ar gyfer adnewyddu rhan o Gampws Tycoch. Bydd y prosiect £8 miliwn yn lleihau ôl troed carbon y Campws ac yn cael gwared ar y deunydd RAAC o'r prif floc addysgu.

Yn ystod y flwyddyn comisiynodd y Coleg nifer o arolygon (gan gynnwys ffocws ar garbon sero net) i alluogi'r Coleg i ddatblygu strategaeth ystadau tymor-hwy. Mae hyn wedi nodi'r costau sylweddol i symud tuag at garbon sero net ac i wella a chynnal y cyfleusterau presennol, ac roedd hyn yn sail i'r Cynllun Amlinellol Strategol wedi'i ddiweddaru.

Yn ystod y flwyddyn, cymeradwywyd a diweddarwyd Cynllun Amlinellol Strategol y Coleg a gafodd ei gyflwyno i raglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy ar gyfer cyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru i ddatblygu cyfleusterau rhagorol pellach i fyfyrwyr ar draws pob campws. Nawr bydd angen i'r Coleg gyflwyno achosion busnes manylach ar gyfer pob prosiect i hawlio'r cyllid grant. Y gyfradd ymyrryd gyfredol ar gyfer y rhaglen hon yw 65%.

Mae'r Coleg yn gobeithio cyflawni prosiectau (yn amodol ar gyllid) i ddarparu:

- Cyfleusterau Amgylchedd Adeiledig (gan gynnwys y Ganolfan Ynni, ffabrigo a weldio)
- Mwy o bresenoldeb yng nghanol y ddinas
- Cyfleusterau Chwaraeon.

Mae'r prosiectau hyn yn ychwanegol at y gwelliannau gwerth £21 miliwn i Gampws Gorseinon a'r gwelliannau gwerth £8 miliwn i Gampws Tycoch a ddechreuodd yn ystod y flwyddyn ac a fydd yn cael eu cwblhau yn ystod 2026.

Rheoli Risgiau, Prif Risgiau ac Ansicrwydd

Mae Pwyllgor Rheoli Risg y Coleg yn cwrdd o leiaf bob tymor ac yn cynnwys uwch reolwyr y Coleg. Mae'n cael ei gadeirio gan y Dirprwy Bennaeth Cyllid ac MIS. Ym mhob cyfarfod, cynhelir adolygiad o'r risgiau sy'n wynebu'r Coleg.

Mae'r Coleg wedi gwneud gwaith pellach yn ystod y flwyddyn i ddatblygu a gwreiddio system rheoli mewnol, gan gynnwys rheoli ariannol, gweithredol a rheoli risgiau a ddyluniwyd i ddiogelu asedau ac enw da'r Coleg.

Yn seiliedig ar y cynllun strategol, mae'r Pwyllgor Rheoli Risgiau yn cynnal adolygiad cynhwysfawr o'r risgiau sy'n wynebu'r Coleg. Maen nhw'n nodi systemau a gweithdrefnau, gan gynnwys camau penodol er mwyn eu hosgoi, a dylai hyn leddfu unrhyw effaith bosibl ar y Coleg. Mae rheolaeth fewnol y Coleg wedyn yn cael ei rhoi ar waith a bydd gwerthusiad y flwyddyn ddilynol yn adolygu eu heffeithiolrwydd a'u cynnydd yn erbyn camau i leddfu risgiau. Yn ogystal â'r adolygiad blynyddol, bydd y Pwyllgor Rheoli Risgiau hefyd yn ystyried unrhyw risgiau a all godi o ganlyniad i faes gwaith newydd yn y Coleg.

Mae cofrestr risgiau'n cael ei chadw ar lefel Coleg ac mae'r Pwyllgor Archwilio yn ei hadolygu o leiaf bob blwyddyn ac yn fwy aml pan fo'n briodol. Mae'r gofrestr risgiau'n nodi'r prif risgiau, y tebygolrwydd o'r risgiau hynny'n digwydd, eu heffaith bosibl ar y Coleg a'r camau sy'n cael eu cymryd i leihau a lleddfu'r risgiau. Mae'r risgiau'n cael eu blaenoriaethu drwy ddefnyddio system sgorio gyson.

Ategir hyn gan raglen hyfforddiant rheoli risgiau i gynyddu ymwybyddiaeth o risgiau ar draws y Coleg.

Mae disgrifiad o'r prif ffactorau risg a allai effeithio ar y Coleg wedi'i nodi isod. Nid yw pob un o'r ffactorau hyn o fewn rheolaeth y Coleg. Gallai ffactorau eraill ar wahân i'r rhai a restrir isod gael effaith andwyol ar y Coleg.

Grant rheolaidd Medr

Mae'r Coleg yn dibynnu'n helaeth ar gyllid parhaus trwy Medr. Yn 2024/25, daeth 55% (2023/24: 54%) o refferniw'r Grŵp o grant rheolaidd gan Medr. Nid oes sicrwydd y bydd polisi neu arferion y Llywodraeth yn aros yr un peth neu y bydd cyllid cyhoeddus yn parhau ar yr un lefelau neu ar yr un telerau.

Mae'r Coleg yn ymwybodol o sawl mater a allai gael effaith ar gyllid yn y dyfodol. Yn yr hinsawdd economaidd sydd ohoni, mae Llywodraeth Cymru yn adolygu pob ffrwd cyllid ac yn arbennig cyllid ar gyfer addysg ôl-16 ac nid yw AB ar hyn o bryd yn cael ei "diogelu" gan Lywodraeth Cymru. O ganlyniad, gallai toriadau posibl i'r gyllideb addysg gyffredinol gael effaith fwy andwyol ar y sector AB na meysydd eraill.

Lleddfir y risg hon mewn sawl ffordd:

- Trwy sicrhau bod y Coleg yn drylwyr wrth ddarparu addysg a hyfforddiant o ansawdd uchel.
- Rhoi ffocws a buddsoddiad helaeth ar gynnal a rheoli cysylltiadau allweddol â Medr a Llywodraeth Cymru yn uniongyrchol drwy'r Coleg a thrwy Colegau Cymru.
- Sicrhau bod y Coleg yn canolbwyntio ar y sectorau hynny â blaenoriaeth a fydd yn parhau i elwa ar gyllid cyhoeddus.
- Trafodaethau rheolaidd gyda chyrrff cyllido.

Mae'r Coleg wrthi'n ceisio ffynonellau cyllid eraill ac ychwanegol. Mae hyn yn cynnwys ffocws ar weithgaredd masnachol, addysg uwch, prentisiaethau a gweithgareddau masnachol yn Lloegr ac adeiladu ar enw da'r Coleg yn rhyngwladol fel canolfan ar gyfer myfyrwyr tramor sy'n astudio rhaglenni Safon Uwch.

Costau ynni

Mae costau ynni'r Coleg (a phob sefydliad) wedi cynyddu'n sylweddol dros y blynyddoedd diwethaf. Erbyn hyn, maen nhw wedi dechrau gostwng o'r lefelau uchel hyn ond byddant yn parhau i fod yn uwch na lefelau prisiau hanesyddol. Mae'r Coleg yn defnyddio broceriaid nwyddau sy'n prynu ynni ymlaen llaw ar y farchnad gyfanwerthu er mwyn lliniaru effaith cynnydd tymor-byr mewn prisiau ynni.

Mae'r Coleg wedi ceisio lliniaru hyn yn rhannol trwy wella cynaliadwyedd ystadau'r Coleg trwy fesurau fel goleuadau LED, rheolaethau Systemau Rheoli Adeiladau (BMS) uwch ac insiwleiddio ychwanegol sydd wedi lleihau'r defnydd o nwy a thrydan.

Y Gronfa Ffyniant Gyffredin

Yn y gorffennol, mae'r Coleg wedi defnyddio cyllid y Gronfa Ffyniant Gyffredin (a chyllid Cronfa Gymdeithasol Ewrop cyn hynny) i gefnogi ymgysylltiad cyflogwyr a darparu hyfforddiant yn y gweithle i

staff mewn busnesau lleol ar draws y rhanbarth. Defnyddiwyd cyllid sylweddol y Gronfa Ffyniant Gyffredin hefyd i gefnogi gweithgareddau'r Hyb Cyflogadwyedd, Gwell Swyddi, Gwell Dyfodol.

Llwyddodd y Coleg i ymestyn y prosiectau hyn tan fis Rhagfyr 2025. Os na all y Coleg gael cyllid amgen ar ôl y dyddiad hwn, yna efallai y bydd angen i'r Coleg leihau neu roi'r gorau i'r gweithgareddau hyn.

Costau Cyflogres

Derbyniodd athrawon yng Nghymru ddyfarniad cyflog costau byw o 5.5% o fis Awst 2024. Cafodd y cynnydd hwn ei ariannu'n rhannol gan gynnydd yn y grant rheolaidd. Mae'r Coleg yn croesawu cydnabyddiaeth Medr o'r proffesiwn addysgu yng Nghymru a'i safbwynt bod darlithwyr AB yng Nghymru yn cyflawni'r un rôl ag athrawon mewn ysgolion.

Mae adolygiad o'r Cynllun Pensiwn Athrawon gan Actiwari Llywodraeth y DU wedi arwain at gynnydd o 21% ym mhensiynau cyflogwyr (o 23.68% i 28.68% o dâl pensiynadwy) o fis Ebrill 2024. Hyd yma, mae hyn wedi cael ei ariannu gan grantiau ychwanegol gan Medr.

Ym mis Ebrill 2025, cynyddodd Llywodraeth y DU gyfraniadau yswiriant gwladol cyflogwyr yn sylweddol. Mae'r cynnydd wedi'i ariannu'n rhannol (88%) gan Medr yn y flwyddyn academiaidd gyfredol. Fodd bynnag, nid yw maint cyllid y costau hyn yn y dyfodol wedi'i gadarnhau.

Ni fydd y Coleg (fel gweddill y sector addysg) yn gallu ymdopi â'r pwysau hyn o ran dyfarniadau cyflog a chynnydd mewn cyfraniadau yswiriant gwladol a phensiwn heb gyllid ychwanegol gan Medr.

Seilwaith TG

Mae pob sefydliad yn dibynnu mwy a mwy ar eu systemau TG, ac nid yw colegau'n eithriad yn hyn o beth. Wrth i'r Coleg barhau i fuddsoddi yn ei seilwaith TG, mae'r risgiau sy'n effeithio ar y Coleg yn parhau i gynyddu. Mae nifer yr ymosodiadau allanol maleisus ar bob sefydliad yn cynyddu.

Mae'r Coleg yn canolbwyntio ar wella cadernid ei systemau TG yn barhaus ac mae wedi buddsoddi ymhellach yn ystod y flwyddyn i gyrraedd achrediad Cyber Essentials Plus.

Yn ogystal, ni chaiff sefydliadau addysgol ddibynnu ar yr isadeiledd hwn i ddarparu addysg. Mae hyn wedi cael ei amlygu gan y pandemig diweddar, lle derbyniodd pob myfyriwr amser llawn ddarpariaeth ar-lein o bell.

Er mwyn mynd i'r afael â'r her barhaus hon a darparu hydwythedd pellach, bydd y Coleg yn parhau i fuddsoddi yn ei "Weledigaeth Ddigidol", fel rhan o'i Strategaeth TG ddiweddaraf.

Mae'r Coleg yn croesawu'r cyllid grant cyfalaf gan Lywodraeth Cymru i ariannu'n rhannol y datblygiadau pwysig hyn ar gyfer y sector.

Iechyd a Diogelwch

Mae'r Coleg yn ymrwymedig i ddarparu amgylchedd dysgu diogel i fyfyrwyr a staff. Mae Pwyllgor Iechyd a Diogelwch y Coleg yn cwrdd i sicrhau bod prosesau a gweithdrefnau cadarn ar waith ar gyfer pob agwedd ar fywyd y Coleg. Rhoddir pwyslais arbennig ar feysydd fel teithiau addysgol ac eiddo trydydd parti a ddefnyddir gan fyfyrwyr fel rhan o'u lleoliad gwaith. Mae gan y Coleg Reolwr Iechyd, Diogelwch a'r Amgylchedd dynodedig.

Nifer y damweiniau adroddadwy eleni oedd un (blwyddyn flaenorol: dau). Nid yw'r adolygiad trwyadl wedi codi unrhyw broblemau systematig ac mae'r Coleg yn parhau i fod yn ymrwymedig i ddileu'r holl ddamweiniau adroddadwy.

Mae'r Coleg hefyd yn gweithredu proses asesu risg gynhwysfawr ac mae'r holl asesiadau risg yn cael eu diweddarau'n flynyddol.

Cynaliadwyedd a'r Amgylchedd

Mae'r Coleg yn parhau i hyrwyddo cynaliadwyedd ac yn ystod y flwyddyn cyfarfu Grŵp Cynaliadwyedd ac Amgylchedd y Coleg bob tymor. Mae'r Grŵp yn cynnwys uwch reolwyr, cynrychiolwyr o dimau addysgu, aelodau myfyrwyr a rheolwyr gweithredol ar gyfer arlwy, ystadau, llyfrgelloedd, caffael a TG.

Mae pob maes sydd ag effaith cynaliadwyedd fawr wedi gosod targedau ar gyfer blwyddyn academiaidd 2024/25 a fydd yn cyfrannu at wella cynaliadwyedd a lleihau ôl-troed carbon y Coleg.

Mae'r Coleg wedi llwyddo i ennill a chadw ei Ddyfarniad Lefel 5 Draig Werdd Cymru am Reoli Amgylcheddol.

Gwastraff

Mae'r Coleg yn annog pob aelod o staff i leihau gwastraff yn unol â'r polisi arbed, ailddefnyddio ac ailgylchu. Mae biniau ailgylchu i'w cael ar draws pob safle ac mae'r gwastraff hwn yn cael ei gasglu ar wahân gan gontractwr gwaredu gwastraff y Coleg. Mae nifer y biniau hyn wedi cynyddu yn ystod y flwyddyn ac mae'r Coleg yn gweithredu'r gofynion deddfwriaethol ychwanegol gan Lywodraeth Cymru yn llwyr ynghylch gwahanu ffrydiau gwastraff.

Penododd y Coleg gontractwr gwastraff newydd yn 2025 ac mae wedi datblygu cynlluniau i wella cofnodi gwaredu gwastraff. Bydd hyn yn rhoi modd i'r Coleg nodi gaelodliniau a thargedau ar gyfer cynyddu lefelau ailgylchu yn y dyfodol.

Ynni

Defnyddiodd y Coleg grantiau cynhaliaeth yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf i ganolbwyntio ar leihau'r ynni a ddefnyddir drwy gyflwyno goleuadau LED, gwella rheolaethau gwresogi ac insiwleiddio toi i wella cadw gwres yn yr adeiladau.

Mae hyn wedi rhoi modd i'r Coleg fesur y defnydd o ynni yn gywir ar draws lleoliadau gwahanol a chymhwyso mesurau wedi'u targedu ar draws ardaloedd lle mae yna ddefnydd uchel.

	2023/2024	2024/2025
Dadansoddiad o ddefnydd ynni (kWh):		
Nwy	3,069,989	2,538,420
Trydan	2,127,024	2,119,132
Cludiant (Milltiroedd) - cerbydau a berchnogir	23,827	25,031
Cludiant (Milltiroedd) - cerbydau gweithwyr	162,027	191,869
Allyriadau Cwmpas 1 mewn tunelli metrig CO2e		
Defnydd o nwy	565	390
Cludiant a berchnogir - bysiau mini / coetsis	4	5
Cyfanswm Cwmpas 1	569	395
Allyriadau Cwmpas 2 mewn tunelli metrig CO2e		
Trydan a brynwyd	452	450
Allyriadau Cwmpas 3 mewn tunelli metrig CO2e		
Teithiau busnes mewn cerbydau a berchnogir gan weithwyr	45	54
Cyfanswm allyriadau gros mewn tunelli metrig CO2e	1,066	898
Cymhareb dwysedd		
Nifer y Staff	1,121	1,119
Tunelli o CO2 fesul aelod o staff	1.0	0.8

Mae'r buddsoddiad yn y ddwy flynedd ddiwethaf wedi arwain at ostyngiadau yn y defnydd o nwy a thrydan. Bu cynnydd mewn allyriadau o gerbydau'r Coleg a staff wrth i'r lefelau teithio gynyddu o ganlyniad i ddileu cyfyngiadau Covid. Fodd bynnag, mae'r lefelau'n parhau i fod yn sylweddol is na'r rhai cyn-Covid wrth i fanteision technoleg a ddatblygwyd yn ystod Covid barhau i gael eu cymhwyso.

Caethwasiaeth Fodern

Yn unol â Deddf Caethwasiaeth Fodern 2015, mae'r Coleg wedi mabwysiadu a chymeradwyo ei Datganiad Caethwasiaeth a Masnachu Pobl.

Cyfle cyfartal

Mae'r Coleg yn ymroddedig i sicrhau cyfle cyfartal i bawb sy'n dysgu ac yn gweithio yma. Rydym yn parchu ac yn gwerthfawrogi gwahaniaethau o ran hil, rhywedd, cyfeiriadedd rhywiol, anabledd, crefydd neu gred ac oedran rydym yn ymdrechu i ddileu rhwystrau sy'n rhoi pobl dan anfantais.

Mae'r Coleg yn cyhoeddi Adroddiad Cydraddoldeb Blynyddol ac Amcanion Cydraddoldeb i sicrhau cydymffurfiaid â'r ddeddfwriaeth gydraddoldeb berthnasol, gan gynnwys Deddf Cydraddoldeb 2010. Cyhoeddir y Cynllun Cydraddoldeb Strategol a'r Adroddiad Cynnydd Cydraddoldeb ac Amrywiaeth blynyddol ar wefan y Coleg.

Mae Tîm Cydraddoldeb ac Amrywiaeth sefydledig gan y Coleg sy'n cwrdd yn rheolaidd. Mae'r aelodau yn cynnwys uwch reolwyr, staff o bob campws a myfyrwyr-gynrychiolwyr.

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf rydym wedi trefnu nifer o weithgareddau gan gynnwys ein Diwrnod Enfys blynyddol, ein Hwylthnos Diwylliannau wedi'i hailsefydlu, ymrwymiad parhaus i hyfforddiant gwrth-hiliol i'n staff a nifer o ddigwyddiadau eraill i hyrwyddo cydraddoldeb ymhlith ein staff a'n myfyrwyr.

Ar hyn o bryd, mae'r Coleg yn Gyflogwr Balch o Stonewall, yn gyflogwr Hyderus o ran Anabledd, ac rydym yn y broses o adnewyddu ein statws fel Coleg Noddfa. Rydym yn gweithio gyda nifer fawr o sefydliadau trydydd sector i sicrhau y gallwn gefnogi pawb sy'n ffurfio cymuned ein Coleg, mae hyn yn cynnwys EYST, Y Ganolfan ar gyfer Entrepreneuriaeth Affricanaidd, YMCA Abertawe, Stonewall Cymru, Dinas Noddfa Abertawe a Hyb Amlddiwylliannol Abertawe. Fel rhan o'r cysylltiadau hyn rydym wedi mynychu digwyddiadau gyda'r sefydliadau hyn, wedi'u gwahodd i'r Coleg i siarad â dysgwyr ac wedi cydweithio ar brosiectau i helpu ein dysgwyr a'r rhai sy'n defnyddio eu gwasanaethau.

Dros y flwyddyn nesaf rydym yn edrych i sefydlu ffyrdd newydd o weithio i geisio lleihau ein bwlch cyflog rhwng y rhywiau. Fel rhan o hyn byddwn yn adolygu ein polisïau ynghylch mamolaeth, gweithio hyblyg ac absenoldeb riant. Gobeithiwn, drwy'r camau gweithredu hyn, y byddwn yn gallu lleihau'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau a sicrhau mwy o gydraddoldeb rhwng ein gweithwyr. Fodd bynnag, rydym yn cydnabod bod rhai meysydd â chyflog isel fel glanhau ac arlwyio sy'n cael eu dominyddu gan fenywod a bydd hyn yn her i gyrraedd mwy o gydraddoldeb.

Llywodraethu

Mae gan y Coleg strwythur llywodraethu datblygedig gyda strwythur gweithredol o bwyllgorau a chyfarfodydd Bwrdd gyda phresenoldeb da. Mae'r Bwrdd yn cynrychioli ystod eang o fuddiannau cymunedol a busnes ac yn darparu gwasanaeth craffu a chymorth i'r pwyllgor gwaith. Mae'r Bwrdd yn cynnwys dau gynrychiolydd sy'n fyfyrwyr a dau gynrychiolydd staff.

Ar wahân i gadeirio cyfarfodydd Bwrdd, mae Cadeirydd y Llywodraethwyr yn gweithredu fel rheolwr llinell y Prif Weithredwr, y Pennaeth a'r Clerc. Yn ogystal, cynhelir cyfarfodydd â phartneriaid strategol, arolygwyr a chyrrff allanol eraill lle mae angen i'r Cadeirydd fod yn bresennol ar ran y Coleg. Mae'n ymgynghori'n rheolaidd â'r Prif Weithredwr a'r Pennaeth.

Materion Allanol

Mae gan y Coleg enw da yn genedlaethol ac yn lleol, ac yn ddiweddar yn rhyngwladol.

Yn unol â cholegau a phrifysgolion eraill, mae gan Goleg Gŵyr Abertawe lawer o randdeiliaid. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Myfyrwyr a rhieni
- Llywodraeth Cymru
- Medr
- Ysgolion lleol
- Staff
- Cyflogwyr lleol (gyda chysylltiadau penodol)
- Awdurdodau lleol
- Y gymuned leol
- Sefydliadau AB eraill
- Sefydliadau Addysg Uwch
- Undebau llafur
- Cyrff proffesiynol

Mae'r Coleg yn cydnabod pwysigrwydd y cysylltiadau hyn ac yn cyfathrebu'n rheolaidd â nhw mewn ystod eang o ffyrdd gwahanol.

Mae'r Coleg yn parhau i fod â chysylltiadau da ac, mewn rhai achosion, cysylltiadau ardderchog â'r holl ysgolion uwchradd ledled Dinas a Sir Abertawe yn ogystal ag eraill ar draws rhanbarth ehangach de-orllewin Cymru. Mae cydweithio ag ysgolion chweched dosbarth ar eitemau eraill gan gynnwys rhannu arferion gorau a datblygu/cyflwyno'r cwricwlwm yn parhau i fod yn heriol, ond gyda chyflwyniad y Cwricwlwm 3-16 newydd i Gymru, cymwysterau TGAU galwedigaethol newydd a phwysau ariannol cynyddol rydym yn obeithiol y gall mwy o gynnydd gael ei wneud yn y dyfodol.

Yn ogystal, mae'r Coleg yn parhau i chwarae rhan weithredol mewn amrywiaeth eang o bartneriaethau lleol - gan gynnwys Partneriaeth Atal NEET Abertawe, Adfywio Abertawe a grwpiau amrywiol Dysgu Oedolion yn y Gymuned yn Abertawe.

Dros y blynyddoedd, mae'r Coleg wedi sicrhau nifer o strwythurau mewnol a meysydd cwricwlwm strategol i ymateb yn effeithiol i'r cyfleoedd a'r heriau a gyflwynwyd gan Fargen Ddinesig Bae Abertawe, a phrosiectau lleol a chenedlaethol mawr eraill.

Mae enghreifftiau nodedig yn cynnwys ein Canolfan Ynni bwrpasol, sy'n darparu ystod gynhwysfawr o gyrsiau sy'n cefnogi diwydiannau yn y sectorau ynni a chynaliadwyedd, a Bwrdd Ymgynghorol Plas Sgeti. Mae'r Bwrdd Ymgynghorol yn dwyn ynghyd gynrychiolwyr uwch o sbectrwm amrywiol o bartneriaid diwydiant a busnes, gan ddangos ein hymrwymiad i sicrhau cydweithio ystyrlon rhwng addysg a diwydiant. Gyda'r rhaglen Sgiliau a Thalent newydd yn cael ei harwain trwy'r Bartneriaeth Sgiliau Rhanbarthol, mae'r Coleg hefyd yn parhau i ymrwymo i'r Bartneriaeth a'i his-bwyllgorau amrywiol.

Mae'r Coleg yn parhau i ymrwymo i gynyddu nifer y myfyrwyr talentog sy'n cael mynediad i'r prifysgolion gorau yn y DU ac rydym yn cael ein parchu'n fawr gan rai o'r sefydliadau addysg uwch mwyaf nodedig.

Y Coleg yw corff arweiniol Canolfan Seren Abertawe hefyd. Mae Canolfan Seren yn gynllun cydweithredol rhwng y Coleg ac ysgolion chweched dosbarth Abertawe sy'n darparu cymorth er mwyn i fwy o bobl ifanc o Gymru allu ennill lle yn y prifysgolion gorau ledled y DU.

Yn 2024/25, cofrestrodd Coleg Gŵyr Abertawe 107 o gystadleuwyr ar gyfer cystadlaethau Sgiliau Cymru, ar draws 28 o feysydd gwahanol. Enillodd 17 o ddysgwyr fedalau ar draws sawl maes galwedigaethol: saith medal efydd, pum medal arian, a phum medal aur, gyda 14 yn cael canmoliaeth

uchel a dau ddysgwr yn ennill teitl 'Gorau yn y Rhanbarth'. Yn 2023/24, enillwyd pum medal efydd, tair medal arian a 12 medal aur (Noder: Yn 2023/24 enillwyd pump o'r medalau aur mewn cystadleuaeth grŵp). Cynyddodd y ceisiadau am gystadlaethau Sgiliau'r DU 20%, o 40 yn 2023/24 i 48 yn 2024/25, gyda saith dysgwr yn symud ymlaen i Rowndiau Terfynol Sgiliau'r DU ym mis Tachwedd sydd hefyd yn gynnwys o ddau ddysgwr ers 2023/24.

Mae'r Coleg yn falch o gynnal rowndiau terfynol rhanbarthol Cystadleuaeth Sgiliau Cymru a WorldSkills UK ar gyfer Electroneg Ddiwydiannol, maes lle mae'r Coleg wedi rhagori ynddo, gan ennill medalau aur, arian ac efydd. Mae'r Coleg yn parhau i fod â statws 'Canolfan Rhagoriaeth' WorldSkills UK ac mae wedi sicrhau cyllid trwy gais Arloesi Ymarferydd Sgiliau y DU i lansio Prosiect Arloesi 'Skills Sphere', gan gyflwyno profion pwysedd mewn tri maes cwricwlwm newydd yn 2023/24 ac mae'r gwaith hwn wedi parhau yn 2024/25. Yn ogystal, mae'r Coleg yn parhau i ymgorffori modiwl Ysbrydoli Sgiliau achrededig yn ei raglen PcET i sicrhau bod darlithwyr, hyfforddwy'r ac aseswyr y dyfodol yn cydnabod pwysigrwydd cystadlaethau seiliedig ar sgiliau i ddysgwyr a byd diwydiant. Mae'r Coleg yn falch o fod wedi cael ei ddewis fel un o'r chwe chanolfan groesawu ar gyfer Ras Gyfnewid Fflam WorldSkills UK, digwyddiad sy'n dathlu pa mor bwysig yw datblygu sgiliau a chystadlu mewn rowndiau terfynol y DU - ac mae'n cael ei gynnal yng Nghymru am y tro cyntaf. Mae hyn yn dangos ymrwymiad parhaus y Coleg i ddatblygu staff a hyrwyddo cystadlaethau sgiliau, gan amlygu'r manteision sylweddol y mae'r cystadlaethau hyn yn eu cynnig i ddysgwyr a staff fel ei gilydd.

Yn ystod y blynyddoedd diwethaf mae'r Coleg wedi rhedeg cyfres o raglenni cyflogadwyedd yng nghanol y ddinas, sef Gwell Swyddi, Gwell Dyfodol. Mae'r rhaglen wedi mynd i'r afael â heriau pobl Abertawe o ran dod o hyd i gyflogaeth (pobl ifanc, unigolion 25+ a'r rheini sydd mewn perygl o fod yn NEET) a phrosiectau 'yn y gwaith' (unigolion tangyflogedig a menywod). Yn flaenorol, ariannwyd y rhain gan Gyllid Cymdeithasol Ewrop ac yn fwy diweddar trwy'r Gronfa Ffyniant Gyffredin.

Mae rheolwyr colegau'n cymryd rhan weithredol mewn sbectrwm eang o weithgareddau partneriaeth ledled y sector AB. Ar lefel genedlaethol, mae Prif Swyddog Gweithredol a Phennaeth y Coleg yn cymryd rhan yn Fforwm y Penaethiaid ac yn gwasanaethu fel aelod o Grŵp Cyfarwyddwyr Cyllid Colegau Cymru. Mae'r Pennaeth yn aelod o'r RLSP, ac mae'r Prif Swyddog Gweithredol yn cadeirio'r Bartneriaeth Dysgu Oedolion ledled Abertawe.

Mae'r sector addysg bellach yng Nghymru wedi wynebu heriau eithriadol eleni, a hoffai'r Coleg fynegi ei ddiolchgarwch diffuant i staff, myfyrwyr, a chyd-Lywodraethwyr am eu hymrwymiad diysgog a'u cyfraniadau gwerthfawr drwy gydol y cyfnod hwn.

Mae'r Coleg mewn sefyllfa dda ac yn parhau i fod yn wydn i wynebu heriau'r dyfodol.

Datgelu gwybodaeth i archwilwyr

Mae'r aelodau a ddaliodd eu swyddi ar ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad hwn yn cadarnhau nad oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad yw archwilwyr y Coleg yn ymwybodol ohoni; ac mae pob aelod wedi cymryd yr holl gamau y dylai fod wedi'u cymryd i fod yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i sicrhau bod archwilwyr y Coleg yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Cymeradwywyd trwy orchymyn aelodau'r Gorfforaeth ar 11 Rhagfyr 2025 a llofnodwyd ar eu rhan gan:

Ian Price

Cadeirydd y Gorfforaeth

Datganiad Llywodraethu Corfforaethol a Rheolaeth Fewnol

Mae'r datganiad canlynol wedi'i ddarparu er mwyn i ddarllenwyr yr adroddiad blynyddol a chyfrifon y Coleg gael gwell dealltwriaeth o'i strwythur llywodraethu a chyfreithiol. Mae'r datganiad hwn yn ymdrin â'r cyfnod rhwng 1 Awst 2024 a 31 Gorffennaf 2025 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a'r datganiadau ariannol.

Mae'r Coleg yn ymdrechu i gynnal ei fusnes:

- i. Yn unol â'r saith egwyddor a nodwyd gan y Pwyllgor ar Safonau mewn Bywyd Cyhoeddus (anhunanoldeb, uniondeb, gwrthddrychedd, atebolrwydd, bod yn agored, gonestrwydd ac arweinyddiaeth);
- ii. Yn unol â'r Cod Llywodraethu ar gyfer Addysg Bellach a gyhoeddwyd gan Colegau Cymru yn Ionawr 2016 ("y Cod"); a
- iii. Rhoi sylw dyledus i God Llywodraethu Corfforaethol y DU 2024 cyn belled ag y mae'n berthnasol i'r sector AB.

Mae'r Coleg wedi ymrwymo i arddel arferion gorau ym mhob agwedd ar lywodraethu corfforaethol ac mae'r Coleg wedi mabwysiadu'r Cod ac wedi cydymffurfio ag ef. Er nad ydym wedi mabwysiadu Cod Llywodraethu Corfforaethol y DU 2024 mae'r Coleg yn rhoi sylw dyledus i'w egwyddorion a'i arweiniad. Fodd bynnag, rydym wedi adrodd ar ein trefniadau Llywodraethu Corfforaethol trwy fanteisio ar yr arferion gorau sydd ar gael, gan gynnwys yr agweddau hynny ar God Llywodraethu Corfforaethol y DU rydym yn ystyried eu bod yn berthnasol i'r sector AB ac arferion gorau.

Ym marn y llywodraethwyr, mae'r Coleg yn cydymffurfio â holl ddarpariaethau'r Cod a/neu'n rhagori arnynt, ac mae wedi cydymffurfio trwy gydol y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2025. Mae Bwrdd y Gorfforaeth yn cydnabod, fel corff y mae cyllid cyhoeddus a phreifat yn cael ei ymddiried ynddo, fod dyletswydd arbennig ganddo i ddilyn y safonau llywodraethu corfforaethol uchaf bob amser. Wrth gyflawni ei gyfrifoldebau, mae'n ystyried yn llawn y Cod Llywodraethu ar gyfer Addysg Bellach a gyhoeddwyd gan Colegau Cymru yn Ionawr 2016, ac roedd wedi mabwysiadu'r cod hwn yn ffurfiol ar 11 Chwefror 2016.

Mae'r Coleg yn elusen sydd wedi'i heithrio o fewn ystyr Rhan 3 o Ddeddf Elusennau 2011. Mae'r Llywodraethwyr, sydd hefyd yn Ymddiriedolwyr at ddibenion Deddf Elusennau 2011, yn cadarnhau eu bod nhw wedi rhoi sylw dyledus i ganllawiau'r Comisiwn Elusennau ar fudd cyhoeddus, a bod y datganiadau gofynnol i'w gweld mewn manau eraill yn y datganiadau ariannol hyn.

Y Gorfforaeth

Roedd yr aelodau a wasanaethodd y Coleg yn ystod y flwyddyn ac ar ôl diwedd y flwyddyn hyd at ddyddiad llofnodi'r Adroddiad Blynyddol fel a ganlyn:

Llywodraethwr	Blwyddyn Penodi / Ailbenodi	Cyfnod y Swydd	Presenoldeb ym Mwrdd y Gorfforaeth	Pwyllgorau a Wasanaethwyd yn ystod y Flwyddyn
Mr I Price (Cadeirydd)	2024	4 Blynedd	5 / 9	Cadeirydd y Gorfforaeth (o Ebrill 2025), A (i Ebrill 2025), ChLI, Tâl
Mr M Howells	2016/2020/2024	4 Blynedd	9 / 9	Cadeirydd y Gorfforaeth (rhwng Awst 2020 a Rhagfyr 2024) C, PCY, ChLI, Tâl
Mr F Banza	2023 (Medi)	4 Blynedd	7 / 9	A, PD
Mr M Basha	2024	4 Blynedd	3 / 3	CA
Mr C Carter (UCM, myfyriwr)	2024	1 Flwyddyn	7 / 7	CA, PD
Mrs K Dugate	2024 (Mehefin)	4 Blynedd	8 / 9	CA, ChLI
Mrs K Fountain (Prif Swyddog Gweithredol o fis Gorffennaf 2025)	2024	Tra'n Bennaeth / PSG	8 / 8	CA, PCY, C, PD
Mr D Griffiths	2022 (Gorffennaf)	4 Blynedd	8 / 9	A, ChLI
Mr D Howells	2023 (Mai)	4 Blynedd	9 / 9	C, PCY
Dr A Iwobi	2021	4 Blynedd	7 / 8	A, CA
Mr M Jones (PSG tan fis Gorffennaf 2025)	2013	Tra'n PSG	8 / 8	PCY, C
Mr P Kift (Pennaeth Dros Dro o fis Gorffennaf 2025)	2025 (Gorffennaf)	Tra'n Bennaeth Dros Dro	0 / 0	
Mrs M Leyshon	2019/2023	4 Blynedd	1 / 2	ChLI, Tâl
Miss I Milligan (staff)	2023 (Mehefin)	4 Blynedd	1 / 3	PD, CA
Y Cyng S Pritchard	2019/2020/2022 (Gorffennaf)	4 Blynedd	5 / 9	PD
Dr J Rance	2020/2025	3 Blynedd	9 / 9	C (Cadeirydd), PCY, Tâl
Y Cyng R Smith	2022 (Gorffennaf)	4 Blynedd	2 / 9	CA, C
Yr Athro C Thomas	2020	4 Blynedd	0 / 1	CA (Cadeirydd tan fis Hydref 2024)

Miss H Thomas (staff)	2022 (Gorffennaf)	4 Blynedd	5 / 7	PD, CA
Mr S Tse (Is-gadeirydd)	2022 (Ebrill)	4 Blynedd	5 / 9	ChLI, C, Tâl
Mrs A Vickers	2024 (Mehefin)	4 Blynedd	8 / 9	A (Cadeirydd), ChLI, Tâl
Ms R Wahbi (myfyriwr)	2024 (Tachwedd)	1 Flwyddyn	5 / 6	PD
Mrs J Williams	2024 (Mehefin)	4 Blynedd	9 / 9	CA (Cadeirydd o fis Hydref 2024), PD
Mrs S Williams	2016/2020/2024	4 Blynedd	5 / 9	PD (Cadeirydd), A

Gwasanaethodd Mr M Howells fel Cadeirydd Bwrdd y Gorfforaeth tan fis Rhagfyr 2024. Penodwyd Mr I Price yn Gadeirydd y Gorfforaeth ym mis Ebrill 2025. Cymerodd Mr S Tse rôl y Cadeirydd yn y cyfamser.

Gwasanaethodd Mr J Britton fel aelod cyfetholedig o'r Pwyllgor Prosiectau Cyfalaf ac Ystadau tan fis Chwefror 2025. Gwasanaethodd Mr G Davies fel aelod cyfetholedig o'r Pwyllgor Cwricwlwm ac Ansawdd. Gwasanaethodd Ms F Lopes fel aelod cyfetholedig o'r Pwyllgor Profiad y Dysgwr.

Yn ystod y flwyddyn ymddiswyddodd Mrs M Leyshon o'r Bwrdd oherwydd ymrwymadau eraill a pheidiodd Miss I Milligan â bod yn Llywodraethwr staff ar ôl gadael cyflogaeth y Coleg ym mis Ionawr 2025.

Yn ystod y flwyddyn, daeth yr Athro C Thomas a Mr A Iwobi i ddiwedd eu tymor pedair blynedd cyntaf ac ni cheision nhw ail-etholiad.

Penodwyd Mr M Basha yn Llywodraethwr yn ystod y flwyddyn.

Gwasanaethodd Mr C Carter (Llywydd Undeb y Myfyrwyr) yn ystod y flwyddyn fel llywodraethwr myfyrwyr drwy ei swydd fel Llywydd Undeb y Myfyrwyr. Penodwyd Ms R Wahbi yn llywodraethwr myfyrwyr ar gyfer 2024/25 ac mae wedi'i phenodi'n Llywydd Undeb y Myfyrwyr ar gyfer 2025/26.

Allwedd:			
C	Y Pwyllgor Cyllid	Tâl	Y Pwyllgor Tâl
ADDS	Y Pwyllgor Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol	CA	Y Pwyllgor Cwricwlwm ac Ansawdd
ChLI	Y Pwyllgor Chwilio a Llywodraethu	PD	Pwyllgor Profiad y Dysgwr
A	Y Pwyllgor Archwilio	PCY	Y Pwyllgor Prosiectau Cyfalaf ac Ystadau
*1	Penodwyd yn Awst 2023 fel Llywydd Cangen UCM		

Cyfrifoldeb y Gorfforaeth yw llunio barn annibynnol ar faterion strategaeth, perfformiad, adnoddau a safonau ymddygiad.

Mae'r Gorfforaeth yn cael gwybodaeth reolaidd ac amserol ar berfformiad ariannol cyffredinol y Coleg, ynghyd â gwybodaeth arall megis perfformiad yn erbyn targedau cyllido, gwariant cyfalaf arfaethedig, materion ansawdd a materion cysylltiedig â phersonél fel iechyd a diogelwch a chydaddoldeb ac amrywiaeth. Mae'r Gorfforaeth yn cwrdd unwaith y tymor o leiaf.

Mae'r Gorfforaeth yn cynnal ei fusnes trwy nifer o bwyllgorau. Mae cylch gorchwyl gan bob pwyllgor sydd wedi cael ei gymeradwyo gan y Gorfforaeth. Y pwyllgorau hyn yw'r Pwyllgor Archwilio, y Pwyllgor Prosiectau Cyfalaf ac Ystadau, y Pwyllgor Cwricwlwm ac Ansawdd, y Pwyllgor Cyllid, y Pwyllgor Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol, y Pwyllgor Profiad y Dysgwr, y Pwyllgor Tâl, a'r Pwyllgor Chwilio a Llywodraethu. Mae cofnodion llawn pob cyfarfod, ac eithrio'r rhai y mae'r Gorfforaeth yn barnu eu bod yn gyfrinachol, ar gael gan Glerc y Gorfforaeth.

Mae pob llywodraethwr yn gallu ceisio cyngor proffesiynol annibynnol i helpu gyda'u dyletswyddau ar draul y Coleg, a gallant droi at Glerc y Gorfforaeth sy'n atebol i'r Bwrdd ac yn gyfrifol am sicrhau bod yr holl weithdrefnau a rheoliadau cymwys yn cael eu dilyn. Mae penodi, gwerthuso, a diswyddo'r Clerc yn faterion i'r Gorfforaeth gyfan.

Mae agendâu, papurau ac adroddiadau ffurfiol yn cael eu rhoi i'r llywodraethwyr mewn da bryd cyn cyfarfodydd Bwrdd. Mae papurau briffio hefyd yn cael eu darparu fel y bo angen.

Mae elfen anweithredol gryf ac annibynnol gan y Gorfforaeth, ac nid yw unrhyw unigolyn neu grŵp yn tra-lywodraethu ar ei phroses o wneud penderfyniadau. Mae'r Gorfforaeth o'r farn bod pob un o'i haelodau anweithredol yn annibynnol ar reolaeth ac yn rhydd o unrhyw fusnes neu berthynas arall a allai ymyrryd yn sylweddol ag arfer eu barn annibynnol.

Mae rhaniad clir yn y cyfrifoldebau gan fod rolau'r Cadeirydd, y Prif Weithredwr a'r Pennaeth yn rolau ar wahân.

Penodiadau i'r Gorfforaeth

Mae unrhyw benodiadau newydd i'r Gorfforaeth yn fater i'r Gorfforaeth gyfan eu hystyried. Mae Pwyllgor Chwilio a Llywodraethu gan y Gorfforaeth sy'n cynnwys chwe llywodraethwr sy'n gyfrifol am ddewis ac enwebu unrhyw aelod newydd i'r Gorfforaeth ei ystyried. Mae'r Gorfforaeth yn gyfrifol am sicrhau bod yr hyfforddiant priodol yn cael ei ddarparu fel y bo angen. Mae aelodau'r Gorfforaeth yn cael eu penodi am dymor heb fod yn fwy na phedair blynedd.

Cadeirydd y Llywodraethwyr

Rôl Cadeirydd y Llywodraethwyr yw cadeirio cyfarfodydd Bwrdd y Gorfforaeth. Yn ogystal, mae'r Cadeirydd yn gyfrifol am ymateb i unrhyw faterion sy'n effeithio ar y Coleg wrth iddynt godi. Fodd bynnag, nid oes gan y Cadeirydd unrhyw awdurdod i weithredu ac eithrio i gefnogi'r penderfyniadau a wneir gan Fwrdd y Gorfforaeth: Corfforaethau Addysg Bellach (Disodli Offerynnau Llywodraethu ac Erthyglau Llywodraethu) (Cymru) 2006, a Rheoliadau Corfforaeth (Llywodraeth) Addysg Bellach Coleg Gŵyr Abertawe 2010 (fel y diwygiwyd gan y Bwrdd).

Y Prif Swyddog Gweithredol a'r Pennaeth

Mae rolau'r Prif Swyddog Gweithredol a'r Pennaeth hefyd yn aelodau o Fwrdd y Gorfforaeth. Mae'r Prif Swyddog gweithredol yn gyfrifol fel Swyddog Cyfrifyddu (cyfrifoldeb wedi'i ddiffinio gan Ddeddf Seneddol) ar gyfer gweithredu'r Coleg o ddydd i ddydd.

Mae rhaniad clir o ran cyfrifoldeb gan fod rôl Cadeirydd y Llywodraethwyr ar wahân i rolau'r Prif Swyddog Gweithredol a'r Pennaeth.

Nid yw unrhyw Lywodraethwr, heblaw'r Prif Swyddog Gweithredol, y Pennaeth a'r Staff-lywodraethwyr, yn cael unrhyw dâl gan y Coleg. Mae un myfyriwr-lywodraethwr yn cael tâl am ei rôl fel Llywydd Cangen UCM.

Mae'n ofynnol i bob Llywodraethwr ac Uwch Aelod Staff y Coleg gwblhau datganiad buddiannau, ac mae'r wybodaeth wedi'i chynnwys yng Nghofrestr Buddiannau'r Aelodau, sydd ar gael i'w harchwilio.

Y Pwyllgor Cyllid

Mae'r Pwyllgor yn cynnwys saith Llywodraethwr ac mae'n cwrdd i ystyried, cynghori ac adrodd i Fwrdd y Gorfforaeth ar bob agwedd ar gyllid y Coleg, polisïau a rheolaethau ariannol, gan gynnwys agweddau ariannol ar ddatblygiadau ystadau. Cyfarfu'r Pwyllgor bum gwaith yn ystod 2024/25.

Y Pwyllgor Prosiectau Cyfalaf ac Ystadau

Er mwyn cydnabod datblygiadau posibl i'r ystadau dros y pum mlynedd nesaf, mae'r Llywodraethwyr wedi creu Pwyllgor Prosiectau Cyfalaf ac Ystadau. Cyfarfu'r Pwyllgor bum gwaith yn ystod 2024/25.

Y Pwyllgor Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol

Mae'r Pwyllgor yn cwrdd i ystyried, cynghori ac adrodd i Fwrdd y Gorfforaeth ar bob agwedd ar faterion sy'n ymwneud â materion y gweithwyr. Roedd y Pwyllgor ar stop ar gyfer 2024/25 oherwydd y nifer isel o faterion cyflogaion a gododd ac ystyriwyd unrhyw faterion perthnasol gan Fwrdd y Gorfforaeth. Bydd y Pwyllgor yn cyfarfod ar sail ad hoc pan fydd angen gan Fwrdd y Gorfforaeth yn y blynnyddoedd i ddod.

Y Pwyllgor Chwilio a Llywodraethu

Mae'r Pwyllgor yn cynnwys chwe Llywodraethwr a'i ddiben yw cynghori'r Gorfforaeth ar benodi aelodau newydd o'r Gorfforaeth ac argymhell polisïau a gweithdrefnau ar gyfer ymsefydlu, arfarnu a datblygu llywodraethu'r Gorfforaeth. Cyfarfu'r Pwyllgor bedair gwaith yn ystod 2024/25.

Y Pwyllgor Cwricwlwm ac Ansawdd

Roedd y Pwyllgor yn cynnwys wyth Llywodraethwr ac un aelod cyfetholedig yn 2024/25. Diben y Pwyllgor yw cynghori Bwrdd y Gorfforaeth wrth iddo benderfynu ar gymeriad a chenhadaeth addysgol y Coleg, a derbyn ac ystyried adroddiadau mewnol ac allanol ar asesiadau ansawdd yn dilyn arolygu meysydd cwricwlaid yn y Coleg. Cyfarfu'r Pwyllgor dair gwaith yn ystod 2024/25.

Pwyllgor Profiad y Dysgwr

Mae'r Pwyllgor yn cynnwys saith Llywodraethwr a'i ddiben yw cynghori Bwrdd y Gorfforaeth ar y trefniadau sy'n cael eu gwneud i helpu myfyrwyr yn ystod eu cyfnod yn y Coleg. Cyfarfu'r Pwyllgor dair gwaith yn ystod 2024/25.

Y Pwyllgor Tâl

Cyfrifoldebau'r Pwyllgor yw gwneud argymhellion i'r Bwrdd ar dâl a thelerau ac amodau eraill y Prif Swyddog Gweithredol, y Pennaeth a Chlerc y Bwrdd (tri uwch ddeiliad swydd y Coleg). Mae pedwar aelod gan y Pwyllgor. Cyfarfu'r Pwyllgor ddwywaith yn ystod 2024/25. Mae'r manylion tâl ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2025 i'w gweld yn Nodyn 7 o'r Datganiadau Ariannol.

Y Pwyllgor Archwilio

Mae'r Pwyllgor Archwilio yn cynnwys chwe aelod o'r Gorfforaeth yn 2024/25. Mae'r Pwyllgor yn gweithredu yn unol â'r cylch gorchwyl ysgrifenedig a gymeradwywyd gan y Gorfforaeth. Cyfarfu'r Pwyllgor bedair gwaith yn ystod 2024/25.

Presenoldeb gan aelodau yn ystod y flwyddyn:

	3.10.24	02.12.24	17.02.25	05.06.25	Cyfanswm
Mrs A Vickers (Cadeirydd)	X	X	X		3/4
Mr F Banza		X	X	X	3/4
Mr D Griffiths	X	X	X	X	4/4
Dr A Iwobi	X	X	X	X	4/4
Mr I Price	X		X	Amherthnasol	2/3
Mrs S Williams	X	X		X	3/4
Cyfanswm	5/6	5/6	5/6	4/5	
(mae X yn dynodi presenoldeb)					

Mae'r Pwyllgor yn darparu fforwm adrodd i archwilwyr mewnol a datganiadau ariannol y Coleg, sy'n gallu troi at y Pwyllgor i gael trafodaeth annibynnol, heb bresenoldeb rheolwyr y Coleg. Mae'r Pwyllgor hefyd yn derbyn ac yn ystyried adroddiadau gan Medr a Llywodraeth Cymru fel y maent yn effeithio ar fusnes y Coleg.

Mae archwilwyr mewnol y Coleg yn monitro systemau rheolaeth mewnol, rheolaethau rheoli risg a phrosesau llywodraethu yn unol â chynllun wedi'i gytuno, ac yn adrodd eu casgliadau i'r rheolwyr a'r Pwyllgor Archwilio.

Mae'r rheolwyr yn gyfrifol am weithredu'r argymhellion archwilio a gytunwyd ac mae'r archwilwyr mewnol yn cynnal adolygiadau dilynol achlysurol i sicrhau bod argymhellion o'r fath wedi cael eu gweithredu.

Mae'r Pwyllgor Archwilio hefyd yn cynghori'r Gorfforaeth ar benodi archwilwyr mewnol a datganiadau ariannol a'u tâl am waith archwilio a gwaith arall.

Cofnodion Cyfarfodydd

Mae cofnodion yn cael eu cadw o bob cyfarfod o Fwrdd y Gorfforaeth a'r Pwyllgorau. Mae cofnodion y cyfarfodydd Pwyllgor yn cael eu rhoi i bob Llywodraethwr yn amodol ar yr eithriadau a ddisgrifiwyd yn Rheoliadau Corfforaeth Addysg Bellach Coleg Gŵyr Abertawe 2010 ac mae adroddiadau'n cael eu derbyn gan Fwrdd y Gorfforaeth gan Gadeiryddion y Pwyllgorau gwahanol.

Mae cofnodion cyfarfodydd Bwrdd y Gorfforaeth ar gael i'r cyhoedd yn amodol ar yr eithriadau a ddisgrifiwyd yn Rheoliadau (llywodraeth) Corfforaeth Addysg Bellach Coleg Gŵyr Abertawe 2010 (fel y diwygiwyd gan y Bwrdd).

Mae cofnodion y Bwrdd yn cynnwys unrhyw faterion o bwys a adroddwyd gan y Pwyllgorau. Mae'r cofnodion ar gael drwy gysylltu â Chlerc y Gorfforaeth.

Rheolaeth fewnol

Cwmpas y cyfrifoldeb

Y Gorfforaeth sydd â'r cyfrifoldeb eithaf am system rheolaeth fewnol y Coleg ac adolygu ei heffeithiolrwydd. Fodd bynnag, mae system o'i bath wedi'i chynllunio i reoli yn hytrach na dileu'r risg o fethu â chyflawni amcanion busnes, a gall ddarparu sicrwydd rhesymol ond nid sicrwydd absoliwt yn erbyn camddatganiad neu golled sylweddol.

Mae'r Gorfforaeth wedi dirprwyo'r cyfrifoldeb o ddydd i ddydd i'r Prif Swyddog Gweithredol, fel Swyddog Cyfrifyddu, am gynnal system gadarn o reolaeth fewnol sy'n cefnogi'r gwaith o gyflawni polisiâu, nodau ac amcanion y Coleg, gan ddiogelu cronfeydd ac asedau cyhoeddus y mae ef yn bersonol yn gyfrifol amdanynt, yn unol â'r cyfrifoldebau a roddwyd iddo yn y Memorandwm Ariannol rhwng Coleg Gŵyr Abertawe a'r cyrff cyllid. Ef hefyd sy'n gyfrifol am adrodd i'r Gorfforaeth am unrhyw wendidau neu ddiffygion sylweddol yn y rheolaeth fewnol.

Pwrpas y system o reolaeth fewnol

Nod y system o reolaeth fewnol yw rheoli risg i lefel resymol yn hytrach na dileu'r holl risg o fethu â chyflawni polisiâu, nodau ac amcanion; felly gall roi sicrwydd rhesymol ac nid sicrwydd absoliwt o effeithiolrwydd yn unig. Mae'r system o reolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus sy'n ceisio adnabod a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni polisiâu, nodau ac amcanion y Coleg, gwerthuso pa mor debygol y caiff y risgiau hynny eu gwireddu, a'r effaith pe byddent yn cael eu gwireddu, a'u rheoli yn effeithiol, yn effeithlon ac yn economaidd. Mae'r system o reolaeth fewnol wedi bod yn ei lle yng Ngholeg Gŵyr Abertawe am y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2025 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a'r cyfrifon.

Capasiti i ddelio â risg

Mae'r Gorfforaeth wedi adolygu'r prif risgiau y mae'r Coleg yn eu hwynebu ynghyd â'r rheolaethau gweithredu, ariannol a chydymffurfio sydd wedi cael eu rhoi ar waith i leddfu'r risgiau hynny. Ym marn y Gorfforaeth, mae proses barhaus ffurfiol yn weithredol ar gyfer adnabod, gwerthuso a rheoli risgiau arwyddocaol y Coleg sydd wedi bod yn ei lle am y cyfnod a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2025 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a'r cyfrifon. Mae'r broses hon yn cael ei hadolygu'n gyson gan y Gorfforaeth.

Y fframwaith risg a rheoli

Mae'r system rheolaeth fewnol yn seiliedig ar fframwaith o wybodaeth reoli gyson, gweithdrefnau gweinyddol gan gynnwys neilltuo dyletswyddau, a system ddirprwyo ac atebolrwydd. Yn arbennig, mae'n cynnwys:

- Systemau cyllidebu cynhwysfawr gyda chyllideb flynyddol a adolygir ac y cytunir arni gan y corff llywodraethu
- Adolygiadau rheolaidd gan y corff llywodraethu o adroddiadau ariannol achlysurol a blynyddol, sy'n dangos perfformiad ariannol yn erbyn y rhagolygon
- Gosod targedau i fesur perfformiad ariannol a pherfformiad arall
- Canllawiau clir ar gyfer rheoli buddsoddiadau cyfalaf
- Mabwysiadu disgyblaethau rheoli prosiectau ffurfiol, lle bo'n briodol.

Mae gwasanaeth archwilio mewnol gan Goleg Gŵyr Abertawe sy'n gweithredu yn unol â gofynion Medr a Chod Archwilio Arferion. Mae gwaith y gwasanaeth archwilio mewnol yn cael ei lywio gan ddadansoddiad o'r risgiau y mae'r Coleg yn eu hwynebu, ac mae cynlluniau archwilio blynyddol yn seiliedig ar y dadansoddiad hwn. Mae'r dadansoddiad o risgiau a'r cynlluniau archwilio mewnol wedi'u cymeradwyo gan y Gorfforaeth yn ôl argymhellid y Pwyllgor Archwilio. O leiaf yn flynyddol, mae'r tîm Archwilio Mewnol yn rhoi adroddiad i Fwrdd y Gorfforaeth ar weithgarwch archwilio mewnol yn y Coleg. Mae'r adroddiad yn cynnwys barn annibynnol archwilio mewnol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd system rheoli risg, rheolaethau a phrosesau llywodraethu'r Coleg.

Adolygu effeithiolrwydd

Fel Swyddog Cyfrifyddu, mae'r Prif Swyddog Gweithredol yn gyfrifol am adolygu effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol. Mae ei adolygiad o effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol wedi'i lywio gan:

- Waith yr archwilwyr mewnol
- Gwaith y rheolwyr gweithredol yn y Coleg sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal a chadw'r fframwaith rheolaeth fewnol
- Sylwadau gan archwilwyr datganiadau ariannol y Coleg, y cyfrifydd adrodd ar gyfer sicrwydd rheoleidd-dra, yr archwilwyr cyllid penodedig (ar gyfer colegau sy'n destun archwiliad cyllid) yn eu llythyrau rheoli ac adroddiadau eraill.

Mae'r Swyddog Cyfrifyddu wedi cael ei gynghori ar oblygiadau canlyniad ei adolygiad o effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol gan y Pwyllgor Archwilio, sy'n goruchwyllo gwaith y gwasanaeth archwilio mewnol, a ffynonellau eraill o sicrwydd a chynllun i fynd i'r afael â gwendidau a sicrhau bod proses o wella'r system yn barhaus ar waith.

Mae'r uwch dîm rheoli yn derbyn adroddiadau sy'n amlinellu dangosyddion perfformiad a risg allweddol, ac mae'n ystyried materion rheolaeth posib sydd wedi cael eu dwyn at ei sylw drwy fecanweithiau rhybudd cynnar sydd wedi'u sefydlu yn yr adrannau a'u hatgyfnerthu gan hyfforddiant ymwybyddiaeth risg. Mae'r uwch dîm rheoli a'r Pwyllgor Archwilio hefyd yn derbyn adroddiadau cyson gan yr archwilwyr mewnol a ffynonellau eraill o sicrwydd, sy'n cynnwys argymhellion ar gyfer gwella. Mae rôl y Pwyllgor Archwilio yn y maes hwn wedi'i gyfyngu i adolygiad lefel uchel o'r trefniadau ar gyfer rheolaeth fewnol. Mae agenda'r Gorfforaeth yn cynnwys eitem reolaidd i'w hystyried o risg a rheolaeth ac mae'n derbyn adroddiadau wedi hynny gan yr uwch dîm rheoli a'r Pwyllgor Archwilio. Mae'r pwyslais ar gael y graddau perthnasol o sicrwydd ac nid adrodd drwy eithriad yn unig. Yn ei gyfarfod yn Rhagfyr 2025, cynhaliodd y Gorfforaeth asesiad blynyddol am y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2025 drwy ystyried dogfennau'r uwch dîm rheoli a'r archwiliad mewnol, ac ystyried digwyddiadau er 31 Gorffennaf 2025.

Yn seiliedig ar gyngor y Pwyllgor Archwilio a'r Swyddog Cyfrifyddu, mae'r Gorfforaeth o'r farn mai fframwaith digonol ac effeithiol sydd gan y Sefydliad ar gyfer llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth, a'i fod wedi cyflawni ei gyfrifoldeb statudol o ran *"defnyddio adnoddau'n effeithiol ac yn effeithlon, diddyledrwydd y sefydliad a'r corff, a diogelu eu hasedau."*

Busnes gweithredol

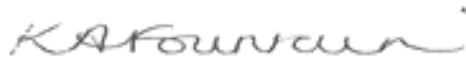
Wedi gwneud ymholiadau priodol, mae'r Gorfforaeth o'r farn bod gan y Coleg adnoddau digonol i barhau i fodoli'n weithredol yn y dyfodol rhagweladwy. Oherwydd hynny, mae'n parhau i fabwysiadu sail busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol.

Cymeradwywyd trwy orchymyn aelodau'r Gorfforaeth ar 11 Rhagfyr 2025 a llofnodwyd ar eu rhan gan:

Ian Price OBE

Cadeirydd y Gorfforaeth

Kelly Fountain

Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu

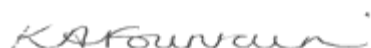
Datganiad ar Reoleidd-dra, Priodoldeb a Chydymffurfiaeth

Datganiad y Swyddog Cyfrifyddu

Fel Swyddog Cyfrifyddu Coleg Gŵyr Abertawe, cadarnhaf fod y Coleg wedi rhoi sylw dyledus i ofynion cytundebau cyllid grant a chontractau gyda Medr ac wedi ystyried ei gyfrifoldeb i hysbysu Medr am afreoleidd-dra perthnasol, amhriodoldeb a diffyg cydymffurfio â thelerau ac amodau ariannu.

Cadarnhaf ar ran y Coleg, ar ôl ymholiad priodol, a hyd eithaf fy ngwybodaeth, rwyf yn gallu canfod defnydd afreolaidd neu amhriodol o gyllid gan y Coleg, neu ddiffyg cydymffurfio â'r telerau ac amodau cyllid dan femorandwm ariannol a chontractau'r Coleg gyda Medr neu unrhyw gyllidwr cyhoeddus arall.

Rwyf yn cadarnhau nad oes unrhyw achosion o afreoleidd-dra, amhriodoldeb na diffyg cydymffurfio o ran cyllid wedi'u canfod hyd yma. Os nodir unrhyw achosion ar ôl dyddiad y datganiad hwn, byddwn yn hysbysu Medr amdanynt.

Kelly Fountain

Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu

Datganiad Cadeirydd y Llywodraethwyr

Ar ran y Coleg, cadarnhaf fod y Swyddog Cyfrifyddu wedi trafod ei ddatganiad o reoleidd-dra, priodoldeb a chydymffurfiaeth â'r Bwrdd a fy mod yn fodlon ei fod yn berthnasol gywir.

Ian Price OBE

Cadeirydd y Gorfforaeth

Datganiad o Gyfrifoldebau Aelodau'r Gorfforaeth

Mae'n ofynnol i aelodau Corfforaeth y Coleg gyflwyno datganiadau ariannol wedi'u harchwilio ar gyfer pob blwyddyn ariannol.

O fewn telerau ac amodau'r Memorandwm Ariannol rhwng Llywodraeth Cymru/Medr a Chorfforaeth y Coleg, mae'n ofynnol i'r Gorfforaeth, drwy ei Swyddog Cyfrifyddu, baratoi datganiadau ariannol ac adolygiad gweithredol ac ariannol am bob blwyddyn ariannol yn unol â *'Datganiad o'r Arfer a Argymhellir - Cyfrifyddu ar gyfer Addysg Bellach ac Uwch a'r Cyfarwyddyd Cyfrifon ar gyfer Colegau Addysg Bellach yng Nghymru'* ac Egwyddorion Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol y DU, sy'n rhoi darlun gwir a theg o faterion y Coleg a'i warged/ddiffyg incwm dros wariant am y flwyddyn honno.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae'n ofynnol i'r Gorfforaeth:

- Ddewis polisiau cyfrifyddu addas a'u gweithredu'n gyson
- Llunio barn ac amcangyfrifon sy'n rhesymol ac yn ddoeth
- Datgan a yw Safonau Cyfrifyddu perthnasol y DU wedi cael eu dilyn, yn amodol ar unrhyw wyriadau o bwys sydd wedi'u datgelu a'u hesbonio yn y datganiadau ariannol
- Asesu a yw'r Coleg yn fusnes gweithredol, gan nodi'r tybiaethau ategol allweddol, cymwysterau neu weithredoedd lliniaru, fel y bo'n briodol (rhaid i hyn fod yn gyson â datgeliadau eraill yn y cyfrifon ac yn adroddiad yr archwilydd)
- Paratoi datganiadau ariannol ar sail busnes gweithredol oni bai ei bod yn amhriodol tybio y bydd y Coleg yn parhau i weithredu.

Mae'n ofynnol hefyd i'r Gorfforaeth baratoi Adroddiad yr Aelodau yn unol â pharagraffau 3.23 i 3.27 o'r Datganiad o'r Arfer a Argymhellir AB ac AU sy'n disgrifio'r hyn y mae'n ceisio'i gyflawni a sut y mae'n mynd ati i wneud hynny, gan gynnwys statws cyfreithiol a gweinyddol y Coleg.

Mae'r Gorfforaeth yn gyfrifol am gadw cofnodion cyfrifyddu priodol sy'n datgelu â chywirdeb rhesymol ar unrhyw adeg, sefyllfa ariannol y Coleg ac sy'n ei alluogi i sicrhau bod y datganiadau ariannol yn cael eu paratoi yn unol â'r ddeddfwriaeth berthnasol gan gynnwys Deddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 a Deddf Elusennau 2011, a safonau cyfrifyddu perthnasol. Mae'n gyfrifol am gymryd y camau sy'n rhesymol agored iddo i ddiogelu ei asedau ac atal a darganfod twyll ac unrhyw afreoleidd-dra arall.

Mae'r Gorfforaeth yn gyfrifol am gynnal gwefan Coleg Gŵyr Abertawe a'i chywirdeb; nid yw'r gwaith a wnaed gan yr archwilwyr yn cynnwys ystyried y materion hyn ac felly nid yw'r archwilwyr yn cymryd unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau a allai fod wedi digwydd i'r datganiadau ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno'n wreiddiol ar y wefan. Gall deddfwriaeth yn y DU ar gyfer paratoi a lledaenu datganiadau ariannol amrywio o ddeddfwriaeth mewn awdurdodaethau eraill.

Aelodau'r Gorfforaeth sy'n gyfrifol am sicrhau bod y gwariant a'r incwm yn cael eu defnyddio at y dibenion a fwriadwyd gan Medr a bod y trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli. Yn ogystal, maent yn gyfrifol am sicrhau na ddefnyddir cyllid Medr at unrhyw ddibenion heblaw am y rhai a restrir yn y Memorandwm Ariannol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru ac unrhyw amodau eraill a nodir gan Medr o dro i dro neu unrhyw gyllidwr cyhoeddus arall. Ar ran y Gorfforaeth, Cadeirydd Bwrdd y Gorfforaeth sy'n gyfrifol am drafod Datganiad Rheoleidd-dra, Priodoldeb a Chydymffurfiaeth y Swyddog Cyfrifyddu gyda'r Swyddog Cyfrifyddu.

Rhaid i aelodau'r Gorfforaeth sicrhau bod rheolaethau ariannol a rheoli priodol yn bodoli er mwyn diogelu arian cyhoeddus a chyllid arall ac i sicrhau y defnyddir yr arian yn briodol. Yn ogystal, mae Aelodau'r Gorfforaeth yn gyfrifol am sicrhau rheolaeth economaidd, effeithlon ac effeithiol o adnoddau a gwariant y Coleg fel nad yw'r manteision a ddylai ddeillio o gymhwyso arian cyhoeddus gan Medr a chyrff cyhoeddus eraill yn cael eu peryglu.

Cymeradwywyd trwy orchymyn Aelodau'r Gorfforaeth ar 11 Rhagfyr 2025 a llofnodwyd ar eu rhan gan:

Ian Price OBE

Cadeirydd y Gorfforaeth

Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Aelodau Coleg Gŵyr Abertawe

Barn

Rydym wedi archwilio datganiadau ariannol Coleg Gŵyr Abertawe (y 'Grŵp') am y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2025, sy'n cynnwys y Datganiad Cyfunol o Incwm Cynhwysfawr, Datganiad Coleg a Chyfunol o Newidiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn, y Fantolen Gyfunol, Datganiad Cyfunol o Lif Arian a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys crynodeb o bolisiau ariannol sylweddol.

Y fframwaith adrodd ariannol sydd wedi cael ei ddefnyddio wrth eu paratoi yw cyfraith cymwys a Safonau Cyfrifo'r Deyrnas Unedig FRS 102 "Y Safon Adrodd Ariannol sy'n gymwys yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon" (Arfer Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol y Deyrnas Unedig) a'r Datganiad Ymarfer Argymelledig: Cyfrifyddu ar gyfer Addysg Bellach ac Uwch.

Yn ein tyb ni, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi adlewyrchiad clir a theg o faterion y Grŵp a'r Coleg ar 31 Gorffennaf 2025 ac o warged incwm dros wariant y Grŵp am y flwyddyn a ddaeth i ben; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol ag Arferion Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol y Deyrnas Unedig.

Sail y farn

Cynhaliwyd ein harchwiliad yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol (DU) (ISAs (UK)) a'r gyfraith berthnasol. Disgrifir ein cyfrifoldebau ymhellach yn adran cyfrifoldebau'r Archwilydd ar gyfer archwilio datganiadau ariannol ein hadroddiad. Rydym yn annibynnol o'r Coleg yn unol â gofynion moesegol sy'n berthnasol i'n harchwiliad o ddatganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol ac rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol yn unol â'r gofynion hyn. Credwn fod y dystiolaeth archwilio rydym wedi'i derbyn yn ddigonol ac yn briodol er mwyn darparu sail ar gyfer ein barn.

Casgliadau mewn perthynas â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rydym wedi dod i'r casgliad bod defnydd yr aelodau o sail busnes gweithredol cyfrifyddu wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith rydym wedi'i berfformio, nid ydym wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol sy'n ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, daflu amheuaeth sylweddol ar allu'r Grŵp i barhau fel busnes gweithredol am gyfnod o 12 mis o leiaf o'r adeg yr awdurdodir y datganiadau ariannol i'w cyhoeddi.

Disgrifir ein cyfrifoldebau ni a chyfrifoldebau'r Corff Llywodraethu mewn perthynas â busnes gweithredol yn adrannau perthnasol yr adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys gwybodaeth sy'n rhan o adroddiad aelodau'r Corff Llywodraethu ar wahân i'r datganiadau ariannol ac adroddiad ein harchwilwyr amdanynt. Y Corff Llywodraethu sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall yn yr adroddiad blynyddol. Nid yw ein barn am y datganiadau ariannol

yn cynnwys yr wybodaeth arall ac, ac eithrio'r raddau a ddatganwyd yn benodol yn ein hadroddiad, nid ydym yn mynegi unrhyw gasgliad sicr amdano.

Mewn perthynas â'n harchwiliad o ddatganiadau ariannol, ein cyfrifoldeb ni yw darllen yr wybodaeth ac, wrth wneud hynny, ystyried p'un a yw'r wybodaeth arall yn faterol anghyson â'r datganiadau ariannol neu os yw'n ymddangos bod yr wybodaeth a ddarganfu gennym yn ystod yr archwiliad neu ryw ffordd arall yn cael ei cham-ddweud yn faterol. Os ydym yn nodi'r fath anghysondeb materol neu gam-ddywediadau materol ymddangosol, mae'n ofynnol i ni benderfynu ai cam-ddywediad materol yn y datganiadau ariannol ydyw neu gam-ddweud materol yn yr wybodaeth arall. Os, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed gennym, rydym yn dod i'r casgliad bod cam-ddweud materol o'r wybodaeth arall, mae'n ofynnol i ni adrodd y ffaith honno.

Nid oes gennym unrhyw beth i'w adrodd yn hynny o beth.

Materion y mae'n ofynnol i ni adrodd amdanynt drwy eithriad

Nid oes gennym unrhyw beth i'w adrodd mewn perthynas â'r materion canlynol y mae Cod Ymarfer Archwiliadau mewn Addysg Bellach a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru yn ei wneud yn ofynnol i ni ei adrodd wrthyh os, yn ein barn:

- nad oes cofnodion archwilio cywir wedi eu cadw; neu nid oes ffurflenni digonol wedi eu derbyn ar gyfer ein harchwiliad gan ganghennau nad ydym wedi ymweld â nhw; neu
- nad yw'r datganiadau ariannol yn cyd-fynd â'r cofnodion neu ffurflenni cyfrifyddu; neu
- mae'r wybodaeth a roddir yn adroddiad y Corff Llywodraethu, gan gynnwys yr adolygiad gweithredu ac ariannol a'r datganiad o llywodraethu corfforaethol, yn anghyson â'r datganiadau ariannol; neu
- nid ydym wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae eu hangen arnom ar gyfer ein harchwiliad.

Cyfrifoldebau'r Corff Llywodraethu

Fel yr esbonnir yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Corff Llywodraethu ar dudalen 34, mae'r Corff Llywodraethu'n gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol ac am fodloni ei hun eu bod nhw'n rhoi darlun gwir a theg a'u bod yn wiriad mewnol y mae'r Corff Llywodraethu'n eu hystyried yn angenrheidiol er mwyn galluogi paratoi'r datganiadau ariannol nad oes ganddynt gam-ddywediadau materol, boed hynny o ganlyniad i dwyll neu gamgymeriad.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, y Corff Llywodraethu sy'n gyfrifol am asesu gallu'r Coleg i barhau fel busnes gweithredol gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, faterion mewn perthynas â busnes gweithredol a defnyddio busnes gweithredol fel sail cyfrifyddu oni fydd y Corff Llywodraethu'n bwriadu rhoi'r gorau i weithrediadau neu nad oes ganddynt unrhyw ffordd realistig o beidio â gwneud hynny.

Cyfrifoldebau'r Archwilydd wrth archwilio datganiadau ariannol

Ein hamcanion ni yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol ar y cyfan yn rhydd o gam-ddweud materol, boed hynny o ganlyniad i dwyll neu gamgymeriad, a chyflwyno adroddiad archwilwyr sy'n cynnwys ein barn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a wneir yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol (ISAs) (DU) bob tro yn canfod camddywediad pan fo'n bodoli. Gall camddywediadau godi o ganlyniad i dwyll neu gamgymeriad a chânt eu hystyried yn faterol os, yn unigol neu ar y cyd, y gellid yn rhesymol ddisgwyl

iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau ariannol a wnaed gan ddefnyddwyr ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Manylir isod i ba raddau y mae ein gweithdrefnau'n gallu canfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Mae afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn achosion o ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau. Rydym yn cynllunio gweithdrefnau yn unol â'n cyfrifoldebau, a amlinellir uchod, i ganfod camddywediadau perthnasol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Yn seiliedig ar ein dealltwriaeth o'r Grŵp a'i ddiwydiant, roeddem o'r farn y gallai diffyg cydymffurfio â'r cyfreithiau a'r rheoliadau a ganlyn gael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol: cydymffurfio â chytundebau ariannu Llywodraeth Cymru, fframwaith rheoleiddio Estyn, diogelu, deddfwriaeth pensiynau, rheoleiddio cyflogaeth, rheoleiddio iechyd a diogelwch, gwrth-lwgrwobrwy, llygredd a thwyll, a rheoleiddio gwyngalchu arian.

Er mwyn ein helpu i nodi achosion o ddiffyg cydymffurfio â'r cyfreithiau a'r rheoliadau hyn, ac wrth nodi ac asesu'r risgiau o gamddatganiadau perthnasol mewn perthynas â diffyg cydymffurfio, roedd ein gweithdrefnau'n cynnwys, ond nid yn gyfyngedig i:

- Holi'r rheolwyr a, lle bo'n briodol, y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, a yw'r Grŵp yn cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau, a thrafod eu polisiâu a'u gweithdrefnau ynghylch cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau;
- Archwilio gohebiaeth, os o gwbl, ag awdurdodau trwyddedu neu reoleiddio perthnasol;
- Cyfleu deddfau a rheoliadau a nodwyd i'r tîm ymgysylltu a pharhau'n effro i unrhyw arwyddion o ddiffyg cydymffurfio yn ystod ein harchwiliad; ac
- Ystyried y risg o weithredoedd gan y Grŵp a oedd yn groes i gyfreithiau a rheoliadau cymwys, gan gynnwys twyll.

Gwnaethom hefyd ystyried y deddfau a'r rheoliadau hynny sy'n cael effaith uniongyrchol ar baratoi'r datganiadau ariannol, megis deddfwriaeth pensiwn.

Yn ogystal, fe wnaethom werthuso cymhellion a chyfleoedd y cyfarwyddwyr a'r rheolwyr ar gyfer trin y datganiadau ariannol yn dwyllodrus, gan gynnwys y risg y byddai rheolwyr yn diystyru'r rheolaethau, a phenderfynwyd bod y prif risgiau'n ymwneud â phostio cofnodion dyddlyfr llaw i drin perfformiad ariannol, tuedd rheolwyr drwy ddyfarniadau a thybiaethau mewn amcangyfrifon cyfrifyddu sylweddol, cydnabod reffeniw (fe wnaethom briodoli hyn i'r cyfnod torbwynt), a thrafodion untro neu anarferol sylweddol.

Roedd ein gweithdrefnau archwilio mewn perthynas â thwyll yn cynnwys ond nid yn gyfyngedig i'r canlynol:

- Gwneud ymholiadau i'r cyfarwyddwyr a'r rheolwyr ynghylch a oedd ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, amheus neu honedig;
- Ennill dealltwriaeth o'r rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll;
- Trafod ymysg y tîm ymgysylltu risgiau twyll; a
- Mynd i'r afael â risgiau twyll o ganlyniad i reolwyr yn diystyru rheolaethau trwy wneud profion mynediad mewn cyfnodolion.

Mae cyfyngiadau cynhenid yn y gweithdrefnau archwilio a ddisgrifir uchod ac mae'r rheolwyr yn bennaf gyfrifol am atal a chanfod afreoleidd-dra gan gynnwys twyll. Yn yr un modd ag unrhyw

archwiliad, roedd risg o beidio â chanfod afreoleidd-dra, gan y gallai'r rhain gynnwys cydgynllwynio, ffugio, hepgoriadau bwriadol, camliwio neu ddiystyru rheolaethau mewnol.

Gellir gweld disgrifiad pellach o'n cyfrifoldebau dros archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'n hadroddiad yr archwilydd.

Barn am faterion eraill y'u pennwyd yng Nghod Ymarfer Archwiliadau Addysg Bellach 2015 a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru

Adroddiad ar ofynion cyfreithiol a rheoleiddiol eraill

Mae'n ofynnol i ni adrodd ar y materion canlynol o dan God Ymarfer Archwilio Addysg Bellach 2015 (yn weithredol o 1 Awst 2014) ("y Cod Ymarfer Archwilio") a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru o dan Ddeddf Dysgu a Sgiliau 2000.

Trosglwyddwyd y gwaith o reoleiddio sector Addysg Bellach Cymru o Lywodraeth Cymru i Medr, Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil ar 1 Awst 2024. Mae'r Cod Ymarfer Archwilio a'r Cod Rheoli Memorandwm Ariannol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru yn parhau i fod ar waith adeg ein hadroddiad. O ystyried y trosglwyddiad hwn, dylid darllen unrhyw gyfeiriad at Medr yn ein hadroddiad fel cyfeiriad at Lywodraeth Cymru hefyd.

Yn ein barn ni, ym mhob agwedd o bwys:

- mae arian a wariwyd o grantiau Llywodraeth Cymru, gan gynnwys y rhai a drosglwyddwyd gan Medr, a chronfeydd eraill o ba bynnag ffynhonnell a weinyddir gan y Coleg at ddibenion penodol wedi'i gymhwyso'n briodol at y dibenion hynny ac, os yw'n briodol, wedi'i reoli yn unol â'r holl ddeddfwriaeth berthnasol;
- mae cyllid a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru a Medr (a chyrrff eraill a chronfeydd cyfyngedig lle bo'n briodol) wedi'i gymhwyso yn unol â'r Memorandwm Ariannol rhwng Llywodraeth Cymru a sefydliadau addysg bellach; ac
- mae'r datganiadau ariannol yn bodloni gofynion Cyfarwyddyd Cyfrifon 2024/25 Medr.

Defnyddio'r Adroddiad Archwilio

Mae'r adroddiad wedi'i greu i'r Corff Llywodraethu fel corff yn unig, yn unol ag Erthyglau Llywodraethu'r Grŵp. Mae ein gwaith archwilio wedi'i wneud er mwyn i ni allu datgan i'r Corff Llywodraethu y materion hynny y mae'n ofynnol i ni eu datgan iddynt mewn adroddiad archwilydd ac nid at unrhyw ddiben arall. I'r graddau llawnaf a ganiateir gan y gyfraith, nid ydym yn derbyn nac yn cymryd cyfrifoldeb i unrhyw un ac eithrio'r Grŵp a'r Corff Llywodraethu fel corff am ein gwaith archwilio, am yr adroddiad hwn, nac am y farn a luniwyd gennym.

Forvis Mazars LLP

8th Floor, Assembly Building C

Cheese Lane

Bristol

BS2 0JJ

Datganiad Cyfunol a Datganiad y Coleg o Incwm Cynhwysfawr

Elfen ariannol	Nodiad -au	2025 Grŵp £000'	2025 Coleg £000'	2024 Grŵp £000'	2024 Coleg £000'
INCWM					
Grantiau cyrff ariannu	2	52,399	52,399	48,948	48,948
Ffioedd dysgu a chontractau addysg	3	3,378	3,378	2,987	2,987
Grantiau a chontractau eraill	4	3,600	3,600	3,754	3,754
Incwm arall	5	2,694	2,694	2,587	2,587
Incwm buddsoddi	6	686	686	805	805
Cyfanswm incwm		62,757	62,757	59,081	59,081
GWARIANT					
Costau staff	7	44,017	44,017	40,355	40,355
Costau ailstrwythuro sylfaenol	7	256	256	304	304
Costau gweithredu eraill	8	12,946	12,946	12,994	12,990
Dibrisiant ac amorteiddiad	11,12	4,246	4,246	4,201	4,201
Llog a chostau cyllid eraill	9	39	39	67	67
Cyfanswm gwariant		61,504	61,504	57,921	57,917
Gwarged cyn enillion a cholledion eraill		1,253	1,253	1,160	1,164
(Colled)/elw ar werthu asedau		-	-	(25)	(25)
Dirywiad yng ngwerth eiddo		-	-	-	-
Cyfran o warged mewn cwmnïau cysylltiedig		33	33	216	216
Gwarged cyn treth		1,286	1,286	1,351	1,355
Trethiant	10	-	-	-	-
Gwarged ar gyfer y flwyddyn		1,286	1,286	1,351	1,355
(Colled)/cynnydd actiwaraid mewn perthynas â chynlluniau pensiwn	25	(820)	(820)	(690)	(690)
Cyfanswm Incwm Cynhwysfawr am y flwyddyn cyn budd lleiafrifol		466	466	661	665
Budd lleiafrifol		-	-	1	-
Cyfanswm Incwm Cynhwysfawr am y flwyddyn		466	466	662	665
Incwm cynhwysfawr cyfyngedig					
		-	-	-	-
Incwm cynhwysfawr anghyfyngedig		466	466	662	665
		466	466	662	665
Gwarged am y flwyddyn a briodolir i:					
Cyfran anreolaethol		-	-	(1)	-
Grŵp		1,286	1,286	1,352	1,355
		1,286	1,286	1,351	1,355
Cyfanswm Incwm Cynhwysfawr am y flwyddyn a briodolir i:					
Cyfran anreolaethol		-	-	(1)	-
Grŵp		466	466	663	665
		466	466	662	665

Tabl 8 - Datganiad Cyfunol a Datganiad y Coleg o Incwm Cynhwysfawr

Datganiad Cyfunol a Datganiad y Coleg o Newidiadau Cronfeydd Wrth Gefn

Elfen Ariannol	Cyfrif incwm a gwariant	Cronfa ailbriso	Cyfanswm ac eithrio cyfran anreolaethol	Cyfran anreolaethol	Cyfanswm
	£000'	£000'	£000'	£000'	£000'
Grŵp					
Balans ar 1 Awst 2023	31,573	11,053	42,626	1	42,627
Gwarged o'r cyfrif incwm a gwariant	1,352	-	1,352	(1)	1,351
Incwm cynhwysfawr arall	(690)	-	(690)	-	(690)
Trosglwyddiadau rhwng cronfeydd ailbriso ac incwm a gwariant	237	(237)	-	-	-
Symudiad yn y flwyddyn	899	(237)	662	(1)	661
Balans ar 31 Gorffennaf 2024	32,472	10,816	43,288	-	43,288
Gwarged o'r cyfrif incwm a gwariant	1,286	-	1,286	-	1,286
Incwm cynhwysfawr arall	(820)	-	(820)	-	(820)
Trosglwyddiadau rhwng cronfeydd ailbriso ac incwm a gwariant	237	(237)	-	-	-
Cyfanswm incwm cynhwysfawr am y flwyddyn	703	(237)	466	-	466
Balans ar 31 Gorffennaf 2025	33,175	10,579	43,754	-	43,754
Coleg					
Balans ar 1 Awst 2023	31,570	11,053	42,623	-	42,623
Gwarged o'r cyfrif incwm a gwariant	1,355	-	1,355	-	1,355
Incwm cynhwysfawr arall	(690)	-	(690)	-	(690)
Trosglwyddiadau rhwng cronfeydd ailbriso ac incwm a gwariant	237	(237)	-	-	-
Symudiad yn y flwyddyn	902	(237)	665	-	665
Balans ar 31 Gorffennaf 2024	32,472	10,816	43,288	-	43,288
Gwarged o'r cyfrif incwm a gwariant	1,286	-	1,286	-	1,286
Incwm cynhwysfawr arall	(820)	-	(820)	-	(820)
Trosglwyddiadau rhwng cronfeydd ailbriso ac incwm a gwariant	237	(237)	-	-	-
Cyfanswm incwm cynhwysfawr am y flwyddyn	703	(237)	466	-	466
Balans ar 31 Gorffennaf 2025	33,175	10,579	43,754	-	43,754

Tabl 9 - Datganiad Cyfunol a Datganiad y Coleg o Newidiadau Cronfeydd Wrth Gefn

Mantolenni

Elfen Ariannol	Nodiadau	2025	2025	2024	2024
		Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
		£000'	£000'	£000'	£000'
Asedau anghyfredol					
Asedau sefydlog anniriaethol	12	17	17	78	78
Asedau sefydlog diriaethol	11	49,591	49,591	43,922	43,922
Buddsoddiadau	13	70	70	208	208
Eiddo buddsoddi	13	175	175	175	175
Ased pensiynau	25	-	-	-	-
		49,853	49,853	44,383	44,383
Asedau cyfredol					
Masnach a symiau eraill sy'n dderbyniadwy	14	6,510	6,510	4,577	4,577
Buddsoddiadau	15	-	-	3,000	3,000
Arian parod a'r cyfwerth	20	14,266	14,266	13,400	13,400
		20,766	20,766	20,977	20,977
Llai: Credydwy'r – symiau'n ddyledus o fewn blwyddyn	16	(9,956)	(9,956)	(9,593)	(9,593)
Asedau cyfredol net		10,820	10,820	11,384	11,384
Cyfanswm asedau llai rhwymedigaethau cyfredol					
Credydwy'r – symiau'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn	17	(15,746)	(15,746)	(11,275)	(11,275)
Darpariaethau					
Rhwymedigaethau buddion wedi'u diffinio	25	-	-	-	-
Darpariaethau eraill	19	(1,173)	(1,173)	(1,204)	(1,204)
Cyfanswm asedau net		43,754	43,754	43,288	43,288
Cronfeydd Anghyfyngedig					
Cyfrif incwm a gwariant		33,175	33,175	32,472	32,472
Cronfa ailbrisio		10,579	10,579	10,816	10,816
Cyfanswm cronfeydd anghyfyngedig a briodolir i'r Grŵp		43,754	43,754	43,288	43,288
Budd lleiafrifol		-	-	-	-
Cyfanswm cronfeydd anghyfyngedig		43,754	43,754	43,288	43,288

Tabl 10 - Mantolen

Cymeradwywyd y datganiadau ariannol ar dudalennau 40-75 gan y Gorfforaeth ar 11 Rhagfyr 2025 a'u llofnodi ar ei rhan ar y dyddiad hwnnw gan:

Ian Price OBE

Cadeirydd y Corff Llywodraethu

Kelly Fountain

Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu

Datganiad Cyfunol o Lif Arian

Elfen Ariannol	Nodiadau	2025 £000'	2024 £000'
Llif arian o weithgareddau gweithredu			
Gwarged ar gyfer y flwyddyn		1,253	1,160
Addasiad ar gyfer eitemau heblaw arian parod			
Dibrisiant ac amorteiddiad		4,246	4,201
Gostyngiad mewn dyledwyr		1,594	606
(Gostyngiad) mewn credydwyr sy'n ddyledus o fewn blwyddyn		(1,610)	(2,174)
Cynnydd / (Gostyngiad) mewn credydwyr sy'n ddyledus ar ôl blwyddyn		994	(655)
(Gostyngiad) mewn darpariaethau		(31)	(1)
Costau pensiwn llai cyfraniadau sy'n daladwy		(820)	(690)
Addasiad ar gyfer gweithgareddau buddsoddi neu ariannu			
Incwm buddsoddi		(596)	(725)
Llog taladwy		15	33
Treth a dalwyd		-	-
Colled ar werthu asedau sefydlog		-	5
Llif arian net o weithgareddau gweithredu		5,045	1,760
Llif arian o weithgareddau buddsoddi			
Enillion o werthu asedau sefydlog		-	1
Incwm o gwmnïau cysylltiol		171	142
Incwm buddsoddi		823	537
Gostyngiad mewn adneuon		3,000	1,000
Taliadau a wnaed i gaffael asedau sefydlog		(8,061)	(3,189)
		(4,067)	(1,509)
Llif arian o weithgareddau ariannu			
Llog a dalwyd		(15)	(33)
Ad-daliadau symiau a fenthyciwyd		(97)	(1,576)
		(112)	(1,609)
Cynnydd / (Gostyngiad) mewn arian parod cyfwerth yn y flwyddyn		866	(1,358)
Arian parod a'r cyfwerth ar ddechrau'r flwyddyn	20	13,400	14,758
Arian parod a'r cyfwerth ar ddiwedd y flwyddyn	20	14,266	13,400

Tabl 11 - Datganiad Cyfunol o Lif Arian

Nodiadau ar y Cyfrifon

1, Datganiad o Bolisiau Cyfrifyddu a Thechnegau Amcangyfrif

Mae'r polisiau cyfrifyddu canlynol wedi'u gweithredu'n gyson wrth ymdrin ag eitemau a ystyrir yn berthnasol mewn perthynas â'r datganiadau ariannol.

Statws Cyfreithiol

Sefydlwyd y Gorfforaeth o dan Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 at ddiben cynnal Coleg Gŵyr Abertawe. Mae'r Coleg yn elusen sydd wedi'i heithrio o dan Ran 3 o Ddeddf Elusennau 2011. Sefydlwyd y Gorfforaeth yng Nghymru a'r swyddfa gofrestredig yw Coleg Gŵyr Abertawe, Heol Tychoch, Sgeti, Abertawe, SA2 9EB.

Sail Paratoi

Mae'r datganiadau ariannol hyn wedi cael eu paratoi yn unol â'r *Datganiad o'r Arfer a Argymhellir: Cyfrifyddu mewn Addysg Bellach ac Uwch 2019* (SORP AB AU 2019), Cyfarwyddyd Cyfrifon ar gyfer Colegau AB yng Nghymru a gyhoeddwyd gan Medr ac yn unol â FRS 102 - *"Y Safon Adrodd Ariannol sy'n gymwys yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon"* (FRS 102). Mae'r Coleg yn endid budd cyhoeddus ac felly mae wedi cymhwyso gofynion budd cyhoeddus perthnasol FRS 102.

Er mwyn paratoi datganiadau ariannol i gydymffurfio â FRS 102, mae angen defnyddio rhai amcangyfrifon cyfrifyddu critigol. Mae angen i reolwyr arddel barn hefyd wrth gymhwyso polisiau cyfrifyddu'r Coleg.

Sail Cyfrifyddu

Mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi yn unol â'r confensiwn cost hanesyddol fel y'u haddaswyd drwy ddefnyddio prisiadau blaenorol fel cost dybiedig ar ddyddiad y newid ar gyfer asedau anghyfredol penodol.

Sail Cyfuno

Mae'r datganiadau ariannol cyfunol yn cynnwys y Coleg a'i is-gwmni, Track Training Limited, nes iddo gael ei ddiddymu ym mis Chwefror 2024. Cyflawnir rheolaeth pan fydd gan y Grŵp y pŵer i lywodraethu polisiau ariannol a gweithredol endid er mwyn cael buddion o'i weithgareddau. Mae canlyniadau is-gwmniau a gaffaelwyd neu a werthwyd yn ystod y cyfnod wedi'u cynnwys yn y cyfrif incwm a gwariant cyfunol o'r dyddiad caffael neu hyd at y dyddiad gwerthu. Caiff gwerthiannau ac elw o fewn y Grŵp eu dileu'n llawn adeg cyfuno. Yn unol â FRS 102, nid yw gweithgareddau undeb y myfyrwyr wedi cael eu cyfuno gan nad yw'r Coleg yn rheoli'r gweithgareddau hynny. Mae'r holl ddatganiadau ariannol wedi'u gwneud hyd at 31 Gorffennaf 2025.

Busnes Gweithredol

Mae gweithgareddau'r Coleg, ynghyd â'r ffactorau sy'n debygol o effeithio ar ei ddatblygiad a'i berfformiad yn y dyfodol, wedi'u nodi yn Adroddiad y Corff Llywodraethu. Mae sefyllfa ariannol y Coleg, ei hylifedd, llif arian a'i fenthyciadau i'w gweld yn y Datganiadau Ariannol a'r nodiadau cysylltiedig.

Mae gan fantolen y Coleg asedau net o £43.7 miliwn ar 31 Gorffennaf 2025. Mae'r asedau net hyn yn codi ar ôl grantiau cyfalaf gohiriedig o £17.5 miliwn (o fewn credydwy'r) a'r symudiadau actiwaraid mewn perthynas â Chynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Cyfanswm yr ased pensiwn ar 31 Gorffennaf 2025 oedd £dim. Y sefyllfa ased gyfredol net oedd £10.8 miliwn.

Mae gan y Coleg falansau arian parod a buddsoddi o £14.3m ar 31 Gorffennaf 2025 sy'n cynnwys grantiau a dderbyniwyd ymlaen llaw o £0.4 miliwn. Mae hyn yn cynrychioli gostyngiad o £2.1m o ganlyniad i fuddsoddiad yn Ystâd y Coleg. Mae rhagolygon ariannol y Coleg yn dangos y bydd yn gallu gweithredu o fewn ei gyfleusterau a'i gyfamodau presennol hyd y gellir ei weld.

Roedd nifer y cofrestriadau dysgwyr amser llawn ym mis Medi 2025 yn gryf a disgwylir i nifer y cofrestriadau gynyddu dros y blynedd nesaf, gan fod demograffeg Abertawe yn nodi niferoedd cynyddol o ymadawyr ysgol ar gyfer y tair blynedd nesaf.

Defnyddiodd y Coleg Gronfeydd Ffyniant Cyffredin o tua £2.6 miliwn yn flynyddol ac mae'r cyllid hwn ar hyn o bryd yn rhedeg tan fis Rhagfyr 2025. Mae'r Coleg wedi cyllidebu ar gyfer diwedd y prosiectau hyn os na fydd rhagor o gyllid ar gael yn y dyfodol.

Yn ogystal, mae gan y Coleg ddisgwyliadau rhesymol o ran meddu ar adnoddau digonol i barhau i weithredu ar gyfer y dyfodol, ac o'r herwydd, bydd yn parhau i fabwysiadu'r sail busnes gweithredol wrth baratoi ei Ddatganiadau Ariannol.

Cydnabod Incwm

Mae grantiau refeniw'r Llywodraeth, gan gynnwys grantiau rheolaidd cyrff ariannu a grantiau eraill, yn cael eu cydnabod o dan y model croniadau fel y caniateir gan FRS 102. Mae grantiau rheolaidd cyrff ariannu yn cael eu mesur yn unol â'r amcangyfrifon gorau ar gyfer y cyfnod maen nhw'n dod yn dderbyniadwy ac maent yn dibynnu ar y ffrwd incwm benodol o dan sylw. Gwneir addasiadau o ran unrhyw dangyflawniad ar gyfer y grant rheolaidd ac mae hyn yn cael ei adlewyrchu yn lefel y grant rheolaidd a gydnabyddir yn y datganiad o incwm cynhwysfawr. Fel rheol, mae incwm terfynol y grantiau'n cael ei bennu ar ddiwedd y broses gysoni ar ddiwedd y flwyddyn gyda'r corff ariannu yn dilyn ar ddiwedd y flwyddyn, yn ogystal â chanlyniadau unrhyw archwiliadau cyllid.

Mae'r grant rheolaidd o Gyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru (CCAUC) yn cynrychioli'r dyraniadau cyllid a briodolir i'r flwyddyn ariannol bresennol ac mae'n cael ei gredydu'n uniongyrchol i'r Datganiad o Incwm Cynhwysfawr.

Cydnabyddir cyllid DSW ar ôl i'r incwm gael ei ennill.

Cydnabyddir grantiau (gan gynnwys grantiau ymchwil) o ffynonellau anllywodraethol mewn incwm pan fo gan y Coleg hawl i'r incwm ac y bodlonir amodau sy'n ymwneud â pherfformiad. Caiff incwm a dderbynnir cyn bodloni amodau sy'n ymwneud â pherfformiad ei gydnabod fel incwm gohiriedig o fewn credydwy'r ar y fantolen a'i ryddhau i incwm yn unol â bodloni amodau felly.

Mae grantiau cyfalaf y Llywodraeth, a ddelir fel incwm gohiriedig ac a gydnabyddir mewn incwm dros oes ddefnyddiol ddisgwyliedig yr ased, yn cael eu cofnodi o dan y dull croniadau fel y caniateir gan FRS 102. Caiff grantiau cyfalaf eraill eu cydnabod fel incwm pan fo gan y Coleg hawl i'r cyllid ac y bodlonir amodau sy'n ymwneud â pherfformiad.

Mae incwm o ffioedd dysgu yn cael ei ddatgan yn gros o unrhyw wariant nad yw'n ddisgownt ac yn cael ei gofnodi yn y cyfnod mae'n cael ei dderbyn.

Credyd yr holl incwm o adneuo tymor byr i'r cyfrif incwm a gwariant yn y cyfnod y mae'n cael ei ennill ar sail dderbyniadwy.

Cyfrifyddu ar gyfer buddion ôl-gyflogaeth

Mae buddion ôl-gyflogaeth i gyflogeion y Coleg yn cael eu darparu'n bennaf gan y CPA a'r CPLIL. Mae'r rhain yn gynlluniau â buddion wedi'u diffinio, a ariennir yn allanol ac a gonaethwyd allan o Ail Gynllun Pensiwn y Wladwriaeth.

Cynllun nad yw'n cael ei ariannu yw'r TPS. Cyfrifir y cyfraniadau i'r TPS mewn modd fel y gellir gwasgaru cost y pensiwn dros oes waith y gweithwyr yn y Coleg fel bo cost y pensiwn i raddau sylweddol yn ganran gyson o'r cyflogau pensiynadwy presennol ac i'r dyfodol. Pennir y cyfraniadau gan actiwariad cymwysedig ar sail prisiau gan ddefnyddio dull buddion arfaethedig. Cynllun aml-gyflogwr yw'r TPS, ac nid oes modd i'r Coleg ganfod ei gyfran o asedau ac ategolion gwaelodol y cynllun ar unrhyw sail gyson a rhesymol. Trinnir y TPS felly fel petai'n gynllun cyfraniadau diffiniedig a chydabyddir y cyfraniadau fel cost yn y datganiad incwm yn y cyfnodau pan ddarperir gwasanaethau gan gyflogeion.

Cynllun wedi'i ariannu yw'r CPLIL. Mesurir asedau'r CPLIL gan ddefnyddio gwerthoedd teg terfynol. Mesurir rhwymedigaethau CPLIL gan ddefnyddio'r dull credyd uned rhagamcanol a'u disgowntio ar y gyfradd adennill gyfredol ar fond corfforaethol o ansawdd uchel o'r un tymor ac arian cyfred â'r rhwymedigaethau. Ceir y prisiau actiwariad bob tair blynedd o leiaf a chânt eu diweddarau ar ddyddiad pob mantolen. Y symiau a godir i weithredu gwaged yw costau presennol y gwasanaethau a'r costau ar gyfer cyflwyno cynlluniau, newidiadau i fuddiannau, setliadau a chwtogiadau. Maent yn cael eu cynnwys fel rhan o gostau staff a gronwyd. Mae llog net ar fuddion diffiniedig y rhwymedigaeth/ased hefyd yn cael ei gydnabod yn y Datganiad o Incwm Cynhwysfawr ac mae'n cynnwys y gost llog ar y rhwymedigaeth/ased buddion net diffiniedig ac incwm llog ar asedau'r cynllun, wedi'u cyfrifo trwy luosi gwerth teg asedau'r cynllun ar ddechrau'r cyfnod gan y gyfradd a ddefnyddir i ddisgowntio rhwymedigaethau'r budd yn erbyn y gwaged gweithredol. Cydnabyddir y gwahaniaeth rhwng yr incwm llog ar asedau'r cynllun a'r enillion gwirioneddol ar asedau'r cynllun mewn enillion a cholledion cydnabyddedig eraill.

Cydnabyddir enillion a cholledion gwirioneddol yn syth mewn enillion a cholledion cydnabyddedig eraill.

Buddion Cyflogaeth Tymor Byr

Caiff buddion cyflogaeth tymor byr megis cyflogau ac absenoldebau cyflogedig (tâl gwyliau) eu cydnabod fel treuliau yn y flwyddyn y bu'r cyflogeion yn gweithio i'r Coleg. Caiff unrhyw fuddion heb eu defnyddio eu crynhoi a'u mesur fel y swm ychwanegol y disgwyliar Coleg ei dalu o ganlyniad i hawliau heb eu defnyddio.

Pensiynau Uwch

Bydd y Coleg yn talu gwir gost unrhyw bensiwn uwch barhaus i gyn-aelod o staff yn flynyddol. Mae amcangyfrif o'r gost ddisgwyliedig am unrhyw ychwanegiad i bensiwn cyn-aelod o staff yn cael ei godi yn llawn i incwm y Coleg yn y flwyddyn y bydd yr aelod o staff yn ymddeol. Yn ystod y blynyddoedd i ddilyn codir tâl yn narpariaethau'r fantolen gan ddefnyddio'r daenlen pensiynau uwch a ddarperir gan y cyrff ariannu.

Asedau Anghyfredol - Asedau Sefydlog Diriaethol

Mae asedau sefydlog diriaethol wedi'u nodi fel cost/cost dybiedig llai dibrisiant cronedig a cholledion amhariad cronedig. Mae eitemau penodol o asedau sefydlog a ail-brisiwyd i werth teg ar neu cyn y

dyddiad pontio i SORP AB AU 2015, yn cael eu mesur ar sail cost dybiedig, sef y swm wedi'i ailbrisio ar ddyddiad yr ailbrisiad hwnnw.

Tir ac adeiladau

Nid yw tir rhydd-ddaliad wedi'i ddibrisio.

Mae adeiladau rhydd-ddaliad yn cael eu dibrisio gan ddefnyddio dull llinell syth dros eu hoes economaidd ddefnyddiol ddisgwyliedig i'r Coleg sef rhwng 10 a 50 mlynedd. Mae gan y Coleg bolisi o ddibrisio addasiadau pwysig i'r adeiladau dros gyfnod eu hoes economaidd ddefnyddiol, sef rhwng 10 a 50 mlynedd.

Pan afaelir tir ac adeiladau gyda chymorth grantiau penodol, cânt eu cyfalafu a'u dibrisio fel y nodir uchod. Credydur grantiau perthynol i gyfrif incwm gohiriedig o fewn credydwyr, a chânt eu rhyddhau i'r cyfrif incwm a gwariant dros oes economaidd ddefnyddiol ddisgwyliedig yr ased perthynol ar sail sy'n gyson â'r polisi dibrisio. Dyrennir incwm gohiriedig rhwng credydwyr sy'n ddyledus o fewn blwyddyn a'r rheini sy'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn. Mae grantiau cysylltiedig â chaffael tir yn cael eu cydnabod fel incwm yn y flwyddyn y maent yn cael eu derbyn.

Bydd adolygiad ar gyfer amhariad ased sefydlog yn cael ei gynnal os bydd digwyddiadau neu newidiadau mewn amgylchiadau yn dangos efallai na fydd modd adennill y swm a gariwyd ar gyfer unrhyw ased sefydlog.

Adeg mabwysiadu FRS 102, roedd y Coleg wedi dilyn y ddarpariaeth drosiannol i gadw gwerth llyfr y tir a'r adeiladau, a werthuswyd adeg yr ymgorffori yn 1993, ond i beidio â mabwysiadu polisi ailbrisio'r eiddo hwn yn y dyfodol. Ailbrisiwyd tir gan y Coleg fel rhan o drefniadau pontio fel ar 1 Awst 2014, ond nid er mwyn mabwysiadu polisi o ailbrisio tir yn y dyfodol.

Asedau sy'n cael eu hadeiladu

Mae asedau sy'n cael eu hadeiladu yn cael eu cofnodi ar gost, yn seiliedig ar werth tystysgrifau'r penseiri a chostau uniongyrchol eraill, a gafwyd hyd at 31 Gorffennaf. Nid ydynt yn cael eu dibrisio nes eu bod yn cael eu defnyddio.

Cyfarpar

Caiff y cyfarpar sydd ag oes ddefnyddiol o dros flwyddyn eu cyfalafu am gost.

Mae cyfarpar wedi'u cyfalafu'n cael eu dibrisio gan ddefnyddio'r dull llinell syth dros weddill eu hoes economaidd ddefnyddiol fel a ganlyn:

o cerbydau modur	4 blynedd
o offer cyfrifiadurol	4 blynedd
o celfi, darnau gosod a gosodiadau	5 - 10 mlynedd

Asedau Anniriaethol ac Ewyllys Da

Mae ewyllys da sy'n deillio o gaffael is-gwmnïau yn cael ei amorteiddio gan ddefnyddio dull llinell syth dros gyfnod o bum mlynedd o ddyddiad y caffael.

Mae meddalwedd a thrwyddedau cyfrifiadurol yn cael eu cyfalafu fel asedau sefydlog anniriaethol a'u hamorteiddio dros oes ddefnyddiol ddisgwyliedig y feddalwedd neu'r drwydded rhwng pedair a 10 mlynedd. Mae costau blyneddol cadw a chynnal meddalwedd yn cael eu cofnodi ar y Datganiad o Incwm Cyfunol yn y flwyddyn berthnasol.

Costau Benthycu

Cydnabyddir costau benthycu fel gwariant yn y cyfnod yr aethpwyd i'r costau.

Asedau ar Brydles

Mae costau mewn perthynas â phrydlesi gweithredu yn cael eu nodi gan ddefnyddio dull llinell syth dros gyfnod y brydles. Rhennir unrhyw breimiau neu gymhelliannau prydlesi sy'n gysylltiedig â phrydlesi a lofnodwyd ar ôl 1 Awst 2014 dros dymor isafswm y brydles. Mae'r Coleg wedi manteisio ar yr eithriadau trosiannol yn FRS 102 ac mae wedi cadw'r polisi o ehangu preimiau a chymhelliannau i ddyddiad yr adolygiad cyntaf o rent y farchnad ar gyfer prydlesi a lofnodwyd cyn 1 Awst 2014.

Mae cytundebau prydlesu sy'n trosglwyddo'n syllweddol holl fuddion a risgiau perchnogaeth ased i'r Coleg yn cael eu trin fel prydlesi cyllid.

Mae'r asedau a ddelir o dan brydlesi cyllid yn cael eu cydnabod ar y dechrau am werth teg yr ased ar brydles (neu, os yw'n is, gwerth presennol isafswm tâl y brydles) ar ddechrau'r brydles. Mae'r rhwymedigaeth gyfatebol i'r prydleswr wedi'i chynnwys ar y fantolen fel rhwymedigaeth prydles gyllid. Mae asedau a ddelir o dan brydlesi cyllid wedi'u cynnwys yn yr asedau sefydlog diriaethol a'u dibrisio a'u hasesu ar gyfer colledion amhariad yn yr un ffordd ag asedau a berchnogir.

Dosrennir isafswm taliadau'r brydles rhwng y tâl cyllid a gostyngiad y rhwymedigaeth sy'n weddill. Dosrennir y taliadau cyllid dros gyfnod y brydles yn gymesur â'r elfen gyfalaf sy'n weddill.

Buddsoddiadau

Buddsoddiadau mewn is-gwmnïau

Yn y datganiadau ariannol unigol nodir buddsoddiadau mewn is-gwmnïau fel y gost ar ôl tynnu amhariad.

Buddsoddiadau mewn cwmnïau cysylltiol

Mae cwmnïau cysylltiol yn endidau lle mae gan y Coleg ddylanwad sylweddol, ond nid rheolaeth, dros y polisiâu gweithredu ac ariannol. Yn y datganiadau ariannol cyfnerthedig, mae buddsoddiadau mewn cwmnïau cysylltiol yn cael eu cydnabod i ddechrau ar gost a chânt eu haddasu'n flynyddol i adlewyrchu cyfran y Grŵp o warged neu ddiffyg ac incwm cynhwysfawr arall y cwmni cysylltiol.

Buddsoddiadau Eraill

Caiff buddsoddiadau rhestredig a ddelir fel buddsoddiadau asedau anghyfredol ac asedau cyfredol, a allai gynnwys buddsoddiadau rhestredig, eu datgan ar eu gwerth teg. Caiff symudiadau eu cydnabod yn yr Incwm Cynhwysfawr. Mae buddsoddiadau, sy'n cynnwys offer ecwiti heb eu dyfynnu, yn cael eu mesur ar werth teg, a'u hamcangyfrif gan ddefnyddio techneg brisio.

Eiddo Buddsoddi

Caiff rhestrau eiddo eu nodi yn ôl y gwerth ar y farchnad agored ar ddyddiad y fantolen.

Rhestrau Eiddo

Nodir rhestrau eiddo ar yr isaf o'r gost a gwerth dichonadwy, sef y pris gwerthu llai costau i orffen a gwerthu. Lle y bo'n briodol, darperir ar gyfer eitemau hanfodol, araf a diffygiol.

Arian Parod a'r Cyfwerth

Mae arian parod yn cynnwys arian parod mewn llaw, adneuon i'w had-dalu ar gais, a gorddrafftiau. Cyfrifir adneuon fel rhai i'w had-dalu ar gais os ydynt ar gael yn ymarferol ymhen 24 awr heb gosb ariannol.

Mae symiau cyfwerth ag arian parod yn fuddsoddiadau hylifol iawn, byrdymor y gellid eu trosglwyddo i symiau penodol o arian parod heb risg sylweddol o newid eu gwerth. Mae cyfwerth ag arian parod yn fuddsoddiad sy'n aeddfedu mewn tri mis neu lai o ddyddiad ei gaffael.

Rhwymedigaethau Ariannol ac Ecwiti

Caiff rhwymedigaethau ariannol ac ecwiti eu dosbarthu yn ôl cynnwys rhwymedigaethau cytundebol yr offeryn ariannol, yn hytrach na ffurflen gyfreithiol yr offeryn ariannol.

Caiff pob benthyciad, buddsoddiad ac adnau tymor byr a ddelir gan y Grŵp eu dosbarthu fel offer ariannol sylfaenol yn unol â FRS 102. Caiff yr offer hyn eu cofnodi yn y lle cyntaf ar y pris trafod llai unrhyw gostau trafod (cost hanesyddol). Mae FRS 102 yn ei gwneud yn ofynnol bod offer ariannol sylfaenol wedyn yn cael eu mesur ar gost wedi'i hamorteiddio. Fodd bynnag, mae'r Grŵp wedi cyfrifo nad yw'r gwahaniaeth rhwng y gost hanesyddol a'r gost wedi'i hamorteiddio yn sylweddol ac felly, nodir yr offer ariannol hyn ar y fantolen ar gost hanesyddol. Nid yw benthyciadau a buddsoddiadau sy'n daladwy neu'n dderbyniadwy o fewn blwyddyn wedi'u disgowntio.

Trosi Arian Tramor

Caiff trafodion a wneir mewn arian tramor eu cofnodi gan ddefnyddio'r cyfraddau cyfnewid sydd mewn grym ar ddyddiad y trafodyn. Caiff asedau a rhwymedigaethau ariannol a wneir mewn arian tramor eu trosi yn ôl y cyfraddau cyfnewid sy'n weithredol ar ddiwedd y cyfnod ariannol gyda'r holl wahaniaethau cyfnewid a geir o ganlyniad yn cael eu cofnodi yn yr incwm yn y cyfnod maen nhw'n codi.

Trethiant

Ystyrir bod y Coleg yn pasio profion Paragraff 1, Atodlen 6, Deddf Cyllid 2010 ac felly'n cyrraedd diffiniad cwmni elusennol at ddibenion treth gorfforaeth y DU. O ganlyniad, gallai'r elusen fod yn rhydd o'r angen i dalu treth mewn cysylltiad ag incwm neu enillion cyfalaf a dderbynnir o fewn categorïau a gwmpesir gan Adrannau 478-488 o Ddeddf Treth Gorfforaeth 2010 neu Adran 256 o Ddeddf Trethiant Enillion Cyfalaf 1992 i'r graddau y defnyddir y fath incwm neu enillion at ddibenion elusennol yn unig.

Mae'r Coleg wedi'i eithrio'n rhannol yn achos Treth ar Werth, felly ni all ond adfer tua 3% o'r TAW a godwyd ar ei fewnbynnau. Caiff TAW anadferadwy ar fewnbynnau ei gynnwys yng nghostau o'r fath a'i hychwanegu at gost asedau sefydlog diriaethol fel y bo'n briodol, pan fydd y mewnbynnau eu hunain yn asedau sefydlog diriaethol wrth natur.

Rhaid i is-gwmnïau'r Coleg dalu treth gorfforaethol a TAW fel y mae'n rhaid i unrhyw sefydliad masnachol ei wneud.

Darpariaethau a Rhwymedigaethau Amodol

Cydnabyddir darpariaethau pan fydd gan y Coleg rhwymedigaeth gyfreithiol neu adeiladol bresennol o ganlyniad i ddigwyddiad yn y gorffennol. Mae'n debygol y bydd angen trosglwyddo budd economaidd er mwyn setlo'r rhwymedigaeth a gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o faint y rhwymedigaeth.

Os yw effaith gwerth amser yr arian yn sylweddol, mae'r swm y disgwylir iddo setlo'r rhwymedigaeth yn cael ei gydnabod ar werth presennol gan ddefnyddio cyfradd ddisgowntio cyn treth. Mae dad-ddirwyn y disgownt yn cael ei gydnabod fel cost cyllid yn y datganiad o incwm cynhwysfawr yn y cyfnod mae'n codi.

Mae rhwymedigaeth amodol yn codi o ddigwyddiad blaenorol sy'n gosod rhwymedigaeth bosibl ar y Coleg y caiff ei bodolaeth ei chadarnhau dim ond drwy achos neu fel arall o ddigwyddiadau penodol yn y dyfodol nad ydynt yn llwyr o fewn rheolaeth y Coleg. Mae rhwymedigaethau amodol yn codi hefyd mewn amgylchiadau lle byddai darpariaeth fel arall, ond naill ai mae'n annhebygol y bydd angen echlif adnoddau neu ni ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddibynadwy. Ni chydabyddir rhwymedigaethau nac asedau amodol yn y fantolen, ond fe'i datgelir yn y nodiadau i'r datganiadau ariannol.

Trefniadau Asiantaeth

Mae'r Coleg yn gweithredu fel asiant o ran casglu a thalu cronfeydd cymorth dewisol. Mae taliadau cysylltiedig a gafwyd o'r cyrff ariannu a'r taliadau dilynol i fyfyrwyr yn cael eu heithrio o incwm a gwariant y Coleg os yw'r Coleg yn agored i risg isel iawn neu'n mwynhau budd economaidd isel iawn mewn perthynas â'r trafodyn.

Dyfarniadau wrth Gymhwyso Polisiâu Cyfrifyddu a Ffynonellau Allweddol o Ansicrwydd Amcangyfrif

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol hyn, mae'r rheolwyr wedi gwneud y dyfarniadau canlynol:

- Penderfynu a yw prydles y mae'r Coleg wedi ymrwymo iddynt naill ai fel gosodwr prydles neu ddaliwr prydles yn brydlesi gweithredol neu brydlesi cyllid. Mae'r penderfyniadau hyn yn dibynnu ar asesiad o ran a yw'r risgiau a'r manteision perchnogaeth wedi cael eu trosglwyddo o'r prydleswr i'r prydlesai fesul prydles.
- Penderfynu a oes dangosyddion amhariad o asedau diriaethol y Grŵp, gan gynnwys ewyllys da. Mae ffactorau sy'n cael eu hystyried wrth gyrraedd penderfyniad o'r fath yn cynnwys hyfywedd economaidd a pherfformiad ariannol disgwyliedig y dyfodol yr ased a lle mae'n gydran o uned fwy sy'n cynhyrchu arian, hyfywedd a pherfformiad ariannol disgwyliedig y dyfodol yr uned honno.

Ffynonellau Allweddol Eraill o Ansicrwydd Amcangyfrif

- Asedau sefydlog diriaethol

Mae asedau sefydlog diriaethol, ar wahân i fuddsoddi mewn eiddo, yn cael eu dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol gan ystyried gwerthoedd gweddilliol lle y bo'n briodol. Mae oes wirioneddol yr asedau a'r gwerthoedd gweddilliol yn cael ei hasesu'n flynyddol a gall amrywio yn dibynnu ar nifer o ffactorau. Wrth ailasesu oes asedau, mae ffactorau megis arloesi technolegol a rhaglenni cynnal a chadw yn cael eu hystyried. Mae asesiadau gwerth gweddilliol yn ystyried materion megis amgylchiadau marchnad yn y dyfodol, gweddill oes yr ased a gwerthoedd gwaredu disgwyliedig.

- Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Mae gwerth presennol rhwymedigaeth CPLIL â buddion wedi'u diffinio'n dibynnu ar nifer o ffactorau sy'n cael eu penderfynu ar sail actiwaraid gan ddefnyddio amrywiaeth o dybiaethau.

Mae'r tybiaethau a ddefnyddir wrth bennu (incwm) cost net ar gyfer pensiynau yn cynnwys y gyfradd ddisgownt. Bydd unrhyw newidiadau yn y tybiaethau hyn, a ddatgelir yn nodyn 25, yn cael effaith ar swm y rhwymedigaeth a gariwyd. Yn ogystal, mae dull datblygu wedi cael ei ddefnyddio gan yr actiwari sy'n rhagweld canlyniadau o'r prisiad actiwaraidd llawn diweddaraf a berfformiwyd ar 31 Mawrth 2022 ac mae'r actiwari wedi defnyddio hwn wrth brisio'r rhwymedigaeth pensiynau ar 31 Gorffennaf 2025. Byddai unrhyw wahaniaethau rhwng y ffigurau a geir o'r dull datblygu a phrasiad actiwaraidd llawn yn cael effaith ar swm y rhwymedigaeth bensiwn a gariwyd.

O dan FRS 102 (28.22) byddai gwarged cynllun yn cael ei gydnabod fel ased cynllun buddion diffiniedig dim ond os yw'r Coleg yn gallu adennill y warged naill ai trwy lai o gyfraniadau yn y dyfodol neu drwy ad-daliadau o'r cynllun. Mae'r Coleg yn dilyn yr egwyddorion yn FRS 102 sy'n cyfeirio at IFRIC 14/IAS 19 ar gyfer egwyddorion mesur. Mae hwn yn nodi mai'r ased diffiniedig net yw'r warged, wedi'i addasu ar gyfer unrhyw effaith o gyfyngu ar ased buddion diffiniedig net i'r uchafswm asedau. Yr uchafswm asedau yw gwerth presennol unrhyw fuddion economaidd sydd ar gael ar ffurf gostyngiadau mewn cyfraniadau i'r cynllun yn y dyfodol. Mae'r budd cyfrifyddu economaidd hwn fel arfer yn cael ei gymryd ar gyfer cynllun parhaus fel "Gwerth presennol net cost gwasanaeth y dyfodol llai gwerth presennol cyfraniadau cyflogwr yn y dyfodol dros oes y cyflogwr yn y dyfodol (anfeidraidd)". Felly mae'r Coleg yn cydnabod ased pensiwn dim ond os yw'r cyfrifiad yn pennu bod terfyn asedau yn bodoli.

2, Grantiau Cyrff Ariannu

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Grantiau rheolaidd				
Grant rheolaidd Medr	34,638	34,638	31,791	31,791
Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru	27	27	20	20
Grantiau penodol				
Dysgu Seiliedig ar Waith	9,944	9,944	9,032	9,032
Rhyddhau grantiau cyfalaf Llywodraeth Cymru	2,290	2,290	2,605	2,605
Grantiau Medr eraill	5,500	5,500	5,500	5,500
Cyfanswm	52,399	52,399	48,948	48,948

Tabl 12 - Grantiau Cyrff Ariannu

3, Ffioedd Dysgu a Chontractau Addysg

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Ffioedd addysg oedolion	304	304	316	316
Ffioedd a chontractau prentisiaeth	122	122	119	119
Ffioedd ar gyfer cyrsiau gyda chymorth benthyciad AB	273	273	282	282
Ffioedd ar gyfer cyrsiau gyda chymorth benthyciad AU	1,021	1,021	922	922
Ffioedd myfyrwyr rhyngwladol	786	786	566	566
Cyfanswm ffioedd dysgu	2,506	2,506	2,205	2,205
Contractau addysg	872	872	782	782
Cyfanswm	3,378	3,378	2,987	2,987

Tabl 13 - Ffioedd Dysgu a Chontractau Addysg

4, Grantiau a Chontractau Eraill

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Gweithgareddau a ariannwyd gan Erasmus a Taith	262	262	221	221
Comisiwn Ewropeaidd	100	100	16	16
Y Gronfa Ffyniant Gyffredin	2,649	2,649	2,529	2,529
Grantiau a chontractau eraill	589	589	988	988
Cyfanswm	3,600	3,600	3,754	3,754

Tabl 14 - Grantiau a Chontractau Eraill

5, Incwm Arall

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Arlwyo a phreswylfeydd	1,095	1,095	1,058	1,058
Gweithgareddau eraill sy'n creu incwm	148	148	148	148
Incwm o grantiau eraill	313	313	313	313
Grantiau cyfalaf nad ydynt yn grantiau'r Llywodraeth	37	37	37	37
Incwm amrywiol	1,101	1,101	1,031	1,031
Cyfanswm	2,694	2,694	2,587	2,587

Tabl 15 - Incwm Arall

6, Incwm Buddsoddi

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Incwm buddsoddi arall	-	-	-	-
Llog arall sy'n dderbyniadwy	596	596	725	725
Buddsoddi a llog arall	596	596	725	725
Enillion net ar y cynllun pensiwn (nodyn 24)	90	90	80	80
Cyfanswm	686	686	805	805

Tabl 16 - Incwm Buddsoddi

7, Costau Staff

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Cyflogau	33,292	33,292	31,031	31,031
Costau nawdd cymdeithasol	3,715	3,715	3,124	3,124
Costau pensiwn eraill	7,010	7,010	6,200	6,200
Costau staff	44,017	44,017	40,355	40,355
Costau Ailstrwythuro	256	256	304	304
Cyfanswm	44,273	44,273	40,659	40,659

Tabl 17 - Costau Staff

Costau Ailstrwythuro

	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Costau cytundebol	182	182	201	201
Costau heb fod yn gytundebol	74	74	103	103
Cyfanswm	256	256	304	304

Tabl 17a - Costau Ailstrwythuro

Mae'r Coleg wedi cyfrif am 22 taliad diswyddo yn ystod y flwyddyn a ddatgelwyd yn y bandiau canlynol:

	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer
£0 - £25,000	20	20	17	17
£25,001 - £50,000	2	2	3	3
£50,001 - £100,000	-	-	-	-
£100,001 - £150,000	-	-	-	-
£150,001 ac uwch	-	-	-	-
Cyfanswm	22	22	20	20

Wedi'u cynnwys o fewn y costau strwythuro am y flwyddyn yw'r taliadau diswyddo arbennig (symiau y tu allan i ofynion statudol a chytundebol) sy'n gwneud cyfanswm o £74,000 (2024: £103,000). Yn unigol, y taliadau yn y flwyddyn oedd £29,624, £12,905, £7,949, £6,134, £3,871, £2,824, £2,681, £2,298, £2,158, £1,209, £1,209 a £1,136.

Cafodd y cynllun Diswyddo Gwirfoddol a weithredwyd gan y Coleg ei gymeradwyo gan Fwrdd y Llywodraethwyr. Cymeradwyir pob taliad diswyddo arbennig sy'n fwy na £10,000 gan y Pwyllgor Cyllid.

Niferoedd Staffio

Cyfrif pennau	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer
Staff adrannau addysgu	640	640	635	635
Staff adrannau nad ydynt yn addysgu	479	479	486	486
Cyfanswm	1,119	1,119	1,121	1,121

Tabl 18 - Niferoedd Staffio

Personél Rheoli Allweddol (Grŵp a Choleg)

Personél rheoli allweddol yw'r bobl hynny sydd ag awdurdod a chyfrifoldeb ym meysydd cynllunio, llywio a rheoli gweithgareddau'r Grŵp ac fe'u cynrychiolir gan y Grŵp Cynllunio Strategol sy'n cynnwys y Prif Swyddog Gweithredol, y Pennaeth, Dirprwy Bennaeth Cwricwlwm, Ansawdd, Dysgu ac Addysgu, Dirprwy Bennaeth Sgiliau a Phartneriaethau, Dirprwy Bennaeth Profiad y Dysgwr a Chynhwysiant, Dirprwy Bennaeth Pobl a Lles a Dirprwy Bennaeth Cyllid ac MIS. Mae costau staff yn cynnwys iawndal a dalwyd i bersonél rheoli allweddol am golli swydd.

Cyfrif pennau	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2024
	Nifer	Nifer
Nifer y personél rheoli allweddol gan gynnwys y Swyddog Cyfrifyddu:	6.8	5.6
Cyfanswm	6.8	5.6

Tabl 19 - Nifer y personél rheoli allweddol

Mae'r amrywiadau canlynol yn dangos nifer y personél rheoli allweddol a staff ar gyflog uwch a gafodd enillion blyneddol (ac eithrio cyfraniadau pensiwn ond gan gynnwys buddion mewn nwyddau) yn y Grŵp a'r Coleg:

Tabl o fandiau cyflog personél rheoli allweddol a staff eraill ar gyflog uwch (Grŵp a'r Coleg)

Grŵp	Personél Rheoli Allweddol		Staff Eraill	
	2025	2024	2025	2024
	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer
£60,001 i £65,000 y flwyddyn	-	-	3.5	4.0
£65,001 i £70,000 y flwyddyn	-	-	4.8	1.0
£70,001 i £75,000 y flwyddyn	-	-	1.0	2.1
£75,001 i £80,000 y flwyddyn	-	-	1.8	2.3
£80,001 i £85,000 y flwyddyn	-	-	2.0	-
£85,001 i £90,000 y flwyddyn	-	2.0	-	-
£90,001 i £95,000 y flwyddyn	2.8	1.0	-	-
£95,001 i £100,000 y flwyddyn	1.0	-	-	-
£100,001 i £105,000 y flwyddyn	-	1.0	-	-
£105,001 i £110,000 y flwyddyn	-	-	-	-
£110,001 i £115,000 y flwyddyn	1.0	0.6	-	-
£115,001 i £120,000 y flwyddyn	-	-	-	-
£120,001 i £125,000 y flwyddyn	1.0	-	-	-
£180,001 i £185,000 y flwyddyn	-	1.0	-	-
£190,001 i £195,000 y flwyddyn	1.0	-	-	-
Cyfanswm	6.8	5.6	13.1	9.4

Tabl 20 - Bandiau cyflog personél rheoli allweddol a staff eraill ar gyflog uwch (Grŵp)

Roedd enillion personél rheoli allweddol a staff eraill ar gyflog uwch yn y Grŵp a’r Coleg fel a ganlyn:

Enillion Personél a Staff Allweddol sydd ar Gyflog Uwch

Grŵp	Personél Rheoli Allweddol		Staff Eraill	
	2025	2024	2025	2024
	£000'	£000'	£000'	£000'
Cyflogau	781	610	908	658
Tâl cysylltiedig â pherfformiad	11	9	-	-
Buddion mewn nwyddau	-	-	-	-
Cyfanswm Tâl	792	619	908	658
Cyfraniadau pensiwn cyflogwyr	189	140	229	151
Cyfanswm	981	759	1,137	809

Tabl 21 - Enillion Personél a Staff Allweddol sydd ar Gyflog Uwch (Grŵp)

Cyfanswm yr arian a dalwyd fel iawndal am golli swydd i weithwyr ar gyflogau uwch oedd £dim (2024: £19,000).

Yswiriant cenedlaethol y cyflogwr mewn perthynas â phersonél rheoli allweddol am y flwyddyn oedd £105,000 (2024: £78,000).

Mae Personél Rheoli Allweddol a Staff Eraill ar Gyflog Uwch yn gymwys i gymryd rhan yn nhrefniadau aberthu cyflog y Coleg ar gyfer talebau gofal plant neu’r Cynllun Beicio i’r Gwaith. Ni chymerodd y staff hyn ran yn y naill cynllun na’r llall yn 2024/25 (2023/24: dim).

Mae’r enillion uchod yn cynnwys symiau sy’n daladwy i’r Swyddog sy’n cael y Cyflog Mwyaf a’r Swyddog Cyfrifyddu sef:

Grŵp a Choleg	Swyddog sy’n cael y Cyflog Mwyaf	
	2025	2024
	£000'	£000'
Cyflogau	192	182
Buddion mewn nwyddau	-	-
Cyfanswm Tâl	192	182
Cyfraniadau pensiwn cyflogwyr	40	41

Tabl 24b - Tâl y Swyddog sy’n cael y Cyflog Mwyaf

Grŵp a Choleg	Swyddog sy’n Ymddeol	Swyddog Olynol	Swyddog Cyfrifyddu	
			Cyfanswm 2025	Cyfanswm 2024
	£000'	£000'	£000'	£000'
Cyflogau	179	10	189	182
Buddion mewn nwyddau	-	-	-	-
Cyfanswm Tâl	179	10	189	182
Cyfraniadau pensiwn cyflogwyr	37	3	40	41

Tabl 24b - Tâl y Swyddog Cyfrifyddu

Penododd y Coleg Prif Swyddog Gweithredol newydd yn ystod y flwyddyn gyda’r penodiad newydd yn dechrau ar 7 Gorffennaf 2025. Daeth y Prif Swyddog Gweithredol newydd hefyd yn Swyddog Cyfrifyddu newydd o’r dyddiad hwnnw.

Parhaodd y Prif Swyddog Gweithredol oedd yn ymddeol fel aelod staff amser llawn gan ddarparu mewnbwn mewn perthynas â gweithgareddau rhyngwladol tan 31 Awst 2025.

Mae pecynnau cydnabyddiaeth ariannol y Prif Swyddog Gweithredol a’r Pennaeth yn destun adolygiad blynyddol gan Bwyllgor Taliadau’r Corff Llywodraethu, ac maent yn meincnodi gwybodaeth er mwyn darparu arweiniad gwrthrychol. Mae’r Pwyllgor Taliadau yn asesu perfformiad y Sefydliad yn erbyn Dangosyddion Perfformiad Allweddol a chyrhaeddiad myfyrwyr yn ystod y flwyddyn, yn ogystal â’r cynnydd yn erbyn amcanion strategol hirdymor y coleg, gan gynnwys yr amcan o sicrhau twf, wrth adolygu pecyn cydnabyddiaeth ariannol y Prif Swyddog Gweithredol a’r Pennaeth. Mae mesurau llwyddiant ansoddol, megis lefel ymgysylltu staff a myfyrwyr hefyd yn cael eu hystyried. Mae lefel y tâl yn cael ei meincnodi yn erbyn tâl colegau o faint tebyg yn y flwyddyn ariannol flaenorol, o’u datganiadau ariannol, ac mae’r duedd gyffredinol o fewn y sector hefyd yn cael ei hystyried.

Perthynas tâl a chydnabyddiaeth ariannol y Prif Swyddog Gweithredol a fynegir fel lluosrif

	2025	2024
Cyflog sylfaenol y Prif Swyddog Gweithredol fel lluosrif o ganolrif yr holl staff	5.5	5.5
Cyfanswm cydnabyddiaeth ariannol y Prif Swyddog Gweithredol fel lluosrif o ganolrif yr holl staff	5.5	5.5

Tabl 25 - Tâl y Prif Swyddog Gweithredol

Ni dderbyniodd aelodau’r Gorfforaeth ac eithrio’r Swyddog Cyfrifyddu, y Pennaeth, staff-lywodrarethwyr na Swyddog UCM unrhyw daliad gan y Sefydliad ac eithrio ad-daliadau ar gyfer costau teithio a chynhaliaeth a dalwyd yn ystod eu dyletswyddau.

Talwyd cyfanswm o £688 (2024: £745) i bedwar (2024: tri) Llywodraethwr ar gyfer treuliau.

8, Costau Gweithredu Eraill

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Costau adrannau addysgu	6,040	6,040	5,306	5,306
Costau adrannau nad ydynt yn addysgu	4,109	4,109	4,595	4,591
Costau eiddo	2,797	2,797	3,093	3,093
Cyfanswm	12,946	12,946	12,994	12,990

Tabl 26 - Costau Gweithredu Eraill

Mae costau gweithredu eraill yn cynnwys:	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Cydnabyddiaeth ariannol archwilydwr:				
Archwiliad datganiadau ariannol	39	39	28	28
Archwiliad mewnol	19	19	15	15
Gwasanaethau eraill a ddarparwyd gan yr archwilydd datganiadau ariannol				
- Archwiliadau grant	8	8	5	5
- Cyngor ar dreth	-	-	-	-
- Adolygiadau cydymffurfio	-	-	-	-
Gwasanaethau eraill a ddarparwyd gan yr archwilydwr mewnol	-	-	-	-
Llogi asedau – adeiladau	340	340	327	327
Llogi asedau - offer	65	65	55	55

Tabl 27 - Manylion Pellach Treuliau Gweithredu Eraill

9, Llog a Chostau Cyllid Eraill

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Ar fenthyciadau banc, gorddrafftiau a benthyciadau eraill:	15	15	33	33
Llog sy'n daladwy ar ymddeoliad cynnar	24	24	34	34
Costau cyllid pensiwn (nodyn 25)	-	-	-	-
Cyfanswm	39	39	67	67

Tabl 28 - Llog a Chostau Cyllid Eraill

10, Trethiant

	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Treth gorfforaeth y DU/(credyd)	-	-	-	-
Darpariaeth ar gyfer treth gorfforaeth wedi'i gohirio	-	-	-	-
Cyfanswm	-	-	-	-

Tabl 29 - Trethiant (Grŵp)

11, Asedau Sefydlog Diriaethol

Asedau Sefydlog Diriaethol (Grŵp a Choleg)

Elfen Ariannol	Tir ac Adeiladau		Cyfarpar	Cerbydau modur	Cyfanswm
	Rhydd-ddaliad	Lesddaliad hir			
	£000'	£000'	£000'	£000'	£000'
Cost neu brisiad					
Ar 1 Awst 2024	63,612	500	18,704	443	83,259
Ychwanegiadau	7,372	-	2,416	249	10,037
Gwaredu	(266)	-	(325)	-	(591)
Ar 31 Gorffennaf 2025	70,718	500	20,795	692	92,705
Dibrisiant					
Ar 1 Awst 2024	24,647	250	14,044	396	39,337
Tâl am y flwyddyn	1,795	-	2,309	81	4,185
Diddymu o ran gwaredu	(83)	-	(325)	-	(408)
Ar 31 Gorffennaf 2025	26,359	250	16,028	477	43,114
Gwerth llyfr net ar 31 Gorffennaf 2025	44,359	250	4,767	215	49,591
Gwerth llyfr net ar 31 Gorffennaf 2024	38,965	250	4,660	47	43,922

Tabl 30a - Asedau Sefydlog Diriaethol (Grŵp a Choleg)

Cafodd tir ac adeiladau a etifeddwyd gan yr Awdurdod Addysg Lleol ar 1 Ebrill 1993 eu prisio am gost ddisodli wedi'i dibrisio gan Syrffwyr Siartredig o Gyngor Sir Gorllewin Morgannwg, Yr Adran Ystadau, Yr Adran Gwasanaethau Eiddo. Mae asedau sefydlog diriaethol eraill a etifeddwyd gan yr Awdurdod Addysg Lleol adeg corffori wedi cael eu prisio gan y Gorfforaeth ar sail cost ddisodli wedi'i dibrisio. Os yw'r asedau hyn yn cael eu gwerthu, byddai'r Coleg naill ai'n gorfod ildio'r enillion gwerthu i Lywodraeth Cymru neu eu defnyddio yn unol â'r Memorandwm Ariannol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru.

Mae tir rhydd-ddaliol wedi cael ei ailbrisio ar werth y farchnad agored ar 1 Awst 2014 fel rhan o'r trefniadau pontio o dan FRS 102. Cost wreiddiol y tir oedd £3,767,400 a'r swm wedi'i ailbrisio oedd £9,515,000. Nid yw tir rhydd-ddaliad wedi'i ddibrisio. Mae tir rhydd-ddaliad gwerth £1,020,000 yn cael ei ddal fel gwarant gan fenthycwyr y Coleg.

Wedi'i gynnwys o fewn tir ac adeiladau (Coleg a Grŵp) mae swm o £9,001,000 (2024: £2,233,000) mewn perthynas ag asedau wrthi'n cael eu hadeiladu.

12, Asedau anniriaethol

Asedau Anniriaethol Grŵp a'r Coleg

Elfen Ariannol	Meddalwedd a Thrwyddedau £000'	Cyfanswm £000'
Cost neu brisiad		
Ar 1 Awst 2024	471	471
Ychwanegiadau	-	-
Gwaredu	-	-
Ar 31 Gorffennaf 2025	471	471
Dibrisiant		
Ar 1 Awst 2024	393	393
Tâl am y flwyddyn	61	61
Diddymu o ran gwaredu	-	-
Ar 31 Gorffennaf 2025	454	454
Gwerth llyfr net ar 31 Gorffennaf 2025	17	17
Gwerth llyfr net ar 31 Gorffennaf 2024	78	78

Tabl 31a - Asedau Sefydlog Anniriaethol (Grŵp)

13, Buddsoddiadau Anghyfredol

Buddsoddiadau mewn Cwmnïau Cysylltiol - Grŵp a Choleg

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2024
	Coleg	Coleg
	£000'	£000'
Buddsoddiadau mewn cwmnïau cysylltiol	70	208
Cyfanswm	70	208

Tabl 33 - Buddsoddiadau mewn cwmnïau cysylltiol

Mae'r Coleg yn dal 40% o'r cyfranddaliadau dosbarthu (£40) yn Novus Gower Limited. Ymgorfforwyd y cwmni ar 6 Gorffennaf 2022 i baratoi ar gyfer darpariaeth addysgol mewn carchardai trwy gontract gan y Weinyddiaeth Gyfiawnder. Dyfarnwyd y contract ym mis Medi 2022. Cychwynnwyd y ddarpariaeth ym mis Rhagfyr 2022.

Eiddo Buddsoddi – Grŵp a Choleg

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025
	£000'	£000'
Eiddo Buddsoddi	175	175
Cyfanswm	175	175

Tabl 34 - Eiddo Buddsoddi

Mae'r Coleg yn priso eiddo ar werth y farchnad agored ar ddyddiad y fantolen. Cynhelir y prisiad gan syrfëwr annibynnol.

14. Dyledwyr

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Symiau'n ddyledus o fewn blwyddyn:				
Symiau masnach derbyniadwy	705	705	1,849	1,849
Symiau sy'n ddyledus gan weithgareddau'r Grŵp				
Gweithgareddau is-gwmnïau	-	-	-	-
Gweithgareddau cysylltiedig	23	23	23	23
Rhagdaliadau ac incwm a gronnwyd	632	632	999	999
Symiau sy'n ddyledus gan Lywodraeth Cymru / Medr	5,150	5,150	1,706	1,706
Cyfanswm	6,510	6,510	4,577	4,577

Tabl 35 - Dyledwyr

Mae symiau sy'n ddyledus gan Lywodraeth Cymru / Medr yn ymwneud yn bennaf â thaliadau Dysgu Seiliedig ar Waith (DSW) a hawliadau heb eu talu am grantiau cyfalaf.

15, Buddsoddiadau

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Adneuon Tymor Byr	-	-	3,000	3,000
Cyfanswm	-	-	3,000	3,000

Tabl 36 - Buddsoddiadau

Cedwir adneuon mewn banciau a chymdeithasau adeiladu sy'n gweithredu ym marchnad Llundain ac fe'i trwyddedir gan yr Awdurdod Gwasanaethau Ariannol gyda thros dri mis o aeddfedrwydd ar ddyddiad y fantolen. Mae'r llog ar yr adneuon hyn yn sefydlog am gyfnod yr adneuon adeg eu gosod.

16, Credydwy – Symiau'n Ddyledus o Fewn Blwyddyn

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Benthyciadau banc a gorddrafftiau	87	87	85	85
Benthyciadau eraill	8	8	13	13
Credydwy cyfalaf	160	160	308	308
Symiau masnach sy'n daladwy	989	989	830	830
Nawdd cymdeithasol a threthiant arall	820	820	697	697
Croniad gwyliau blynyddol	1,151	1,151	1,097	1,097
Croniadau ac incwm gohiriedig	4,495	4,495	3,002	3,002
Incwm gohiriedig - grantiau cyfalaf y llywodraeth	1,872	1,872	2,408	2,408
Incwm gohiriedig - grantiau refeniw y llywodraeth	374	374	1,153	1,153
Cyfanswm	9,956	9,956	9,593	9,593

Tabl 37 - Credydwy – Symiau'n Ddyledus o fewn Blwyddyn

17, Credydwyr – Symiau sy’n Ddyledus ar ôl Mwy na Blwyddyn

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Benthyciadau banc	137	137	223	223
Benthyciadau eraill	-	-	8	8
Incwm gohiriedig - grantiau cyfalaf y llywodraeth	15,609	15,609	11,044	11,044
Cyfanswm	15,746	15,746	11,275	11,275

Tabl 38 - Credydwyr – Symiau sy’n Ddyledus ar ôl Mwy na Blwyddyn

Benthyciadau Banc a Gorddrafftiau

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Ymhen blwyddyn neu lai	87	87	85	85
Rhwng blwyddyn a dwy flynedd	92	92	90	90
Rhwng dwy flynedd a phum mlynedd	45	45	133	133
Ymhen pum mlynedd neu fwy	-	-	-	-
Cyfanswm	224	224	308	308

Tabl 39 - Benthyciadau Banc a Gorddrafftiau

Mae benthyciad banc Lloyds yn ddiogel ac yn codi llog ar gyfradd sylfaenol ynghyd â 0.35% ar 31 Gorffennaf 2025. Mae'r benthyciad yn cael ei ad-dalu yn fisol a disgwylir i gwblhau'r taliad yn llawn erbyn 2028.

Benthyciadau Eraill

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Ymhen blwyddyn neu lai	8	8	13	13
Rhwng blwyddyn a dwy flynedd	-	-	8	8
Rhwng dwy flynedd a phum mlynedd	-	-	-	-
Ymhen pum mlynedd neu fwy	-	-	-	-
Cyfanswm	8	8	21	21

Tabl 40 - Benthyciadau Banc a Gorddrafftiau

Mae benthyciadau eraill yn ymwneud â benthyciad di-log Salix i ariannu gwelliannau ynni-ffeithlonrwydd a gefnogir gan Lywodraeth Cymru. Mae'r benthyciad cychwynnol o £86,150 yn ad-daladwy mewn rhandaliadau chwe-misol a chaiff ei ad-dalu'n llawn erbyn 2025. Mae benthyciadau eraill hefyd yn cynnwys Benthyciad 'Invest to Save' i ariannu'r gwaith o osod systemau gwresogi a rheoli a chefnogir hyn gan Lywodraeth Cymru. Pris y benthyciad yw £60,615 ac fe'i had-delir mewn wyth rhandaliad cyfartal, bydd y benthyciad wedi'i ad-dalu'n llawn erbyn 2026.

18, Offerynnau ariannol

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Asedau ariannol				
Asedau ariannol a fesurir ar gost wedi'i hamorteiddio	20,351	20,351	20,414	20,414
Rhwymedigaethau ariannol				
Rhwymedigaethau ariannol a fesurir ar gost wedi'i hamorteiddio	25,702	25,702	20,868	20,868

Tabl 42 - Offerynnau Ariannol

Mae asedau ariannol sy'n offerynnau dyled yn cael eu mesur a'u hamorteiddio ar gost dyledwyr cyfyngedig (ac eithrio rhagdaliadau) ac arian parod a symiau sy'n cyfateb i arian parod.

Mae rhwymedigaethau ariannol a fesurir ar gost wedi'i hamorteiddio yn cynnwys credydwyr masnach, benthyciadau, symiau sy'n ddyledus gan bartion cysylltiedig a chredydwyr eraill.

19, Darpariaethau

Elfen Ariannol	Pensiynau uwch £000'	Arall £000'	Cyfanswm £000'
Ar 1 Awst 2024	666	538	1,204
Gwariant yn y cyfnod	23	-	23
Llog yn y flwyddyn	1	21	22
Symudiad yn y cyfnod	76%	-	76%
Gwerth llyfr net ar 31 Gorffennaf 2025	614	559	1,173

Tabl 43 - Darpariaethau

Mae darpariaeth y pensiwn uwch yn ymwneud â chost staff sydd eisoes wedi gadael gwasanaeth y Coleg ac ymrwymadau ar gyfer costau ad-drefnu na all y Coleg dynnu'n ôl yn rhesymol oddi wrthynt ar ddyddiad y fantolen. Mae'r ddarpariaeth hon wedi cael ei hail-gyfrifo yn unol â'r canllawiau a gyhoeddwyd gan y cyrff ariannu.

Y prif dybiaethau ar gyfer y cyfrifiad hwn yw:

Tybiaethau Darpariaeth

Tybiaethau	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2024
	Coleg %	Coleg %
Chwyddiant prisiau	2.7	2.8
Cyfradd ddisgownt	5.5	4.8

Tabl 44 - Tybiaethau Darpariaeth

Mae darpariaethau eraill yn gysylltiedig â thaliadau adeiladau dadfeiliedig mewn perthynas ag eiddo ar les ac maent wedi cael eu hamcangyfrif gan syrfëwr siartredig annibynnol.

20, Cysoni Dyled Net (Grŵp)

Elfen Ariannol	Ar 1 Awst 2024	Llif arian	Newidiadau nad ydynt yn arian parod	Ar 31 Gorffennaf 2025
	£000'	£000'	£000'	£000'
Arian parod a'r cyfwerth	13,400	866	-	14,266
Adneuon arian parod	3,000	3,000	-	-
Cyfanswm	16,400	(2,134)	-	14,266
Benthyciadau banc yn ddyledus o fewn blwyddyn	85	84	86	87
Benthyciadau banc eraill yn ddyledus o fewn blwyddyn	13	(13)	8	8
Dyled yn ddyledus o fewn blwyddyn	98	(97)	94	95
Benthyciadau banc yn ddyledus ar ôl blwyddyn	223	-	(86)	137
Benthyciadau banc eraill yn ddyledus ar ôl blwyddyn	8	-	(8)	-
Dyled yn ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn	231	-	(94)	137
Arian parod net	16,071	(2,037)	-	14,034

Tabl 45 - Cysoni Dyled Net (Grŵp)

21, Cyfalaf ac ymrwymïadau eraill

Elfen Ariannol	Grŵp a Choleg	
	2025	2024
	£000'	£000'
Ymrwymïadau wedi'u contractio ar 31 Gorffennaf	13,083	1,214
Cyfanswm	13,083	1,214

Tabl 46 - Cyfalaf ac Ymrwymïadau Eraill

22, Prydlesi

Ar 31 Gorffennaf roedd isafswm taliadau prydles y Coleg o dan brydlesi gweithredu na ellir eu diddymu fel a ganlyn:

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Tir ac adeiladau				
Dim mwy na blwyddyn	232	232	232	232
Mwy na blwyddyn ac nid mwy na phum mlynedd	-	-	164	164
Mwy na phum mlynedd	-	-	-	-
Cyfanswm	232	232	396	396
Arall				
Dim mwy na blwyddyn	65	65	65	65
Mwy na blwyddyn ac nid mwy na phum mlynedd	-	-	65	65
Mwy na phum mlynedd	-	-	-	-
Cyfanswm	65	65	130	130

Tabl 47 - Prydlesi

Cyfanswm y taliadau prydles yn ystod y flwyddyn yw £340,000 (2024: £327,000) ar gyfer tir ac adeiladau a £65,000 (2024: £55,000) ar gyfer prydlesi eraill.

23, Rhwymedigaethau Amodol

Mae’r Coleg wedi rhoi gwarant i’r Weinyddiaeth Gyfiawnder mewn perthynas â pharhad gweithrediadau Novus Gower Limited.

24, Digwyddiadau ar ôl cyfnod yr adroddiad

Nid oes unrhyw ddigwyddiadau i’w hadrodd ar ôl dyddiad y fantolen.

25, Rhwymedigaethau Buddion wedi’u Diffinio

Mae gweithwyr y Coleg yn aelodau o ddau brif gynllun pensiwn: y Cynllun Pensiwn Athrawon Cymru a Lloegr (TPS) ar gyfer staff academiaidd a staff cysylltiedig; a Chronfa Bensiwn Dinas a Sir Abertawe (sef Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) ar gyfer staff nad ydynt yn addysgu, a reolir gan Ddinas a Sir Abertawe. Mae’r ddau yn gynlluniau aml-gyflogwr â buddion wedi’u diffinio.

Rhwymedigaethau Buddion wedi’u Diffinio

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2025 Coleg		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2024 Coleg	
	£000’	£000’	£000’	£000’
Cynllun Pensiwn Athrawon: cyfraniadau a dalwyd		4,289		3,653
Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol:				
Cyfraniadau a dalwyd	3,450		3,130	
FRS 102 (28) (credyd)/tâl	(730)		(610)	
Tâl i’r Datganiad o Incwm Cynhwysfawr		2,720		2,520
Tâl pensiwn uwch i’r Datganiad o Incwm Cynhwysfawr		1		27
Cyfanswm Cost Pensiwn ar gyfer y Flwyddyn o fewn costau staff		7,010		6,200

Tabl 48 - Rhwymedigaethau Buddion wedi’u Diffinio

Mae’r costau pensiwn yn cael eu hasesu yn unol â chyngor actiwariad cymwysedig annibynnol. Prisiad gwirioneddol ffurfiol diweddaraf y TPS oedd 31 Mawrth 2020 a 31 Mawrth 2022 ar gyfer CPLIL. Roedd cyfanswm y cyfraniadau yn cyfateb i £851,000 (2024: £793,000) oedd yn daladwy i’r cynlluniau ar 31 Gorffennaf ac maent wedi’u cynnwys o fewn credydwyr.

Cynllun Pensiwn Athrawon

Mae’r TPS yn gynllun buddion wedi’u diffinio, cyfrannol, statudol a reolir gan Reoliadau Pensiynau Athrawon 2010 ac, o 1 Ebrill 2014, gan Reoliadau Cynllun Pensiwn Athrawon 2014. Mae’r rheoliadau hyn yn gymwys i athrawon mewn ysgolion a sefydliadau addysgol eraill. Mae aelodaeth yn awtomatig i athrawon a darlithwyr amser llawn mewn sefydliadau cymwys. Gall athrawon a darlithwyr optio allan o’r cynllun TPS.

Cynllun heb ei ariannu yw’r TPS ac mae aelodau’n cyfrannu ar sail ‘talw wrth fynd’ - mae’r cyfraniadau hyn, ynghyd â rhai’r gweithwyr, yn cael eu credydu i’r Trysorlys o dan drefniadau a lywodraethir gan y Ddeddf uchod. Telir buddion ymddeol a phensiynau eraill gan arian cyhoeddus a ddarperir gan y Senedd.

O dan y diffiniadau a osodwyd yn FRS 102 (28.11), mae’r TPS yn gynllun pensiwn aml-gyflogwr. Nid yw’r Coleg yn gallu adnabod ei gyfran o asedau a rhwymedigaethau sylfaenol y cynllun.

Yn unol â hynny, mae’r Coleg wedi manteisio ar yr eithriad yn FRS 102 ac wedi cyfrif am ei gyfraniadau i’r cynllun fel pe bai’n cynllun cyfraniadau wedi’u diffinio. Mae’r Coleg wedi amlinellu uchod yr wybodaeth sydd ar gael ar y cynllun a’r goblygiadau i’r Coleg o ran y cyfraddau cyfraniadau disgwylidig.

Gwneir prisiadau TPS yn unol â rheoliadau Deddf Pensiwn Gwasanaeth Cyhoeddus 2013. Mae prisiadau yn credydu cyfrif pensiwn athrawon ar raddfa enillion wirioneddol, dim ond os yw’r arian yn cael ei fuddsoddi mewn buddsoddiadau tybiannol sy’n cynhyrchu’r raddfa wirioneddol honno.

Cafodd adolygiad actiwaraidd o'r TPS ei gynnal ar 31 Mawrth 2020. Cyhoeddwyd yr adroddiad prisio gan yr Adran Addysg (yr Adran) ym mis Hydref 2023. Nododd y prisiad cyfanswm o £262 biliwn ar gyfer rhwymedigaethau gwasanaeth (pensiynau sy'n cael eu talu ar hyn o bryd, ac amcangyfrif o gostau buddion yn y dyfodol), a £222 biliwn ar gyfer asedau tybiannol (amcangyfrif o gyfraniadau yn y dyfodol, ynghyd â'r buddsoddiadau tybiannol a ddelir ar y dyddiad prisio) sy'n rhoi diffyg gwasanaeth tybiannol o £40 biliwn (o gymharu â £22 biliwn ym mhrisiad 2016).

O ganlyniad i'r prisiad, cododd cyfraddau cyfraniadau cyflogwyr newydd i 28.68% o fis Ebrill 2024 (o gymharu â 23.68% cyn y dyddiad hwn).

Mae copi llawn o'r adroddiad prisio a'r dogfennau ategol i'w gweld ar wefan y Cynllun Pensiwn Athrawon.

Roedd cyfanswm o £4,289,000 (2024: £3,653,000) o gostau pensiwn wedi cael ei dalu i'r TPS yn ystod y flwyddyn.

FRS 102 (28)

O dan y diffiniadau a osodwyd yn FRS 102 (28.11), mae'r TPS yn gynllun pensiwn aml-gyflogwr. Nid yw'r Coleg yn gallu adnabod ei gyfran o asedau a rhwymedigaethau sylfaenol y cynllun.

Yn unol â hynny, mae'r Coleg wedi manteisio ar yr eithriad yn FRS 102 ac wedi cyfrif am ei gyfraniadau i'r cynllun fel pe bai'n cynllun cyfraniadau wedi'u diffinio. Mae'r Coleg wedi amlinellu uchod yr wybodaeth sydd ar gael ar y cynllun a'r goblygiadau i'r Coleg o ran y cyfraddau cyfraniadau disgwylidig.

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Mae CPLIL yn gynllun buddion wedi'u diffinio a ariennir, ac mae'r asedau yn cael eu dal ar wahân mewn cronfeydd a weinyddir gan Awdurdod Lleol Dinas a Sir Abertawe. Cyfanswm y cyfraniadau a wnaed ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2025 oedd £4,480,000 (2024: £4,070,000) ac o'r cyfanswm hwn roedd £3,450,000 (2024: £3,130,000) yn gyfraniadau gan gyflogwyr a £1,030,000 (2024: £940,000) yn gyfraniadau gan gyfloggeion.

Ar 1 Ebrill 2023, cytunwyd ar gyfradd o 21.0% (21.3% cyn Ebrill 2023) i gyflogwyr a chyfradd o 5.5% i 12.5% i weithwyr, yn dibynnu ar eu cyflog.

Ar 26 Hydref 2018, trosglwyddwyd yr Uchel Lys ddyfarniad oedd yn ymwneud â chynlluniau pensiwn buddiannau diffiniedig Grŵp Bancio Lloyds. Daeth y dyfarniad i'r casgliad y dylid y cynlluniau gydraddoli buddiannau pensiwn dynion a menywod mewn perthynas ag isafswm budd-daliadau pensiwn gwarantedig (GMP). Mae effaith y dyfarniad hwn a hefyd dyfarniad McCloud wedi'u cymryd i ystyriaeth wrth gyfrifo'r rhwymedigaeth sy'n codi yn y CPLIL.

Prif Dybiaethau Actiwaraidd

Mae'r wybodaeth ganlynol yn seiliedig ar brisiad actiwaraidd llawn o'r gronfa ar 31 Mawrth 2022 wedi'i ddiweddarau i 31 Gorffennaf 2025 gan actiwari annibynnol cymwysedig.

Tybiaethau Prisio Actiwaraidd

Tybiaethau	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		
	2025	2024	2023
	%	%	%
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau	4.0	4.1	4.1
Cynnydd mewn pensiynau yn y dyfodol	2.5	2.6	2.6
Cyfradd ddisgownt ar gyfer rhwymedigaethau'r cynllun	5.8	5.0	5.0
Tybiaeth chwyddiant (CPI)	2.5	2.6	2.6
Newid pensiynau i gyfandaliadau	80	80	80

Tabl 49 - Tybiaethau Prisio Actiwaraidd

Tybiaethau eraill

Defnyddir Gorchmynion Cynnydd Pensiwn i osod lefel y codiadau pensiwn o 1 Ebrill bob blwyddyn, gan gyfeirio at y newid mewn chwyddiant CPI dros y 12 mis hyd at y mis Medi blaenorol, a gyhoeddwyd ym mis Hydref. Roedd hyn yn 3.8% ac yn uwch na'r dybiaeth CPI a osodwyd gan gyflogwyr ar 31 Gorffennaf 2025. Er bod Gorchmynion Cynnydd Pensiwn bob amser wedi'u pennu gan gyfeirio at CPI mis Medi am y 10 mlynedd diwethaf a RPI mis Medi am yr 20 mlynedd flaenorol, nid ydynt yn cael eu gosod yn awtomatig a dim ond gyda sicrwydd llwyr y maent yn hysbys pan fydd y Gorchymyn Cynnydd Pensiwn yn cael ei ddeddfu gan y Senedd, sydd fel arfer ym mis Ebrill y flwyddyn ganlynol. O ganlyniad, nid oes unrhyw addasiad wedi'i wneud i gydnabod Gorchymyn Cynnydd Pensiwn 2024 posibl o fewn y rhagdybiaeth CPI.

Mae'r rhagdybiaethau marwolaeth cyfredol yn caniatáu ar gyfer gwelliannau mewn cyfraddau marwolaeth yn y dyfodol. Dyma'r disgwyliad oes tybiedig wrth ymddeol yn 65 oed:

	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2024
	Coleg Blynedd	Coleg Blynedd
<i>Ymddeol heddiw</i>		
Dynion	21.6	21.5
Menywod	24.2	24.1
<i>Ymddeol mewn 20 mlynedd</i>		
Dynion	21.9	21.8
Menywod	25.0	24.9

Tabl 50 - Cyfraddau marwolaethau

Elfen Ariannol	Gwerth Teg ar 31 Gorffennaf	
	2025	2024
	Coleg £000'	Coleg £000'
Offerynnau Ecwiti	66,430	63,960
Bondiau'r llywodraeth	700	4,580
Eiddo	2,810	2,690
Arian parod	1,100	360
Bondiau corfforaethol	-	3,950
Arall	29,300	14,170
Cyfanswm gwerth teg asedau'r cynllun	100,340	89,710
Adenillion gwirioneddol ar asedau'r cynllun	8,300	10,290

Tabl 51 - Dyrannu asedau

Y symiau a gynhwysir ar y fantolen o ran y cynllun pensiwn â buddion wedi’u diffinio yw:

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2024
	Coleg	Coleg
	£000’	£000’
Gwerth teg asedau’r cynllun	100,340	89,710
Gwerth presennol rhwymedigaethau’r cynllun	(62,800)	(68,730)
Statws ariannu	37,540	20,980
Ased heb ei gydnabod*	(37,540)	(20,980)
Pensiynau net ased/(rhwymedigaeth)	-	-

Tabl 52 - Cysoni statws ariannu i’r fantolen

*Ar 31 Gorffennaf 2025, roedd yr adroddiadau actiwaraid yn nodi gwarged dybiannol ar gyfran y Coleg o gynllun pensiwn CPLIL o £37.54 miliwn (2024: £20.98 miliwn). O dan FRS 102 (28.22) dylid cydnabod gwarged cynllun fel ased cynllun buddion diffiniedig dim ond os gall endid adennill y warged naill ai drwy gyfraniadau llai yn y dyfodol neu drwy ad-daliadau o’r cynllun. Ar yr un pryd, lle mae endid yn dymuno cydnabod ased oherwydd bod rheolwyr yn ystyried y bydd yr endid yn gallu adennill y gwarged trwy gyfraniadau gostyngol yn y dyfodol, mae FRS 102 yn cyfeirio at IFRIC 14/IAS 19 am yr egwyddorion mesur. Mae hwn yn nodi mai’r ased diffiniedig net yw’r warged, wedi’i addasu ar gyfer unrhyw effaith o gyfyngu ar ased buddion diffiniedig net i’r uchafswm asedau. Yr uchafswm asedau yw gwerth presennol unrhyw fuddion economaidd sydd ar gael ar ffurf gostyngiadau mewn cyfraniadau i’r cynllun yn y dyfodol. Mae’r budd cyfrifyddu economaidd hwn fel arfer yn cael ei gymryd ar gyfer cynllun parhaus fel “Gwerth presennol net cost gwasanaeth y dyfodol llai gwerth presennol cyfraniadau cyflogwr yn y dyfodol dros oes y cyflogwr yn y dyfodol (anfeidraidd)”. Yn achos y Coleg, er bod gwarged cynllun dybiannol o £37.54 miliwn (2024: £20.98 miliwn), y terfyn asedau a bennwyd fel uchod oedd £dim (2024: £dim). Felly, nid oes unrhyw ased wedi’i gydnabod.

Y symiau a gydnabyddir yn y Datganiad o Incwm Cynhwysfawr o ran y cynllun yw:	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2024
	Coleg	Coleg
	£000’	£000’
Symiau a gynhwysir mewn costau staff		
Cost bresennol y gwasanaeth	2,720	2,520
Cost y gwasanaeth yn y gorffennol	20	-
Cyfanswm	2,740	2,520
Symiau a gynhwysir mewn llog a chostau cyllid eraill		
Cost llog ar ased/(rhwymedigaeth) wedi’i ddiffinio cyn cyfyngiad ased	(1,140)	(710)
Cost llog ar ased heb ei gydnabod	1,050	630
Llog net (credyd) / tâl	(90)	(80)
Y swm a gydnabyddir mewn Incwm Cynhwysfawr Arall		
Adenillion ar asedau’r cynllun pensiwn	3,750	6,380
Enillion/(Colledion) profiad sy’n codi ar ymrwymadau buddion wedi’u diffinio	10,960	610
Cost llog ar ased heb ei gydnabod	1,050	630
Addasiad o ran asedau heb eu cydnabod	(16,560)	(8,310)
Cyfanswm	(800)	(690)

Tabl 53 - taliadau pensiwn FRS102

	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2024
	Coleg	Coleg
	£000'	£000'
Llog net (rhwymedigaeth)/ased wedi'i ddiffinio yn y cynllun ar 1 Awst	20,980	12,670
Symudiad yn y flwyddyn:		
Cost bresennol y gwasanaeth	(2,720)	(2,520)
Cyfraniadau cyflogwr	3,450	3,130
Cost y gwasanaeth yn y gorffennol	(20)	-
Cost trwy gwtogi	-	-
Llog net ar y (rhwymedigaeth)/ased wedi'i diffinio	1,140	710
Enillion neu golled actiwaraid	14,710	6,990
	37,540	20,980
Addasiad o ran asedau heb eu cydnabod	(37,540)	(20,980)
Ased/(rhwymedigaeth) buddion diffiniedig net ar 31 Gorffennaf	-	-

Tabl 54 - Symudiad mewn ased/rhwymedigaeth pensiwn

Cysoni Asedau a Rhwymedigaethau

	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2024
	Coleg	Coleg
	£000'	£000'
Ymrwymadau buddion diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod	68,730	64,430
Cost bresennol y gwasanaeth	2,720	2,520
Cost llog	3,410	3,200
Cyfraniadau gan gyfranogion y Cynllun	1,030	940
Enillion a cholledion profiad ar ymrwymadau buddion wedi'u diffinio	(10,960)	(610)
Amcangyfrif buddion a dalwyd	(2,150)	(1,750)
Cost y Gwasanaeth yn y Gorffennol	20	-
Cwtogiadau a setliadau	-	-
Ymrwymadau buddion diffiniedig ar ddiwedd y cyfnod	62,800	68,730

Tabl 55 - Symudiad mewn rhwymedigaethau buddion diffiniedig

Newidiadau yng ngwerth teg asedau'r cynllun

	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2024
	Coleg	Coleg
	£000'	£000'
Gwerth teg asedau'r cynllun ar ddechrau'r cynllun	89,710	77,100
Llog ar asedau'r cynllun	4,550	3,910
Adenillion ar asedau'r cynllun	3,750	6,380
Cyfraniadau cyflogwr	3,450	3,130
Cyfraniadau gan gyfranogion y Cynllun	1,030	940
Amcangyfrif buddion a dalwyd	(2,150)	(1,750)
Gwerth teg asedau'r cynllun ar ddiwedd y cyfnod	100,340	89,710

Tabl 56 – Symudiad yng ngwerth teg asedau'r cynllun

26, Parti Perthynol

Oherwydd natur gweithrediadau’r Coleg a chyfansoddiad y Corff Llywodraethu sy’n deillio o sefydliadau sector cyhoeddus a phreifat lleol, mae’n anochel y bydd trafodion yn digwydd gyda sefydliadau y gall fod gan aelod o’r Corff Llywodraethu fudd ynddynt. Mae pob trafodiad sy’n cynnwys sefydliadau o’r fath yn cael eu cynnal ar hyd braich ac yn unol â rheoliadau ariannol a gweithdrefnau caffael arferol y Coleg.

Cyfanswm y costau a dalwyd i’r Llywodraethwyr neu ar eu rhan yn ystod y flwyddyn oedd £688; sef pedwar llywodraethwr (2024: £745; tri llywodraethwr). Mae hyn yn cynrychioli costau teithio a chynhaliaeth a chostau eraill allan o boced a godir wrth fynd i gyfarfodydd Llywodraethwyr a digwyddiadau eraill yn eu capasiti swyddogol.

Nid yw’r un Llywodraethwr (ac eithrio’r Prif Swyddog Gweithredol, y Pennaeth, staff-lywodraethwyr neu’r Swyddog UCM) wedi derbyn unrhyw daliad cydnabyddiaeth neu daliadau wedi’u hepgor gan y Coleg neu ei is-gwmnïau yn ystod y flwyddyn (2024: Dim).

Trafodion Parti Perthynol

Parti Perthynol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2025	2024	2024
	Incwm	Gwariant	Incwm	Gwariant
	£000’	£000’	£000’	£000’
Cyngor Abertawe	4,614	116	4,290	90
Prifysgol Abertawe	115	212	188	91
Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe	8	-	12	2
Capel y Bedyddwyr Penuel	-	-	-	4
Bevan Buckland LLP	-	2	-	-
Agored Cymru	-	121	-	75
Novus Gower Limited	268	-	233	-

Tabl 57 - Trafodion Parti Perthynol

Mae gan y Coleg ddau Lywodraethwr sydd hefyd yn Gyngorwyr sy’n cynrychioli Cyngor Abertawe. Mae incwm a gwariant y flwyddyn yn gysylltiedig â’r ddarpariaeth o wasanaethau addysgiadol a chludiant. Mae’r incwm yn cynnwys grantiau o’r Gronfa Ffyniant Gyffredin sef £4,189,000 (2024: £3,880,000).

Mae un Llywodraethwr yn gweithio ym Mhrifysgol Abertawe ac mae incwm a gwariant yn ystod y flwyddyn yn ymwneud â chyflenwi gwasanaethau addysgol a chyfleusterau chwaraeon.

Mae gan un llywodraethwr gysylltiadau â Chapel y Bedyddwyr Penuel. Mae gwariant yn ymwneud â phrynu llain o dir.

Mae un llywodraethwr yn gweithio ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe. Mae incwm a gwariant yn ystod y flwyddyn yn ymwneud â darparu gwasanaethau addysgiadol.

Mae un Llywodraethwr yn Bartner Rheoli i Bevan Buckland LLP. Mae’r gwariant yn ymwneud â pharatoi adroddiad diwydrwydd dyladwy ariannol.

Un Llywodraethwr yw Prif Swyddog Gweithredol Agored Cymru, sef corff dyfarnu. Mae gwariant yn ymwneud â ffioedd cofrestru ac ardystio.

Mae Novus Gower Limited yn gwmni cysylltiedig y mae gan y Coleg 40% o gyfranddaliadau ynddo. Darparodd y Coleg wasanaethau rheoli i’r cwmni yn ystod y flwyddyn.

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2024
	Coleg	Coleg
	£000'	£000'
Balans ar 1 Awst	-	-
Incwm trwy roddion	4	4
Cyfanswm	4	4
Talwyd i dderbynyddion	(3)	(4)
Balans heb ei wario ar 31 Gorffennaf	1	-

Mae Prosiect Addysg Gymunedol Cenia (PAGC) yn elusen a gefnogir gan staff a myfyrwyr i gefnogi datblygiad addysg a lleddfu tlodi plant sy'n byw yn ardal Sigomre yng ngorllewin Cenia trwy ddarparu cefnogaeth ac arian i ysgol gynradd Madungu yng Nghenia. Daliodd Prif Swyddog Gweithredol y Coleg swydd fel Cadeirydd bwrdd yr elusen ac felly roedd ganddi gyfrifoldeb sylweddol dros reolaeth a chyfeiriad yr elusen.

27, Symiau a dalwyd fel asiant

Mae'r Coleg yn dostalu nifer o gronfeydd ar ran Medr. I fyfyrwyr yn unig y mae grantiau cyrff ariannu ar gael. Y cronfeydd yw:

Cronfeydd Ariannol Wrth Gefn (CAWG)

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2024
	Coleg	Coleg
	£000'	£000'
Grantiau CAWG – symiau heb eu gwario o'r flwyddyn flaenorol	-	21
Grantiau CAWG – cymorth dysgwyr yn ôl disgresiwn	682	673
Cyfanswm	682	694
Talwyd i fyfyrwyr	(662)	(673)
Costau gweinyddu	(20)	(21)
Balans heb ei wario ar 31 Gorffennaf	-	-

Tabl 58 - Cronfeydd Ariannol Wrth Gefn (CAWG)

Mae'r grant cymorth dysgwyr yn ôl disgresiwn yn ymwneud â'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn a dim ond gweithredu fel asiant talu y mae'r Coleg ar ran Medr. Yn yr amgylchiadau hyn, mae'r grantiau a'r taliadau cysylltiedig felly wedi'u heithrio o'r Datganiad o Incwm Cynhwysfawr.

Cynllun Cymhelliant Cyflogwyr Dysgu Seiliedig ar Waith

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2024
	Coleg £000'	Coleg £000'
Balans ar 1 Awst	(9)	(36)
Grantiau'r Cynllun Cymhelliant Cyflogwyr	21	54
Cyfanswm	12	18
Talwyd i gyfranogwyr	(22)	(26)
Costau gweinyddu	-	(1)
Balans ar 31 Gorffennaf	(10)	(9)

Tabl 59 - Cynllun Cymhelliant Cyflogwyr Dysgu Seiliedig ar Waith

Mae'r Cynllun Cymhelliant Cyflogwyr yn gynllun lle mae'r Coleg ond yn gweithredu fel asiant talu ar ran Medr. Yn yr amgylchiadau hyn, mae'r grantiau a'r taliadau cysylltiedig felly wedi'u heithrio o'r Datganiad o Incwm Cynhwysfawr.

Cynllun Kickstart

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2025	2024
	Coleg £000'	Coleg £000'
Balans ar 1 Awst	7	7
Grant Kickstart	-	-
Cyfanswm	7	7
Talwyd i gyfranogwyr	-	-
Costau gweinyddu	-	-
Balans ar 31 Gorffennaf	7	7

Tabl 60 - Cynllun Kickstart

Mae cynllun Kickstart yn gynllun lle mae'r Coleg ond yn gweithredu fel asiant talu ar ran yr Adran Gwaith a Phensiynau. Yn yr amgylchiadau hyn, mae'r grantiau a'r taliadau cysylltiedig felly wedi'u heithrio o'r Datganiad o Incwm Cynhwysfawr.

🏠 Campws Tycoch

Sgeti

Abertawe

SA2 9EB

✉ Finance@GCS.ac.uk

📞 01792 284061